

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ కార్యకలాపాలు

LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

అధికార నివేదిక

OFFICIAL REPORT

బుధవారం, మార్చి 21, 2012

13 వ శా. స. IX సమావేశం, వాల్యూం -- IV నంబరు -- 6

శక సంవత్సరం - 1934, చైత్రం - 1

WEDNESDAY, THE 21st MARCH, 2012

13 L.A. IX SESSION, VOL— IV No. - 6

1 - Chaitra, 1934 - S.E.

#

శాసన సభ సచివాలయం

పబ్లిక్ గార్డెన్స్

హైదరాబాదు - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS
HYDERABAD
500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి : శ్రీ నాదెండ్ల మనోహర్

ఉప సభాపతి : శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్గ

అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక :
శ్రీ పి. కిష్ణ రెడ్డి
శ్రీ జి. వెంకట శేము
శ్రీ ఆర్.వి. సుజయ కృష్ణ రంగారావు
శ్రీమతి ఎ. ఊరూప రెడ్డి
శ్రీమతి వంగా గీతా విశ్వనాథ్

కార్యదర్శి : శ్రీ ఎస్. రాజ సదారాం

ఉప కార్యదర్శులు :
శ్రీమతి వి.గిరిజాసుందరి
శ్రీ కె. సత్యనారాయణ రావు
శ్రీ జి. వెంకటకృష్ణ
శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు

సహాయ కార్యదర్శులు :
శ్రీమతి వై. వెంకట రమణమ్మ
శ్రీ వి. నరసింహచార్యులు
శ్రీమతి టి. సుశీల
శ్రీ జె. రామలింగేశ్వర రావు
శ్రీ ఎల్. తిరుమల రావు
శ్రీ హాచ. ఎ. షఫ్టీ
శ్రీ ఎం. విజయ రాజు
శ్రీ వి. రమేష్ కుమార్
శ్రీ పి. వి. సుబ్రహ్మణ్య
శ్రీ టి. బి. జయచంద్ర
శ్రీ ఎస్. దుర్గా ప్రసాద్
శ్రీ సూరజ్ బహదుర్

శ్రీ కె. రాజ్ కుమార్
శ్రీ సిహెచ్. ఉపేంద్ర రెడ్డి
శ్రీ ఎన్. రామ నరసింహాం
చీఫ్ రిపోర్టర్
: శ్రీ బి.ప్రభాకర్ రావు

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(13వ శాసన సభ)
(9వ సమావేశం : ఇరవైనాల్వ రోజు)

బుధవారం, మార్చి 21, 2012

సభ ఉ. గం. 9.00 లకు ప్రారంభమైనది

(గౌ. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

విషయ సూచిక

1. సబూ కార్యుక్రమం
వాయిదా తీర్మానాలను చర్చకు అనుమతించుట గురించి
  2. నక్షత్రపు గురుగల ప్రశ్నలు – వాగ్రామ సమాధానములు
  3. జీరో అవర్క
  4. 2012-13 సం.నికి సంబంధించిన సంక్లేషణ శాఖల పద్ధతిలైన్ చర్చ
-

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ
బుధవారం, మార్చి 21వ తేదీ, 2012

....

ట.9.00

(సభ ఉదయం 9.00 గంటలకు ప్రారంభమైంది. గౌరవ సభాపతి ఆధ్యాత్మ స్థానంలో ఉన్నారు.)

* * *

సభా కార్యక్రమం

వాయిదా తీర్మానాలను చర్చకు అనుమతించుట గురించి

....

MR.SPEAKER: I am in receipt of Adjournment Motions.

The Adjournment Motion given notice of by Sri Etela Rajendra Garu and others regarding the regulation imposed for appointment of Teachers in Ashram Schools is disallowed.

The Adjournment Motion given notice of by Sri G. Mallesh Garu and others regarding the need to provide irrigation and drinking water to Nalgonda and Mahabubnagar Districts immediately by completing pending Irrigation Projects is disallowed.

The Adjournment Motion given notice of by Sri E. Lakshminarayana Garu regarding the need to release funds for reimbursement of tuition fees is disallowed.

The Adjournment Motion given notice of by Sri Julakanti Ranga Reddy Garu regarding death of students in Bus accident in Khammam District is also disallowed.

I think ఈ సభ తరఫున మనందరం తీవ్రమైన దిగ్రాంతిని వ్యక్తపరుస్తా.. చాలా దురదృష్టికరమైన సంఘటన. It is very unfortunate that students died in Bus accident. We condole death of the students. I request the Government to take necessary action to ensure that the accidents don't get repeated in future. I also request the Government to bring it to the notice of the Hon'ble Chief Minister in the Cabinet for necessary and detailed attention on that.

SRI D. SRIDHAR BABU (Minister for Legislative Affairs): Sir, we feel sad for the accident which has happened yesterday. We also feel sensitivity involved in it. On behalf of the House we offer condolences to the bereaved families. We will take care of in future. Similar incident has also taken place in Karimnagar yesterday and five persons died in the major accident. We feel sorry for that also. All necessary medical facilities have been arranged to them.

(INTERRUPTIONS)

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు (నగరి): అధ్యక్షా, నిన్న ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక క్రీనర్ తాగి బస్సు నడపడం వలన ఆ బస్సు కూడా కండిషన్లో లేక పోవడం వలన వాగులో పడిపోయి విద్యార్థులు

దుర్మరణం చెందడం జరిగింది. దాదాపు చాలా మంది విద్యార్థులకు గాయాలు కూడా తగిలాయి. ఇటువంటి సంఘటనలు ఇంతకు ముందు కూడా జరిగాయి, ఇదేమి కొత్త కాదు. ప్రైవేటు వాహనాలు సక్రమంగా లేవు. గవర్న్‌మెంటు దాని మీద కలిన చర్యలు తీసుకోవాలి. బిడ్డల మీద తల్లిదండ్రులు ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకుంటారు. అటువంటి తల్లిదండ్రులకు ఈ రోజు తీరని లోటు వచ్చింది. magnanimousగా ముఖ్యమంత్రి గారు రూ.50,000 కాంపెన్సేషన్ ప్రకటించారు. అది ఏ మాత్రం సరిపోదు. దానిని magnanimous గా ఇంకా పెంచి, ఎవరైతే ఈ ఇన్నిడెంటుకు బాధ్యతలో వారి మీద కలిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ఫరద్‌గా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఎన్ని పారశాలలు ఉన్నాయి, ఎన్ని ప్రైవేటు బస్సులు పని చేస్తున్నాయి, ఎన్ని కాలేజీలు ఉన్నాయి, మొదలైన విషయాలను రెమ్యా చేసి, ఆ బస్సులన్నీ కండీషన్‌లో ఉన్నాయా లేదా, డైవర్లందరికీ లైసెన్సులు ఉన్నాయా లేదా అనే అంశాల మీద ఒక ఆల్ పార్ట్ మీటింగును ఏర్పాటు చేసి, అందరినీ కాన్విడెన్స్‌లోకి తీసుకొని చిన్నారుల భవిష్యత్తును వారి ప్రాణాలను కాపాడటం కోసం ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి. మా పార్ట్ తరఫున కూడా చనిపోయిన వారి కుటుంబాలకు తీవ్ర సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

جناب اکبر الدین اویسی (Sri Akbaruddin Owaisi): محترم اپنے صاحب! میں ہماری پارٹی مجلس اتحاد اسلامیہ کی طرف سے ہم کے بس حادثہ میں فوت ہونے والے عصوم بچوں کے افراد خاندان کے لئے تعزیت پیش کرتا ہوں۔ ہماری ساری ہمدردیاں ان کے افراد خاندان کے ساتھ ہیں۔ ہم دعا کرتے ہیں کہ اللہ ان کے افراد خاندان کو صبر دے کیونکہ یہ بہت ہی المناک واقعہ ہے، اور کسی بھی ماں باپ کے لئے اپنی اولاد سے محروم ہونا بہت ہی دکھ و درد کی بات ہوتی ہے، اس سے بڑا دکھ انسان کے لئے کچھ نہیں ہوتا۔ تو میں امید کرتا ہوں حکومت کی جانب سے، جیسا آپ نے کہا ہے کہ جو بھی ضروری اقدامات ہیں، وہ حکومت اٹھائے گی۔ ہم سب کو بھی کوشش کرنا ہے کہ جو بھی مفید مشورے اور رائے ہوں، ایسے حادثات کو مستقبل میں نالے کے لئے ہمیں دینا چاہئے۔ کوئی بھی پیسہ اس درود کو منبیں کر سکتا، لیکن پھر بھی میں آپ کے ذریعہ حکومت سے درخواست کروں گا کہ کچھ نہ کچھ ایکس گریٹری کا اعلان کریں گے تو متاثرین کے خاندانوں کے لئے اچھا ہوگا، اور اس کے ساتھ ساتھ جو بھی ضروری اقدامات ہوں وہ اٹھائے جائیں تاکہ مستقبل میں کسی بھی سرکاری یا خانگی مدارس میں پڑھنے والے بچوں کے ساتھ ایسا واقعہ پیش نہ آئے۔ اس کے ساتھ ہی ساتھ میں یہ بھی کہوں گا جتنے مدارس میں بسوں کے ذریعہ طلباً اور طالبات کو لایا جاتا ہے، ان بسوں کا ان شور نس کیا جائے یا پھر طلباء پر بھی آر گیا شری کی طرح کوئی اسکیم لائی جائے، جس کے ذریعہ اگر ایسے واقعات ہوتے ہیں، تو متاثرین کو فوری امداد پہنچائی جاسکے۔ بہر حال ہماری ساری ہمدردیاں ان بچوں کے افراد خاندان کے ساتھ ہیں اور ہم دعا کرتے ہیں اللہ ان کے افراد خاندان کو اس واقعہ پر صبر دے، ہماری پوری ہمدردیاں ان کے ساتھ ہیں۔

శ్రీ జి.మల్లేష్ (బెల్లంపల్ని): అధ్యక్షా, నిన్న ఖమ్మం జిల్లా కొత్తగూడెం నియోజకవర్గంలో జరిగిన బస్సి ప్రమాదం చాలా హృదయవిదారకమైనది. కొత్తగూడెం ప్రాంతంలో ఉండే ప్రజలు దుఖసాగరంలో మునిగిపోయారు. ఇలాంటి ప్రమాదాలు ఇప్పుడే కాదు ఇంతకు ముందు కూడా కొన్ని జరిగాయి. ఆ సంఘటనల వివరాలు కూడా తెలిసాయి. ఇలాంటి సంఘటనలు జరిగినప్పుడే మనం ఆలోచిస్తున్నాం, సంతాపాన్ని సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాం. కానీ, శాశ్వత పరిష్కారానికి సంబంధించిన ఒక చట్టబద్ధికరణ అనేది ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. పసి పిల్లల మరణాలు అందరి హృదయాలను కలచివేసింది. ఆవేదనకు గురయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడింది. కొత్తగూడెం శాసన సభ్యుడు కూనంచే సాంబశివరావు గారు విషయం తెలిసిన వెంటనే ఏడ్చుకుంటూ ఇక్కడ నుండి వెళ్లిపోవడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఎక్స్‌గ్రేఫియా రూ.50,000 ప్రకటించారు. దానిని పెంచే విధంగా చూడాలి. సూక్ల వ్యాసకు సంబంధించి చట్టబద్ధికరణ చేసే మాదిరిగా చర్యలు తీసుకోవాలి. చట్టబద్ధికరణ లేకపోవడం వలన ప్రమాదాల సంఖ్య బాగా పెరుగుతున్నది. ఆ ప్రమాదాలను నిరోధించడానికి చర్యలు చేపట్టాలని కోరుతూ, చనిపోయిన వారి కుటుంబాలకు సీపీఎ పార్టీ తరపున ప్రగాఢ సంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఇ.లక్ష్మీనారాయణ (నిజామాబాద్ - అర్ధన్): అధ్యక్షా, ఇది ఘోరమైన ప్రమాదం. అభంసుభం తెలియని అమాయకులైన చిన్నారులు మృత్యువాత పడటం అందరినీ కలచివేసిన అంశం. రెగ్యులర్ డైవర్ కాకుండా క్లీనర్ మద్యం మత్తులో నడుపుతూ, వారి నిర్దఖ్యం వలన, తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోకపోవడం వలన జరిగిన ప్రమాదం ఇది.

ఉ. 9.10

ఈ విధమైన ప్రమాదం అనేక మంది తల్లిదండ్రులను శోకానికి గురి చేసినందున భారతీయ జనతా పార్టీ తరపున తీవ్ర ఆవేదనను వ్యక్తం చేస్తున్నాం. భవిష్యత్తులో ఇటువంటి ప్రమాదాలు జరగకుండా అవసరమైన కలిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం రూ.50,000 ఎక్స్‌గ్రేఫియా ప్రకటించింది కానీ దానిని మరింత పెంచితే బాగుంటుండని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె. రంగారెడ్డి (మిర్యాలగూడ): అధ్యక్షా, ముందుగా తమరికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే ఈ ఇప్పుడైన వాయిదా తీర్చానం ఇచ్చాం. ఈ సెపన్లో ఈ బర్మింగ్ ఇప్పుడు దృష్టిలో పెట్టుకొని చర్చించడానికి అవకాశం కల్పించారు. ఖమ్మం జిల్లాలో నిన్న జరిగిన సంఘటనలో ఎనిమిది మంది బడి పిల్లలు చనిపోవడం, అనేక మంది పిల్లలకు తీవ్ర గాయాలై హస్పిటల్లో వైద్యం తీసుకుంటుండం చాలా బాధాకరమైనది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఇప్పటికే

వారికి రూ.50,000 ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రకటించారు. ప్రమాదానికి గురైన విద్యార్థులు పేద, మధ్య తరగతి కుటుంబాలకు చెందిన వారు కాబట్టి ఎక్స్‌గ్రేషియా రూ.50,000 కాకుండా కనీసం రూ.2లక్షల ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రకటిస్తే బాగుంటుంది. అదే విధంగా గాయాలైన విద్యార్థులకు పూర్తిగా రికవరీ అయ్యంత వరకు వైద్యానికయ్య ఖర్చులు ప్రభుత్వమే భరించాలి. అంతే కాకుండా ఇటువంటి సంఘటనలు తరచుగా జరుగుతున్నాయి. వీటితోపాటు కాలేజ్ బిల్డింగ్స్, స్కూల్ బిల్డింగ్స్ కూలి చాలా మంది విద్యార్థులు చనిపోవడం జరుగుతున్నది. ఇటువంటి సంఘటనలు భవిష్యత్తులో జరగకుండా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. స్కూల్ బస్సులు, కాలేజ్ బస్సులు కండిషన్లో ఉన్నాయా లేవా అనేది కూడా పర్యవేక్షణ ఉండాలి. కండిషన్లో లేని పాత బస్సులను తక్కువ ధరకు కొనుగోలు చేసి వాడటంతోపాటు అనుభవం లేని డైవర్లను పెట్టి నడిపిస్తున్నారు. తక్కువ డబ్బులు వెచ్చించి కండిషన్లో లేని బస్సులను తెచ్చి తక్కువ జీతాలతో అనుభవం లేని డైవర్లను పెట్టి స్కూలు బస్సులను నడిపించడం వల్ల ఇటువంటి ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి కాబట్టి దీనిపైన పర్యవేక్షణ ఉండాలి. కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకొని బస్ కండిషన్, డైవర్స్ ఎక్స్‌ప్రీరియన్స్ చూసిన తర్వాతనే అనుమతినివ్వాలి. స్కూల్ బిల్డింగ్స్, కాలేజ్ బిల్డింగ్స్ విషయంలో కూడా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటే ఎటువంటి ప్రమాదాలు జరగకుండా అరికట్టడానికి అవకాశముంటుంది. అట్లాగే వారి కుటుంబ సభ్యులకు మా పౌర్ణ తరపున ప్రగాఢ సంతాపాన్ని, సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: సభ తరపున వారి కుటుంబ సభ్యులందరికి మనందరం ప్రగాఢ సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాము.

శ్రీ ఏనుగు రవీందర్ రెడ్డి (ఎల్లారెడ్డి): అధ్యక్షా, నిన్న ఖమ్మం జిల్లాలో జరిగిన సంఘటన చాలా దురదృష్టకరమైన సంఘటన. దుర్భటనలో ఎనిమిది మంది చిన్నారులు చనిపోవడం చాలా బాధాకరం. సంఘటన టి.విలలో చూస్తుంటేనే చాలా బాధాకరంగా ఉన్నది. ప్రభుత్వం వెంటనే స్పందించి బాధితులకు రూ.50,000 ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రకటించారు. బాధితులు చాలా పేద కుటుంబాలకు చెందిన వారు కాబట్టి ఎక్స్‌గ్రేషియాను ఇంకా పెంచాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. దుర్భటన జరిగినప్పుడు బస్సును కీనర్ నడుపుతున్నట్లుగా సమాచారం ఉంది. ఒకవేళ నిజంగా అదే జరిగితే ట్రాన్స్‌పోర్ట్ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు ఖచ్చితంగా డైవర్లకు ఇన్‌సూరెన్స్, వాహనానికి ఫిట్‌నెస్ ఉన్నదా లేదా అనేది చెక్ చేస్తే బాగుంటుంది. సంఘటన జరిగిన తర్వాత బాధపడేకన్నా ముందుగా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే బాగుంటుంది కాబట్టి భవిష్యత్తులో ఇటువంటివి పునరావృతం కాకుండా చూడాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. బాధితుల కుటుంబాలకు టి.ఆర్.ఎస్ పౌర్ణ తరపునుంచి తీవ్ర సంతాపాన్ని, సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. పార్థసారథి(హాధ్యమిక విద్యాశాఖా మంత్రి): అధ్యక్షా, నిన్న ఖమ్మం జిల్లాలోని ఎల్.వి.రెడ్డి మెహారియల్ స్కూల్లో జరిగిన దుర్వటన అత్యంత విచారకరమైనది. దుర్వటన జరిగిన విషయం తెలియగానే మా శాభాధికారులను పంపించి సహాయ కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా సమాచారం తెలియగానే వెంటనే స్పందించి ఎక్స్‌గ్రేఫియా ప్రకటించారు. అంతే కాకుండా ఆర్.టి.ఎ నుంచి వచ్చే రిపోర్ట్ మేరకు స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ నుంచి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవాలో అటువంటి కలిన చర్యలు తీసుకుంటాం. ఇప్పటికే స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ శాఖ నుంచి ఆ పాతశాల యాజమాన్యానికి ఫోకాజ్ నోటీసు ఇచ్చాం. ఆ స్కూల్ ది తప్పు అని తేలితే వారి రికగ్నిషన్ క్యాన్సిల్ చెయ్యడానికి కూడా సిధ్ధంగా ఉన్నాం. అంతే కాకుండా వచ్చే అకడమిక్ ఇయర్ నుంచి ట్రాన్స్‌పోర్ట్ వారితో స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ వారు ఒక సమావేశాన్ని పెట్టుకొని భవిష్యత్తులో ఇటువంటి దుర్ఘటనలు జరగకుండా ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవాలన్నది చర్చించడం జరుగుతుంది. ఇందాక గౌరవ సబ్యలు మాట్లాడుతూ, విద్యార్థులకు కూడా ఇన్సూరెన్స్ చేయించాలన్నారు. దానికి కలినమైన నిబంధనలను ఏర్పాటు చేయడానికి స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ తరపు నుంచి చర్యలు తీసుకుంటాం. జరిగిన సంఘటన అత్యంత విషాదకరమైనది. బాధిత కుటుంబాలకు నా ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తూ ప్రభుత్వం ఎల్లావేళలా వారికి అండగా ఉంటుందని తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: గౌరవ సబ్యలు రంగారెడ్డి గారు చెప్పినట్లు వారికి వైద్య సేవలందించడానికి మీరు ప్రభుత్వం తరపు నుంచి అన్ని ఏర్పాట్లు చేయాలి.

శ్రీ కె. పార్థసారథి: అధ్యక్షా, ఇప్పటికే మా శాభాధికారులు సంఘటన స్థలంలోనే ఉండి పర్యవేక్షిస్తున్నారు. తప్పనిసరిగా వైద్య సేవలు అందచేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

MR.SPEAKER: Q.No.5008 is postponed at the request of the Members.
Q.No.5312.

SRI P. ASHOK GAJAPATHI RAJU (Vizianagaram): Speaker Sir, yesterday after BAC, an Announcement was to be made in this august House. The Deputy Speaker was in the Chair and all the Opposition cutting across Party Lines and irrespective of their individual policies, have demanded that Announcement should be made. It was not made. In protest we all walked out.

I request you to kindly inform the House as to what the Decision was. If it was made it would be appropriate Sir. We are against dishonesty. This incident also to my mind is the result of dishonesty. We have no dearth of laws. There is no point of grieving. Laws are not being implemented because of dishonesty. These angles have to be taken into account. The House has to be taken into confidence.

MR. SPEAKER: Yesterday, we could have made the Announcement in the House that as per the Discussion that took place in the BAC, there would be a Short Discussion on measures relating to Corruption on 28.03.2012. However, the Deputy Speaker was waiting for formal information to come from the Secretariat to announce in the House. Just because a little bit late, some Members got agitated. The Decision taken by the BAC will hold good. There is nothing to worry. The Debate on the issue of Corruption will take place on 28th.

నక్షత్రపు గురుగల ప్రశ్నలు – వాగ్రమాప సమాధానములు

ఆహార భద్రత చట్టం అమలు

ప్రశ్న నెం. 122(5312)

సర్వీ ఆనం వివేకానందరెడ్డి (సెల్లూరు - రూర్లీ), ఎం.ఉగ్రనథసింహ రెడ్డి (కనిగిరి), జి.రవి కుమార్ (అధ్యాంకి), బి.ఆప్పలనాయుడు (నెల్లిమర్ల), ఎం.శ్రీధర కృష్ణరెడ్డి (సెల్లూరు - సిలీ)-గౌరవనీయులైన పౌరసరఫరాలు, ఆహార, వినియోగదారు వ్యవహరాలు, లీగల్ మెట్రాలజీ, శాసనసభ వ్యవహరాల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్రంలో ఆహార భద్రత చట్టాన్ని అమలు పరుస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా?
- ఆ) ఏవేని అవగాహన కార్బూకుమాలను నిర్వహించడమయిందా?
- ఇ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి?

పౌరసరఫరాలు, ఆహార, శాసనసభ వ్యవహరాల శాఖ మంత్రి (**శ్రీ డి. శ్రీధర్బాబు**):

- అ) లేదండీ. ఇంకా చట్టం అమలులోకి రాలేదు.
- ఆ) లేదండీ
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

డా. ఎన్. జయప్రకాశ్ నారాయణ్ (కూకటపల్లి): అధ్యక్షా, ప్రస్తుతానికి పుడ్ సెక్యూరిటీ అమలు కాని మాట వాస్తవం. ఎందుకంటే ఆ చట్టమే లేదు. ఈ చట్టం వస్తుందని మొన్న కూడా ఆర్థిక మంత్రి గారు కేంద్ర బడ్జెట్లో పెట్టామని చెప్పారు. ఆ చట్టం డ్రాఫ్ట్ మనందరికీ అందుబాటులో ఉంది, వివరాలు మనకు తెలుసు. ఆ చట్టం అమల్లోకి వస్తే నిజంగా ఆంధ్రప్రదేశ్కు చాలా నష్టం కలిగే అవకాశమున్నది. ఇవ్వాళ రెండు కోట్ల ముప్పై లక్షల తెల్లకార్డు దారులకు మనం రూపాయికి కిలో బియ్యం ఇస్తున్నాం. దాంట్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు రాయితీ ఇస్తున్నది కాబట్టి మన రాష్ట్రానికి భారం తగ్గుతున్నది. ఈ చట్టం గనుక అమల్లోకి వస్తే నష్టపోయే ఏకైక రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సమావేశమై రెండు కోట్ల ముప్పై లక్షల తెల్ల కార్డు దారులకు సంబంధించి మన

రాష్ట్రానికి అదనపు భారం పడకుండా బియ్యాన్ని అందించే ఏర్పాటు చేస్తున్నదా? ఒకవేళ ఇది సాధ్యం కాకపోతే కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన మార్గదర్శకాల ప్రకారం రేషన్ కార్బూలను క్రమబద్ధికరించడంలో ఏమైనా ఏర్పాట్లు చేస్తున్నదా? క్రమబద్ధికరణ చర్యలు తీసుకోకపోతే ఈ రాష్ట్రం కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు నష్టపోయే ప్రమాదమున్నది. ఒక స్పష్టమైన అవగాహన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కావాలి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా సభలోనే ఉన్నారు కాబట్టి దయచేసి దాని గురించి పట్టించుకొని సమాధానం చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఉ. 9.20

శ్రీ గాలి ముద్ద కృష్ణమ నాయుడు: సార్, ఇప్పుడు జయప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు చెప్పినట్లుగా బి.పి.ఎల్.లో మన వాళ్లు అంటే సెంట్రల్ గవర్న్‌మెంట్ వాళ్లు చేసిన కోటూ చాలా తక్కువ ఉంది. అంటే 40% కంటే below నే ఉంది. కానీ, మనమేమో కార్బూలను దాదాపు 70% దాక పంపిణి చేశాం. అంటే, 2 కోట్ల 30 లక్షల తెల్ల రేషన్ కార్బూలను పంపిణి చేశాం. వారు చెప్పినట్లుగా దేశంలో ఫుడ్ సెక్యూరిటీ బిల్లు కనుక పొర్లమెంట్లో పొస్టేతే, మనకు వేల కోట్ల రూపాయలు నష్టం వస్తుంది. ఈ రోజు ఒక రూపాయకు కిలో బియ్యాన్ని వాళ్లు సబ్సిడేష్ చేస్తున్నారు కాబట్టి మిగిలినది మనం మ్యాచింగ్ ఇచ్చి చేస్తున్నాం. ఆ మ్యాచింగ్కే మనకు మూడు వేల కోట్ల రూపాయల దాక ఖర్చు అవుతోంది. కానీ, ఇది కనుక తగ్గితే ఇంకా ప్రభుత్వం పైన భారం పడుతుంది. కాబట్టి, దాని విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుంది. రెండవదేమిటంటే, ప్రభుత్వం రూపాయకు కిలో బియ్యాన్ని పంపిణి చేస్తోంది. చాలా స్క్రీంగ్ అవుతోంది. చోక ధరల దుకాణ డీలర్లు అందరూ ఆ బియ్యాన్ని ఎక్కువ ధరకు అమ్ముకుంటున్నారు. ఆ పంపిణి చేసే కిలో బియ్యంలో నాణ్యత లేదని, పురుగులు ఉన్నాయని, మట్టి ఉంటుందని, క్వాలిటీ లేని బియ్యాన్ని పంపిణి చేస్తున్నారనే విషయాలు చాలా పేపర్లల్లో, టీ.వి. ఛానల్స్‌లో సమాచారం రావడం జరిగింది. ఆ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి కూడా వచ్చి ఉంటుంది. దాని పైన ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుంది. ఇంకా, సివిల్ సప్లై డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా కందిపప్పు, పామాయిల్, చక్కెర ఇస్తామని అంటున్నారు. చక్కెర అనేది ఈ రోజు పూర్తిగా కంటికి కనిపించే పరిస్థితి లేదు. ఈ రోజున సివిల్ సప్లై డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా ప్రభుత్వం పంపిణి చేసే రూపాయకు కిలో బియ్యం కూడా స్క్రమంగా పంపిణి చేయడం లేదు. అదే విధంగా ఇస్తామని ప్రభుత్వం చెబుతున్న కందిపప్పు, పామాయిల్, చక్కెర తదితర వస్తువులల్లో ఏ ఒక్కటి కూడా పంపిణి చేయడం లేదు. ఏ పప్పుదినుసు కూడా ఇవ్వడం లేదు. దాని మీద ప్రభుత్వం వివరణ ఇవ్వాలని మేం ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా కోరుతున్నాం.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వర రావు(మైలవరం): అధ్యక్షా, ఎన్నికల ప్రణాళికలో చాలా స్పష్టంగా ముఖ్యయి కిలోల బియ్యాన్ని ప్రజలకు ఇస్తామని చెప్పి వీళ్లు అధికారంలోకి వచ్చారు. ఆ సంగతేమిటి? దాని తరువాత ఇచ్చే బియ్యంలో కూడా, ఇచ్చే రూపాయకు కిలో బియ్యం కూడా ఏదైతే స్టేజ్ -1

కాంట్రాక్టర్ దగ్గర నుంచి స్టేజ్-2 కాంట్రాక్టర్కు వెళ్తున్నయో, అక్కడి నుండి డీలర్ వద్దకు వస్తున్నయో, ఆ బియ్యంలో అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. రీస్టాటింగ్ జరుగుతోంది. ఇస్టామన్న బియ్యం స్క్రమంగా సప్లై చేయడం లేదు. ఆ విషయాన్ని నేను కృష్ణ జిల్లాలో చాలా సార్లు ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి, జిల్లా మంత్రుల దృష్టికి, కలెక్టర్ గారి దృష్టికి తీసుకువెళ్డడం జరిగింది. రీస్టాటింగ్లో బియ్యాన్ని విజిలెన్స్ అధికారులు పట్టుకున్నారు. ఇవాళ పేదవాళకు ఇచ్చే బియ్యం చాలా నాసిరకంగా ఉంటున్నాయి. పుడ్ కార్బోరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా దగ్గర రూ. 18/- కిలో బియ్యాన్ని కొనుగోలు చేసి, ఆ బియ్యాన్ని, పేద వాళకు ఇచ్చే బియ్యాన్ని ఇవాళ రీస్టాటింగ్ చేసి, కొంత మంది స్వార్థపరులు అవకతవకలకు పాల్గొందుతున్నారు. కాంట్రాక్టర్లు లాభాన్ని ఆర్జిస్టున్నారు. ప్రభుత్వం ఎందుకు ఆ విషయంలో కంట్రోల్ చేయలేకపోతోంది. వాస్తవాన్ని చెప్పాల్సిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది. కాబట్టి ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుందో సభకు తెలియజేయవలసిందిగా నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి: అధ్యక్షా, ఆహార భద్రత చట్టం అమల్లోకి వచ్చినట్టేతే, అసలు ఆహార భద్రత అంటే ఏమిటి సార్? కడుపు నిండా అన్నం తిని, ప్రాణాలు పోకుండా కాపాడడమే కదా! మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా కడుపు నిండా అన్నం తినాలి, అందరు సంతోషంగా ఉండాలనే మాటలను ఎప్పుడు చెబుతుంటారు. మరి ఆహార భద్రత చట్టాన్ని ఆ రకంగా తీసుకువచ్చే విషయంలో, ఆహార భద్రత కల్పించవల్సిన కనీస బాధ్యత ప్రభుత్వాల పైన ఉంటుంది. కానీ, మంత్రి గారి సమాధానం, " లేదండి, కాదండి, ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదండి" అనే విధంగా ఉంటే, ఇక్కడ మనం ఉన్నదెందుకండి? అందుకొరకే, ఆహార భద్రత అనేది, అందరి ఆరోగ్యాలు, అందరు కడుపు నిండా అన్నం తినే విధంగా ఉండాలి, ఎవరు కూడా తిండి లేక చనిపోకుండా ఉండాలి, వాళ్లను కాపాడవల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంది కాబట్టి, దయచేసి, మీరు సమాధానంలో " లేదండి, ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదండి" అని చెప్పకండి. ఆహార భద్రత అనేది అందరికి కల్పిస్తామని, దాన్ని చట్టపరంగా తీసుకువస్తామనే విధంగా చెప్పినట్టేతే, ప్రజలందరు కూడా సంతోషిస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వంగా గీత గారు, మాట్లాడండి. మీరు అడిగారు కదా!

శ్రీమతి వంగా గీత విశ్వనాథ్: లేదు, నేను అడగలేదు సార్.

శ్రీ గండ్ర వెంకట రమణారెడ్డి (భూపాల పల్లె): అధ్యక్షా, ఇప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఆహార భద్రత చట్టాన్ని తీసుకువచ్చే ఆలోచన ఉన్నప్పుడు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రం చాలా పారదర్శకంగా ఒక రూపాయకు కిలో బియ్యాన్ని ఇచ్చే కార్బోక్రమాన్ని, ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేయనటువంటి ఒక మంచి కార్బోక్రమాన్ని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలుచేస్తోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కనుక ఆహార భద్రత చట్టాన్ని తీసుకువచ్చినట్టేతే, రాష్ట్రం మీద అదనపు భారం పడకుండా, ఇందాక పెద్దలు, జయప్రకాశ్ నారాయణ్

గారు చెప్పినట్లుగా ఈ రాష్ట్ర శాసనసభలో ఉన్నటువంటి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తగిన చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరముంది. అదే విధంగా మన గౌరవ సభ్యులు ఎప్పుడు మాటల్లాడినా కూడా మీరు ప్రతిసారి మంచి ఉద్దేశంతో మైక్ ఇస్తున్నారు. కానీ, వారు పాజిటివ్ గా కాకుండా నెగటివ్ గా ప్రతి సారీ కిలో బియ్యం నాసిరకంగా ఉన్నాయనే విధంగా మాటల్లాడుతున్నారు. ఇచ్చే రూపాయకు కిలో బియ్యం కూడా రైతులు పండించే వడ్డ నుంచే వస్తాయి. ఆ బియ్యాన్ని కూడా రైతులే పండిస్తారు. రైతులు పండించే వడ్డను మిల్లర్లు మిల్లింగ్ చేసిన తరువాత వచ్చే బియ్యమే సివిల్ సప్లై డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా, చౌకథరల దుకాణాల ద్వారా పంపిణీ చేయడం జరుగుతుంది. కానీ, మా సోదరులు ప్రతి విషయాన్ని కూడా నెగటివ్ గా ఆలోచన చేసి మాటల్లాడే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. పేద ప్రజలు తినే రూపాయకు కిలో బియ్యాన్ని గురించి కూడా వాళ్లు అలా మాటల్లాడడం సరైంది కాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మంచి ఉద్దేశంతో అమలుచేస్తున్న రూపాయకు కిలో బియ్యం పైన ఇంకా ప్రభుత్వానికి అవసరమైన నిర్మాణాత్మక సూచనలు ఏమైనా చేస్తే చేయాలి. అసలు వారు ప్రశ్నలే వేయలేదు. మంచి నాణ్యమైన బియ్యాన్నే ప్రభుత్వం ప్రజలకు పంపిణి చేస్తోంది. ఆ ప్రశ్నను సభలో మా పార్టీ సభ్యులు వేయడం జరిగింది. ప్రతి విషయాన్ని కూడా నెగటివ్ గా ఆలోచన చేయకుండా, సలహాలు, సూచనలు ప్రభుత్వానికి ఇవ్వాలి. గతంలో కిలో బియ్యం ఐదు, ఐదున్నర రూపాయలుండగా, రెండు రూపాయలకు, మళ్ళీ ఒక రూపాయకు కిలో బియ్యాన్ని ఇచ్చే కార్బోకమాన్ని మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రజలకు అందుబాటులోకి తెచ్చారు. అందుకు గాను, అందరు కూడా ఈ కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వాన్ని అభినందించాల్సిన అవసరముంది. అదే విధంగా, మన రాష్ట్ర గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు రేపు దేశంలో ఆహార భద్రత చట్టం అమలు జరిగేతే కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై అదనపు భారం పడకుండా ఉండేందుకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరముంది. నాకు తెలిసి మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 88%, 90% వరకు బి.పి.ఎల్. ద్వారా అర్పిస్తేన ప్రజలకు రేపన్ కార్బ్ ను ఇవ్వడం జరుగుతోంది. దేశంలో ఈ విధంగా రేపన్ కార్బ్ ఇచ్చే విధానం మరే రాష్ట్రంలో కూడా లేదని నేను అనుకుంటున్నాను. కాబట్టి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై అదనపు భారం పడకుండా చూసే ఆలోచన చేసి, కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై భారం పడకుండా చూడవల్సిందిగా కూడా నేను గౌరవ మంత్రి గారిని, మరియు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ చెరుకు ముత్యం రెడ్డి(దుబ్బాక): అధ్యక్షా, ఈ ఆహార భద్రత బిల్లు మీద పెద్దలు, రంగారెడ్డి గారు, మంత్రి గారు చెప్పిన సమాధానంపై మాటల్లాడుతూ "అవునండి, లేదండి, ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు" అనే సమాధానాన్ని ఏ విధంగా చెప్పారనే విషయాన్ని అడిగారు. అసలు ఈ ఆహార భద్రత బిల్లును మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అమలుచేయాల్సిన అవసరమే లేదు. ఎందుకంటే, తెలుగు దేశం పార్టీ సభ్యులు ఒకప్పుడు ఇదే సభలో రేపన్ కార్బ్ ల విషయమై అడిగినప్పుడు, ముఖ్యమంత్రి గారు చాలా సృష్టింగా ఆనాడు చెప్పారు. ముపై కిలోలు ఒక రేపన్ కార్బ్ పై ఇస్తామని ఎన్నికల్లో చెప్పి మేం

అధికారంలోకి వచ్చిన మాట వాస్తవమే. మేం దాన్ని కాదనడం లేదు. మరి, ఆనాడు వారు ఎన్ని కార్బులు ఇచ్చారనేది కూడా చెప్పాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆనాడు వారు ఇచ్చిన కార్బులకు, ఈనాడు మేం ఇచ్చిన కార్బులకు చాలా వ్యత్యాసం ఉంది. మేం ఇచ్చిన రేషన్ కార్బుల సంఖ్య పెరిగింది. ఆ విషయాన్ని ఆలోచించి మాటల్లాడితే బాగుంటుంది. ముక్కిపోయిన బియ్యం, నాసి రకం బియ్యం అని ఊరికే మాటల్లాడితే ఎట్లా? ప్రతి విషయంలో ఆలోచించకుండా మాటల్లాడడం సరి కాదు. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ 30 నుంచి 40 శాతం మేరకు కార్బుల సంఖ్యను కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం పెంచింది. ఆ ఘనత ప్రభుత్వానిది. మళ్ళీ వారే ఆహార భద్రత బిల్లు అమలైతే అరపై యేండ్ల తరువాత ఎట్లా అని, బియ్యం కొనడం లేదని, వడ్లు కొనడం లేదని ప్రభుత్వంపై దుమ్మెత్తిపోస్తున్నారు. కానీ, మంచి సలహాలు ప్రభుత్వానికి ఇచ్చే ప్రయత్నం చేయండి. ప్రజలకు కావాల్సిన ఇతర నిత్యావసర వస్తువులైన కందిపప్పు, పామాయిల్, చక్కెర అటల్లంటి వస్తువులను కార్బులపై పంపిణి చేయమనే సలహాలను ప్రభుత్వానికి ఇవ్వండి. మేమేమి అన్యాయంగా మాటల్లాడడం లేదు. ముద్దు కృష్ణమ నాయుడు గారు, మేం ఇస్తుందే చెబుతున్నాం. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ ఎన్ని కార్బులను అర్పిస్తే వారందరికి ఇచ్చారు, వాటి కోసం ఎంత బడ్జెట్‌ను పెంచినారనే విషయాన్ని కూడా వారినే ఆలోచించమనండి. ఆహార భద్రత బిల్లు మన రాష్ట్రానికి రావాల్సిన అవసరం లేదు. సభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నకు మంత్రి గారు సరైన సమాధానమే ఇచ్చారు. దయచేసి, అందరు సభ్యులు సహకరించవలసిందిగా మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను. ఇంకా కావాలంటే, అర్థత ఉండి కార్బులు లేనటువంటి నిరుపేదలందరికి మళ్ళీ రచ్చబండ కార్బూక్మాన్ని ఏర్పాటు చేసి, రేషన్ కార్బులను అందజేయవలసిందిగా నేను మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి.శ్రీధర్ బాబు: అధ్యక్షా, ఈ రోజు జాతీయ ఆహార భద్రత చట్టమేడైతే ఉందో అది మనకండరికి తెలుసు. అందరికి కూడా ఈ న్యూట్రిషనల్ పుడ్ ఇవ్వడమే దాని యొక్క ప్రధానమైన ఉద్దేశం. గర్భిణీ స్త్రీలు, పాలిచ్చే తల్లులు, చిన్న పిల్లలకు, malnutrition తో, అసలే తిండి తినేందుకు కనీస ఆహారం లేని వారికి, starvation లేకుండా, పస్తులతో వారి జీవితాలు గడవకుండా ఉండే విధంగా, అదే విధంగా ఎప్పుడైనా emergency situation లో గానీ, మరి disaster జరిగినప్పుడు గానీ, disabled persons కు కూడా కనీస ఆహారం అందించాలనేటటువంటి ఉద్దేశం ప్రకారం ఈ రోజున కేంద్ర ప్రభుత్వం, ప్రధానంగా మా నాయకురాలు, శ్రీమతి సోనియా గాంధి గారు ఈ ప్రధానమైన కార్బూక్మాన్ని అమలు చేయాలనే ఆలోచన చేస్తున్నారు. అంటే ఎక్కడ, ఎప్పుడు లేని విధంగా, అంటే ఇటు under development Countries లో కూడా ఇటువంటి ఆలోచన చేయలేదు. ఈ రోజు భారత దేశం ఒక ప్రధానమైన చట్టాన్ని తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది. ఇంత పెద్ద చట్టాన్ని తీసుకువస్తుంటే, కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అందరు సభ్యులు హార్టిస్టారని నేను అనుకున్నాను. కానీ, ఎవరు కూడా ఆ దిశగా మాటల్లాడలేదు. కేవలం జయప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు మాత్రమే రాష్ట్రానికి సంబంధించిన విషయంలో రెండు ముఖ్యమైన సలహాలను ప్రభుత్వానికి ఇచ్చే ప్రయత్నం చేశారు. నేను ఈ రోజున కూడా చెబుతున్నాను. ఈ ప్రధానమైన ఉద్దేశాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని, ఈ ఆహార భద్రతకు సంబంధించిన డాప్టీ

ఓంకా ఆమోదం చెందలేదు, దాని విషయంలో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరఫున మా అధికారులందరు కూడా అప్రమత్తంగా ఉండి, ఈ రాష్ట్ర ప్రయోజనాల విషయంలో ఎక్కుడ కూడా ఇబ్బంది రాకుండా ఉండే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. జయ ప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు డెండు విషయాలపై సలహాలిచ్చారు. మన రాష్ట్రంలో ఈ రోజు ప్రతిపాదిత పుడ్ సెక్యూరిటీ యూట్ క్రింద ఎన్ని ఫ్యామిలీస్ కవర్ కాకపోవచ్చు, వాటి విషయంలో తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని, లేకపోతే పెద్ద ఎత్తున నష్టం జరుగుతుందని, నేపసల్ పుడ్ సెక్యూరిటీ బిల్లు క్రింద దాదాపు 3 కోట్ల 38 లక్షల మంది ప్రయారిటీ గ్రూప్లో, 2 కోట్ల 26 లక్షల మంది జనరల్ గ్రూప్లో మొత్తం కలిపి దాదాపు 5 కోట్ల 64 లక్షల మందిని కవర్ చేసే కార్యక్రమం కనబడుతోంది.

ఉ.9.30

జెపిగారి ప్రశ్నకు సమాధానంగా నేపసల్ సెక్యూరిటీ బిల్ క్రింద దాదాపు 3.38 కోట్ల మంది ప్రియారిటీ గ్రూప్లో, 2.26 కోట్ల మంది జనరల్ గ్రూప్లో మొత్తం 5.64 కోట్ల మందిని కవర్ చేసే కార్యక్రమం కనపడుతోంది. మనం ఇచ్చే 1.84 కోట్ల తెల్ల రేషన్ కార్బ్ కవర్ కాకపోవచ్చు. ఆ ప్రతిపాదిత బిల్లు పూర్తి స్థాయిలో ఆమోదం చెందలేదు. ఇంకా సజెషన్స్ తీసుకుంటున్నారు. ఈ మధ్య రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరఫున మాకు సంబంధించిన అంశాలు గవర్న్‌మెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు మేము తెలియ చేయడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్ర జనాభాలో మనం 88 శాతం మందికి తెల్ల రేషన్ కార్బ్ ఇచ్చాము. దానిలో 1.84 కోట్ల మందికి ప్రతిపాదిత బిల్లు ద్వారా లభ్యం అయ్యే అవకాశం లేదు. కాబట్టి మీరు పుడ్ సెక్యూరిటీ ద్వారా ఇచ్చే ఆహార ధాన్యాలను మేము ఉపయోగించుకునే విధంగా 90 శాతం రూరల్ పాపులేషన్‌కు ఇచ్చే విధంగా ప్లెగిబిలిటీ ఇవ్వాలని, ఆర్థిక ఇబ్బందులు లేకుండా చూడాలని ముఖ్యమంత్రిగారి ద్వారా, మా ద్వారా కోరడం జరిగింది. నేపసల్ అడ్యూయిజర్ కమిటీ సజెషన్స్ చేసింది. 90 శాతం గ్రామీణ ప్రాంతంలో ఉన్న వారికి ఆహార భద్రత కల్పించాలని మేము కోరడం జరిగింది. అందుకోసం రాబోయే కాలంలో అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఖజానాపై ఇంకా ఒక్క రూపాయి కూడా భారం పడకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం దృష్టిని సారించాలని, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో అమలు జరుగుతున్న తీరును గమనించాలని కోరుతున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వ లక్ష్యం నూటికి నూరు శాతం నెరవేరాలి. మనం ఇస్తున్న ఒక రూపాయికి కిలో బియ్యం పథకాన్ని సబ్యులందరూ కూడా ప్రోత్సహించాలని కోరుతున్నాము. మా వినతిని తప్పకుండా అమలు చేస్తారనే నమ్మకం ఉంది. రేషన్ కార్బ్ స్టీమ్లైన్ చేసే విషయంలో అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. అర్ఘులైన పేదవారికి మాత్రమే ఆ బియ్యం గింజలు చెందాలని, మోడ్రెన్జేషన్, కంప్యూటర్జేషన్ చేసి కరెక్టు డీటెయిల్స్ తీసుకుంటున్నాము. అనర్థత కల రేషన్ కార్బ్ పోల్చర్సును తీసి వేయడం జరుగుతుంది. ముద్దు కృష్ణమ నాయుడుగారు మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వం పైన భారం పడకుండా

చూడమని అన్నారు. దానికి మీరిచ్చే సజెపన్ను రిఫైల్ చేయడం జరుగుతుంది. పశ్చ ధాన్యాల విషయంలో అడిగారు. రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం ఇచ్చినా, ఒక రూపాయికి కిలో బియ్యం ఇచ్చినా అదే బియ్యం ఇస్తున్నాము. మేము వెళ్లి ఎమ్.ఎల్.ఎన్ పాయింట్స్‌లో కాని, ఎఫ్సిపి గోడౌన్స్‌లో కాని ఉండే బియ్యాన్ని మార్చాలేదు. ఆ విధంగా దుష్టచారం జరుగుతోంది. రూపాయికి కిలో బియ్యం is a monetary issue. The decision has been taken by the State Government. నాణ్యత విషయంలో చిన్న చిన్న ఇబ్బందులు వేస్తే సవరించే ప్రయత్నం చేశాము. కాని రూపాయికి కిలో బియ్యం నాసి రకంగా ఉండనేది సత్యదూరమైన విషయం . రీస్టేక్సింగ్ విషయంలో అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము అది మా బాధ్యత. పేదవాడికి సంబంధించిన ఆ గింజ అతనికి చెందాలి. అనర్థులకు చెందకూడదనేది మా ముఖ్యమంత్రి గారి ఉద్దేశ్యము. మీరు చెప్పిన అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ముందుకు సాగడం జరుగుతుంది.

సభ్యులు రంగారెడ్డిగారు మాటలాడుతూ ప్రశ్న పరంగా రాష్ట్రంలో ఆహార భద్రత అమలు చేస్తున్నారా అంటే లేదన్నాము, లేదన్నప్పుడు ఇంకో ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు. తెలిసి కూడా వారు సభను పక్కదారి పట్టించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఆహార భద్రత విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం అన్ని రాష్ట్రాల నుండి సలహాలు, సూచనలు తీసుకుంటుంది. డ్రాష్ట్సు రిలీజ్ చేశారు. దాని పరంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన ఇబ్బందులను తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. రీజనల్ కాన్ఫరెన్సులు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. వాటిని తీసుకొని మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ప్రయోజనాలను ఈ రోజు కేంద్ర ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువెళ్లడం జరిగింది. వంగా గీత, రమణ రెడ్డిగారు కూడా చెప్పారు. ముత్యం రెడ్డిగారు చెప్పిన విషయాన్ని అందరూ గమనించాలి. ప్రత్యేకంగా ఆ రోజు రేప్పు కార్డ్లు ఎన్ని ఉన్నాయి? ఇప్పుడు ఎన్ని రేప్పు కార్డ్లు ఇచ్చాము అనే విషయాలను గమనించాలి. జాతీయ ఆహార భద్రతను తీసుకువేచ్చ విషయంలో మన రాష్ట్రం నాలుగైదు సంవత్సరాలు ముందుగానే ఉంటుంది. అనర్థులైన వారిని తీసివేస్తాము. ప్రతి ఒక్కరికి కనీస ఆహారం కల్పించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుగా తలంచింది. ఇంత మంచి కార్బూక్సిమాన్ని దేశ వ్యాప్తంగా అమలు చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో ముందుకు పోతున్నాము. గౌరవ సభ్యులు ఇచ్చే సలహాలు, సూచనలు మీ ద్వారా ఇన్ రైబింగ్ ఇచ్చినా, we will try to project before the Central Government in the interest of the State. We have to protect the interests of our people. We are open for it. Thank you.

మిర్యాలగూడ పట్టణంలో రోడ్ విస్తరణ

ప్రశ్ననెం . 123 (5106)

శ్రీ జె. రంగారెడ్డి - గౌరవనీయులైన రోడ్లు, భవనాల శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజ్ఞారా:

- ఆ. నల్గొండ జిల్లాలోని మిర్యాలగూడ పట్టణంలో రోడ్సును వెడల్పు చేసేందుకు ఒక ప్రతిపాదన ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా?
- ఆ. అయితే, రోడ్సు విస్తరణ పనులను ఎప్పటి నుండి చేపట్టడమవుతుంది?

రోడ్సు, భవనాల శాఖా మంత్రి (శ్రీ ధర్మాన ప్రసాదరావు):

- ఆ. అవునండీ.
- ఆ. ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో ఉన్నాయి. భవిష్యత్తులో ప్రథాన పనుల కోసం ప్రజాళికా బడ్జెట్ లభ్యతను బట్టి ఆ పనులు చేపట్టడమవుతుంది.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డిః అధ్యక్షా, మా మిర్యాలగూడ పట్టణంలో రెండు లక్షల జనాభా ఉన్నారు. అది పారిశ్రామికంగా, వ్యవసాయ పరంగా చాలా పెద్ద కేంద్రం. ప్రతి రోజూ వేలాది మంచి వచ్చి పోతూ ఉంటారు. మిర్యాలగూడ టౌన్‌లో రోడ్సు బాగా లేక, వైడెనింగ్ లేక న్యారోగా ఉండడం వల్ల ఎండ వస్తే దుమ్మతో షాపులో కూర్చున్న వారికి, రోడ్సు మీద నడిచే వారికి, టు-మీలర్ మీద వెళ్లే వారికి కశ్మిఫ్ పెట్టుకొని వెళ్లే పరిస్థితి ఏర్పడింది. వారంతా చాలా అనారోగ్యానికి గురి అవుతున్నారు. ఆ రోడ్సు వల్ల ట్రాఫిక్ జామ్ అవుతుంది, యాక్సిడెంట్లు అవుతున్నాయి. గత ప్రభుత్వం నుండి వరుసగా కట్ మోషన్సు ద్వారా సబ దృష్టికి, ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. మా నియోజక వర్గంలోని మిర్యాలగూడ నుండి రాష్ట్రానికి వేల కోట్ల రూపాయల ఆదాయం వస్తుంది. అక్కడ ఐదారు వందల లారీలున్నాయి. సిమెంటు పరిశ్రమ ఉంది. ఆసియా ఖండంలోనే పార్చాయిల్లో రైస్ మిల్ ఉంది. అంత పెద్ద కేంద్రంలో ఉన్న రోడ్సు పరిస్థితి చూస్తే ప్రజా ప్రతినిధులు పట్టించుకోవడం లేదని ప్రజలు మమ్మలను తప్పు పట్టే పరిస్థితి ఉంది. గౌరవ మంత్రిగారు అక్కడున్న పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని భవిష్యత్తులో అని చెప్పకుండా వెంటనే దానికి అవసరం ఉన్న రు.13 కోట్లకు ప్రతిపాదనలు పంపించారు. వాటిని రిలీజ్ చేసి రోడ్సు వేయకపోతే చాలా కష్టం . వర్షం వస్తే బురద, ఎండ వస్తే దుమ్ము వల్ల చాలా భయంకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. మేము చెప్పేది కరెక్టు కాదా అనే విషయం టెక్నికల్గా ఎవరిని అయినా పంపి వెరిపై చేయించండి. దయచేసి భవిష్యత్తులో పూర్తి చేయిస్తామని అనకుండా ఈ బడ్జెట్‌లో అవసరం ఉన్న నిధులను కేటాయించి, టేక్పు చేస్తామని చెబుతారా, లేదా అని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

డి.9.40

శ్రీ ధర్మాన ప్రసాదరావు: అధ్యక్షా నకిరేకల్ - హాజారాబాద్ రోడ్సు, పెద్దంబర - మిర్యాలగూడా ఈ రెండు రోడ్సు చాలా ముఖ్యమైన రోడ్సు. సభ్యులు రంగారెడ్డి గారు చెప్పిన విషయంతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. రోడ్సును అభివృద్ధి చేసేప్పుడు మనం కొన్ని పారామీలర్స్‌ని అబ్బర్వ్ చేస్తాం. నకిరేకల్ -

హజూరాబాద్ రోడ్డు పై 18,891 పి.సి.యు.లు వెళ్లాల్సి ఉంది. కొన్ని పారామీటర్స్ ప్రకారం 18,891 ఉండగా, ప్రస్తుత లైన్ క్యారేజీ రోజుకు 15,000 పి.సి.యు. బ్రాఫిక్ అవసరాలను తీరుస్తుంది. దీన్ని అభివృద్ధి ధీ చేస్తే 17250 పి.సి.యు. బ్రాఫిక్ అవసరాలను తీరుస్తుంది. దీన్ని నాలుగు రోడ్డు లేన్గా అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం ఉంది. అందుకోసమే ఇది పరిశీలనలో ఉంది. నిధుల లభ్యతను బట్టి దీన్ని టేకప్ చేయడం జరుగుతుంది.

రెండవది, పెద్దటర - మిరియాలగుడా రోడ్డు. ప్రస్తుతం 26,042 పి.సి.యు.లు ఉంది. ఇప్పుడున్న రోడ్డు 35,000 పి.సి.యు.ల అవసరాలు తీరుస్తుంది. దీన్ని అభివృద్ధి చేస్తే, 40,000 పి.సి.యు.ల అవసరాలు తీరుస్తుంది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని సందర్భం వచ్చినప్పుడు చేయడం జరుగుతుంది. ఈ రోజు ఎస్టిమేట్స్ ప్రిపేర్ చేసుకొన్నాం. ప్లాన్ ఫండ్స్ లభ్యతను బట్టి ప్రాధాన్యతను ఫిక్స్ చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఇటువంటి రోడ్డు రాష్ట్రంలో చాలా ఉన్నాయి. పెరుగుతున్న జీవన ప్రమాణాలకనుగుణంగా ప్రతి వారు రోడ్డను కావాలని అడుగుతున్నారు. అన్ని రోడ్డు అభివృద్ధి చేయడానికి, అవసరమైన నిధుల లభ్యతను చూసుకొని, ప్రాధాన్యతలను ఫిక్స్ చేసుకొని చేస్తాం. పట్టణ అవసరాల విషయం ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉంది. సరైన సమయంలో తగు విధంగా ప్రభుత్వం నిర్ణయాలు తీసుకొంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ప్రశ్న నెం. 4975.

పరిగి ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి స్థాయి పెంపు

ప్రశ్న నెం. 124 (4975)

శ్రీ కె. హరీశ్వర్ రెడ్డి (పరిగి) - గౌరవసీయులైన ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేశు శాఖ మంత్రి గారు ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ;

- అ) పరిగిలో ఉన్న 30 పడకల ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిని, వంద పడకల ఆసుపత్రిగా స్థాయిని పెంచే ప్రతిపాదన ఉన్నదా:
- ఆ) అయితే, ఆసుపత్రి స్థాయిని పెంచడం ఎప్పటిలోగా పూర్తాతుంది.
- ఇ) ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో వైద్యుల కొరత ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా :
- ఈ) అయితే, డాక్టర్లను కాంట్రాక్టు ప్రాతిపదికపై నియమించే ప్రతిపాదనలు ఏవైనా ఉన్నాయా?

ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేశు శాఖ మంత్రి (డా. డి.ఎల్. రహీంద్రారెడ్డి):

శ్రీ సోమారపు సత్యనారాయణ (రామగుండం): అధ్యక్షా, ప్రభుత్వానుపత్రుల్లో మంచి సౌకర్యాలు, జన్మప్రాప్తికార్య ఉంది. లోయర్ స్టోఫ్ నర్సులు చాలా మంది ఉన్నారు. కానీ, డాక్టర్స్ లేదు. డాక్టర్స్ ని నియమించినా వారు ఆసుపత్రుల్లో ఉండడం లేదు. చాలా సార్లు ఈ అంశమై చర్చించాం. ఎక్కడైతే ఖాళీలు ఉన్నాయో అక్కడ తెంపరరీగా డాక్టర్స్ ని తీసుకోవాలని నిర్ణయం చేయడం జరిగింది. ఎప్పటికప్పుడు డాక్టర్స్ ని తీసుకొని ఆసుపత్రులను బాగా నడుపుతుంటే, కమీషనర్లు, సెక్రెటరీలు మారడం వల్ల డెసిషన్స్ మారుతున్నాయి. ఎడ్యూకేషన్ లీవెల్ డాక్టర్స్ వెళితే, వారిని కామన్ పూల్ లో పెట్టాలని నిర్ణయం తీసుకొన్నాం. కమీషనర్స్ మారితే ఆ నిర్ణయం ఉండడం లేదు. అలాగే, సివల్ సర్జన్స్ పోస్టులకు రిక్రూట్మెంట్ చేయవద్దంటే, 100 పడకల ఆసుపత్రుల్లో కష్టమౌతోంది. తొమ్మిది మందిని కాంట్రాక్ట్ బేసిన్స్ పై ఇస్తామంటే చాలా కష్టమౌతోంది. ఖాళీలు భర్తి కానప్పుడు, కాంట్రాక్ట్ సిస్టమ్లో డాక్టర్స్ ని తీసుకొని, రెగ్యులర్ డాక్టర్స్ పోస్టులను భర్తి చేసినప్పుడు వీరిని డిస్ కంటిన్యూ చేయవచ్చు. ఈ పద్ధతులను ప్రతి పర్యాయం ఆఫీసర్ మారినప్పుడు మార్చడం వల్ల చాలా ఇబ్బంది కలుగుతోంది. ప్రజలకు చాలా కష్టమౌతోంది. ఆసుపత్రుల్లో ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగకుండా ఉండేందుకు మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి ఇన్స్ట్రుక్షన్స్ ఇవ్వండి. డాక్టర్స్ ఆసుపత్రుల్లో తప్పక ఉండాలి. స్పెషలైజేషన్ చేసిన డాక్టర్స్ ని ఇస్తే మంచి సదుపాయాలను ప్రజలకు కల్పించవచ్చని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకట బాలవర్ధన రావు (గన్వరం): అధ్యక్షా, విజయవాడ రూరల్ మండలంలో ఒక్క పి.పెచ్.సి. కూడా ఉందు. మైలవరంలో ఐదు గ్రామాలు, గన్వరంలో తొమ్మిది గ్రామాలు ఉన్నాయి. అక్కడ ఉన్న ప్రజలకు వైద్య సౌకర్యం అందక ఇబ్బంది కలుగుతోంది. అక్కడ ఉన్న ప్యారా మెడికల్ స్టోర్ అంతా కూడా పామర్చు నియోజకవర్గంలో ఉన్న తోట్లవల్లారు పి.పెచ్.సి కి అనుబంధంగా ఉన్నారు. అందువల్ల విజయవాడ రూరల్ మండలానికి పి.పెచ్.సి.ని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

డా. ఎమ్. విజయప్రసాద్ (విశాఖపట్టం - వెస్ట్): అధ్యక్షా, విశాఖపట్టం పశ్చిమ నియోజకవర్గంలో గోపాలపట్టం పరిధిలో 30 పడకల ఆసుపత్రిని 2004వ సంవత్సరంలో రోశయ్య గారు ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, వారి చేతుల మీదుగా ప్రారంభోత్సవం చేయడం జరిగింది. ఆ ఆసుపత్రిలో నేటి వరకు ఫర్మిచర్, సిబ్బంది లేని విషయాన్ని పలు దఫాలుగా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. ఈ అంశానే సభలో పలు మార్లు కూడా ప్రస్తావించడం జరిగింది. దీన్ని సి.పెచ్.సి.గా గుర్తించారు. కొంత మంది సిబ్బందిని డెప్యూటీషన్స్ పై తెప్పించి పనిచేయస్తున్నారు. అక్కడ ఫర్మిచర్ లేదు. ఈ 30 పడకల ఆసుపత్రిని అభివృద్ధి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యమంత్రి గారు, సంబంధిత శాఖ మంత్రి గారు ఇక్కడ ఉన్నారు. ప్రభుత్వం ప్రజలకు వైద్యం అందించే విషయమై ఎంతో కృ

ఇచ్చేస్తోంది. కాబట్టి, 30 పడకల ఆసుపత్రిగా గుర్తించి, ఫర్ముచర్, సిబ్బంది తదితర సౌకర్యాలు వెంటనే కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

ఉ.9.50

డా. ఎమ్.ఉగ్ర నరసింహ రెడ్డి (కనిగరి): అధ్యక్షా, మా కనిగిరి నియోజకవర్గంలోని పామూరు పిహాచీసికి దాదాపు 20 ఏళ్ళ క్రితం దాతలు ల్యాండ్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడు దాని వాల్యూ దాదాపు నాలుగున్నర కోట్ల రూపాయలుంటుంది. దానికి కనీసం కాంపాండ్ వాల్ అయినా లేనందు వల్ల ల్యాండ్ గ్రాబర్స్ దానిని గ్రాబ్ చేసే పరిస్థితి వుంది. దానిని 30 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్పెద్ద చేసినప్పటికి తగిన ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇంతవరకు డెవలప్ చేయలేదు. కనుక దానికి అవసరమైన ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్ చేయాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

డా. డి.ఎల్.రవీంద్రా రెడ్డిః సార్, విరాసత్ రసూల్ భాన్ గారు చెప్పినట్లు నాంపల్లి ఆసుపత్రిలో డాక్టర్ పోస్టులకు సంబంధించిన ఖాళీలు లేవు. వైద్య విధాన పరిషత్తు హస్పిటల్ అది. అక్కడ అందరు డాక్టర్లు పని చేస్తున్నారు. గౌరవ సభ్యులు దాన్ గారు పామర్గులో త్రామా కేర్ సెంటర్ ఏర్పాటు గురించి ఎగ్గామిన్ చేయమని చెప్పారు. పామర్గు నేపనల్ హైవేలో వుంది. భారత ప్రభుత్వం ఎక్కుడైతే నేపనల్ హైవే వుందో, అక్కడ త్రామా కేర్ సెంటర్ ఏర్పాటు కోసం కొన్ని నిధులిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అందువల్ల రాష్ట్రంలో ఎక్కుడైతే నేపనల్ హైవేస్ వున్నాయో అక్కడ త్రామా కేర్ సెంటర్ ఏర్పాటు అంశాన్ని పరిశీలించడానికి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అట్లాగే మహేశ్వర రెడ్డి గారు వైద్య విధాన పరిషత్ పరిధిలోని ఆసుపత్రులలో చాలా ఖాళీలున్నాయని చెప్పారు. అది నిజమే. దాదాపు 151 స్పెషలిస్ట్ పోస్టుల ఖాళీలున్నాయి. మేము వాటి భర్తీ కోసం చాలా సార్లు నోటిఫికేషన్స్ ఇచ్చినా రెస్పాన్స్ లేదు. దానిని ఏ విధంగా అధిగమించాలని పరిశీలిస్తున్నాము. ఎందుకంటే పిహాచీసి డాక్టర్లకు, స్పెషలిస్ట్కి జీతంలో కేవలం రూ.3,000/- మాత్రమే తేడా వుంది. అందువల్ల వాళ్ళకు జీతాలు పెంచాలా లేక వైద్య విధాన పరిషత్ ఆసుపత్రిలో పని చేస్తున్న స్పెషలిస్ట్ డాక్టర్లకు ప్రత్యేకంగా జీతం ఇచ్చి నియమించడమా, లేకపోతే వాళ్ళను ఈ స్లాట్కు ఇంత అన్న ప్రాతిపదికన కన్సలైట్స్ గా తీసుకోవడమా అన్న విషయాన్ని పరిశీలిస్తున్నాము. మేము శాయశక్తులా ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అట్లాగే ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో చాలా వేకెన్సీస్ వున్నాయి. మేము సంవత్సరంన్నర క్రితం నోటిఫికేషన్ ఇచ్చి దాదాపు 1000 మంది డాక్టర్లను రిక్రూట్ చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తే మొదటి సారి 440 వేకెన్సీలను భర్తీ చేయగలిగాము. రెండవ సారి కొంత మందిని, మూడవ సారి కొంతమందిని ఫిలప్ చేయడం జరిగింది. సరియైన రెస్పాన్స్ లేని దృష్ట్యా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా పోస్ట్ గ్రామ్యయేట్ లీన్ వేకెన్సీస్ ను గాని, లేకపోతే గతంలో వున్న 255 సివిల్ ఆసిస్టెంట్ సర్జన్ వేకెన్సీస్ ను కాని రూల్ ఆఫ్ రిజర్వ్స్ విధానాన్ని పాటిస్తూ కాంట్రాక్ట్ ప్రాతిపదికన భర్తీ చేసుకోమని జిల్లా కలెక్టర్లకు ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. కనిగిరి

ఎమ్ముచ్చే గారు చెప్పినట్లు అక్కడ పాపుారు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రానికి నేను కూడా వెళ్లడం జరిగింది. ఒక దాత చాలా విలువైన స్థలం ఇచ్చాడు. దానిని ఎన్ఆర్పేచ్ ఎమ్ క్రింద కమ్యూనిటీ హెల్ప్ సెంటర్ గా చేయడానికి ప్రతిపాదనలు ప్రభజ్య పరిశీలనలో వున్నాయి. అట్లాగే బేసిగ్గా వైద్య ఆరోగ్య శాఖకు సంబంధించి తమకు కూడా తెలుసు. తమరి కాన్స్టిట్యూయస్‌లో ఏరియా హస్పిటల్ ఎట్లా వుందనేది. బాగా లేదు. హారీశ్వర రెడ్డి గారేమో తమ దగ్గరున్న 30 పడకల ఆసుపత్రిని మరింత పెద్ద ఆసుపత్రిగా చేయాలంటున్నారు. ఉన్న ఆసుపత్రులకు మరింత మెరుగైన వొలిక వసతులను కల్పించాలి, డాక్టర్లను ఏ విధంగా ఎక్కడ నుంచి రిక్రూట్ చేయాలి ఎవరిని ఎక్కడ నియమించాలి అనే ఆలోచన ప్రభజ్యంలో వుంది. గత సంవత్సర కాలంగా మేము వైద్య విధాన పరిషత్ క్రింద చాలా చోట్ల 100 పడకల ఆసుపత్రులను శాంక్షేపించాము. వాటన్నింటికి మెరుగైన వసతులను కల్పించి మంచి సేవలందించాలని ప్రభజ్యం ప్రయత్నం చేస్తున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్స్: ఇంతకుముందు గౌరవ సభ్యులు సత్యనారాయణ గారు చెప్పినట్లు స్పృష్టిస్తే డాక్టర్లను కాంట్రాక్ట్ బేసిస్ మీదనో హైరింగ్ బేసిస్ మీదనో తీసుకునే ప్రయత్నం చేయండి.

డాక్టర్ డి.ఎల్.రవీంద్రా రెడ్డిః అదే సార్ తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేసేదేమంటే స్పృష్టిస్తేకు సంబంధించి..... సహోదరు ఆబ్సెట్రైటీషియన్ గైనకాలజిస్టులు కావాలనుకోండి. ఆ పట్టణంలో మంచి పేరున్న ఆబ్సెట్రైటీషియన్ గైనకాలజిస్టులకు సంబంధించిన లిస్టు వుంటుంది. కానీ అలాంటి వారికి ప్రాణీన్ ఎక్కువగా వుంటుంది కాబట్టి మధ్యాహ్నం 12 నుండి నాలుగు గంటల వరకో లేక మధ్యాహ్నం 2 గంట నుండి నాలుగు గంటల వరకో కేస్కు ఇంత అని చెప్పి ఇచ్చే పద్ధతిన తీసుకోవడానికి కూడా పరిశీలిస్తున్నాము.

పశుగ్రాసం కొరత

ప్రశ్న నెం. 125(4739)

సర్వశ్రీ/శ్రీమతి జి. మల్లేష్ (బెల్లంపల్లి), వి.యాదగిరి రావు (మునుగోడు), కె.సాంబశివ రావు (కొత్తగూడెం), బి. చంద్రావతి (మైరా), కె. హారీశ్వర్ రెడ్డి (పరిగి), పి. రాములు (అచ్చంచెటు), కె. నారాయణ రెడ్డి (మార్కాపురం), బి.కె. పార్థ సారథి (పెనుగొండ), జి. జయపాల్ యాదవ్ (కల్వుకుర్తి -గౌరవనీయులైన పశు సంవర్ధక, పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి, మత్స్య పరిశ్రమ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారాం తెలియజేస్తారా,

అ. పశుగ్రాసం కొరత ఉన్న జిల్లాల సంఖ్య ఎంత,

- ఆ. అనావృష్టికి గురైన ప్రాంతాలలో పశుగ్రాస కొరతను అధిగమించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్యలు ఏమిటి?

పశుసంవర్ధక, పాణి పరిశ్రమాభివృద్ధి, మత్స్య పరిశ్రమ శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. విశ్వరూప):

- అ. 21 జిల్లాలలో పశుగ్రాసం కొరత ఉన్నట్లుగా నమోదు అయింది.
  - అ. కొరతను అధిగమించటానికి తీసుకున్న చర్యలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.
- (1) రైతులకు 75 శాతం సబ్సిడీతో 7400 మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాసం విత్తనాలను సరఫరా చేయడం ద్వారా 9.27 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాసాన్ని ఉత్పత్తి చేయడానికి 3.70 లక్షల ఎకరాలను పశుగ్రాసం సాగు క్రిందకు తీసుకురావాలని ప్రతిపాదించడమయింది.
  - (2) ఖరీఫ్, రబీ క్రింద ఈ సంవత్సరంలో ఉచిత ప్రాతిపదికపై సెంట్రల్ మినికిట్ టెస్టింగ్ కార్బూక్యూమం క్రింద 43,817 పశుగ్రాస మినికిట్లను సరఫరా చేయడమయింది
  - (3) పశుగ్రాస సంరక్షణ, ముతక పశుగ్రాసం వృధాను తగ్గించే నిమిత్తం MGNREGS ను వినియోగించడమవుతున్నది.
  - (4) పశుగ్రాస వృధాను తగ్గించడానికి 75 శాతం సబ్సిడీపై విద్యుత్తో నడిచే 3350 చాఫ్ కట్టర్లను సరఫరా చేయడమవుతున్నది.
  - (5) పచ్చిక బయల్క అభివృద్ధి క్రింద (5) వివిధ ప్రభుత్వ పశుగ్రాస క్లేత్రాలలో పచ్చిక బయల్కను పెంచడమవుతున్నది
  - (6) పశుగ్రాస సంరక్షణ కోసం నూటికి నూరు శాతం సబ్సిడి పై సైలెంజ్ తయారీ యూనిట్లను సమకూర్చడమవుతున్నది
  - (7) అజోల్లా సాగు కోసం యాభై శాతం సబ్సిడీ పై 2500 యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడమవుతున్నది
  - (8) సబ్సిడీ ప్రాతిపదిక పై 24,000 మెట్రిక్ టన్నుల సాంద్ర పశు దాణాను 540 మెట్రిక్ టన్నుల మైక్రో న్యూట్రియంట్ మిశ్రమాన్ని ఇవ్వడమవుతున్నది.
  - (9) అనావృష్టి సమయంలో పశుగణ ఆరోగ్యాన్ని రక్షించడానికి క్రమబద్ధంగా ఆరోగ్య శిబిరాలు, టీకాలు వేసే కార్బూకలాపాలను నిర్వహించాలని ప్రణాళికను రూపొందించడమయింది.

శ్రీ జి.మల్లేష్ సార్, రాష్ట్రంలో తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితులన్నాయని ప్రహించి ప్రభుత్వం 876 మండలాలను కరువు మండలాలుగా ప్రకటించడం జరిగింది. కరువు ప్రాంతాల్లో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి అనేది ఒక రకమైన సమస్య అయినపుటికి పశువులకు మేత కూడా దొరకని పరిస్థితి ఏర్పడింది. దాని వలన గ్రామాల నుంచి పశువులను కబేళాలకు తరలించే దుస్థితి ఏర్పడింది. మంత్రి గారు తన సమాధానంలో తొమ్మిది అంశాలను జనరలైజ్ చేసి చెప్పడం వల్ల నేరుగా పశువులకు మేత దొరకుతుందన్న విషయాన్ని నేను విశ్వసించడం లేదు. నేను మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారుని అడిగేదేమంటే కరువు పీడిత ప్రాంతాల్లో పశువులకు దాణా సప్లై ఎప్పటిలోగా చేస్తారో చెప్పాలి. మంత్రి గారు కాగితంలో సమాధానం చెప్పినట్లుగా మా జిల్లాలో అయితే పశువుల దాణా పంపిణీ చేసినట్లు ఎక్కుడా దాఖలాలు లేవు. అందువల్ల రైతులు పశువులను చూసుకుంటూ వీటికి కూడా మేత పెట్టలేకపోతున్నామే అని కొన్ని గ్రామాల్లో దిగ్రాంతికి లోనవుతున్న పరిస్థితులున్నాయి. అందువల్ల వాటిని కబేళాలకు పంపిస్తున్న పరిస్థితి ఎదురవుతున్నది. దీనిని నివారించి పశువులను కాపాడవలసిన అవసరం చాలా వున్నది. ప్రభుత్వం దీని మీద దృష్టిని కేంద్రీకరించాలి. అందువల్ల సప్లైడి మీద మేము అవిచ్చాము, ఇవిచ్చాము అని కాకుండా తక్కణమే వాటిని రక్షించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్యలేమిటి? త్రాగు నీరు కూడా లభించని ప్రాంతాలున్నాయి. అలాంటి విషయాల మీద ప్రభుత్వం తీసుకోబోయే విధానాలకు సంబంధించిన నిర్దిష్టమైన చర్యలేమిటున్నది ప్రభుత్వం సమాధానమివ్వాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.నారాయణ రెడ్డి : ధ్వాంక్య సార్ .. మా ప్రకాశం జిల్లాలో 2010-11లో వచ్చిన జల్ తుఫాను, లైలా తుఫానుల వల్ల తీవ్రమైన అతివృష్టి ఏర్పడింది. కాని 2011-12 సంవత్సరం వచ్చేసరికి తీవ్రమైన కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించబడింది. మా జిల్లాలో సమారుగా అన్ని రకాలైన పశువులు దాదాపు 25 లక్షల వరకున్నాయి. వాటన్నిటికి జిల్లాలో పశుగ్రాసం కొరత తీవ్రంగా వుంది. ముఖ్యంగా మా పశ్చిమ ప్రాంతంలో కనీసం త్రాగడానికి కూడా మంచినీటి కొరత చాలా తీవ్రంగా వుంది. అట్లాగే పశువులకు కూడా త్రాగడానికి నీటిని అందించే పరిస్థితిలో జిల్లా అధికారులు లేరు. చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నాము. కాబట్టి నేను విజ్ఞాప్తి చేసేదేమంటే ముఖ్యంగా శివారు ప్రాంతాలైన మార్కుపురం, గిద్దలూరు, ఎర్రగొండపాలెం నియోజకవర్గాలు మొత్తం అటవీ ప్రాంతాలు. ఆ అటవీ ప్రాంతాల నుండి గడ్డి తెచ్చుకోవడానికి పర్మిషన్ మంజూరు చెయ్యాలని నేను ప్రధానంగా డిమాండ్ చేస్తున్నాను. అలాగే మా జిల్లాలో జబ్బులొచ్చి పశువులు చనిపోతున్నాయి. అక్కడ పశువుల డాక్టర్ కొరత చాలా తీవ్రంగా వుంది. ఇంతకు మునుపు కాంపాండర్లయినా కొన్ని గ్రామాలలో వుండేవారు. ఇప్పుడు ఆ కాంపాండర్లను ఎందుకు తీసివేశారో మాకయితే తెలియదు. వాళ్ళమ తీసివేయటం వలన పశువులకు జబ్బులోస్త మందిచ్చే పరిస్థితి కూడా ఇవ్వాళ గ్రామాల్లో లేకుండా పోయింది. అందువల్ల పశువులు ఎక్కువ సంబ్యులో చనిపోతున్నాయి. ప్రభుత్వం ఎన్ఆర్ఐజిఎస్ క్రింద అర ఎకరమో ఒక ఎకరమో తీసుకొని

పశుగ్రాసాన్ని పండిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అయితే దీని కోసం రైతులు ముందుకొచ్చే పరిస్థితి లేదు. ఎందుకంటే ముందుకొచ్చిన రైతులకు పశు గ్రాసం పండిస్తే ఎంత లాభం వుంటుందన్న విషయమై స్వప్తత లేసందువల్ల రైతులు ముందుకు రావడం లేదు. అందువల్ల నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరేదేమంటే ప్రభుత్వమే కొన్నిగ్రామాలలోబోర్లు వేసి పశుగ్రాసాన్ని డెవలప్ చేసి ప్రజలకు సప్లై చేయాలి. అలాగే గతంలో రు.3,500 వుండే వరిగడ్డి ఇవ్వాళ రు. 9,500 నుంచి రు. 10,500 వరకుంది. కరువు పీడిత ప్రాంతమైన మా ప్రకాశం జిల్లాలో ముఖ్యంగా పశ్చిమ ప్రాంతాల్లో అంత డబ్బుపెట్టి కొనే పరిస్థితి లేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వమే కొనుగోలు చేసి సరఫరా చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా ఈ సందర్భంగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి.జయపాల్ యాదవ్సః అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా పశు సంపద అనేది మన ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి అతి ముఖ్యమైనది. పశు సంపద లేకపోతే రాష్ట్రంలో పాడి లేదు. పంటా లేదు, ఈ పశు సంపదను కాపాడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పై వుందని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. రాష్ట్రంలోని 21 జిల్లాలలో పశు గ్రాసం కొరత వుందని ఈ రోజు మంత్రి గారిచ్చిన సమాధానంలో ఒప్పుకోవడం జరిగింది.

ఉ.10.00

7,400 మెట్రిక్ టన్నుల పశు గ్రాసం సరఫరా చేసి 3.70 లక్షల ఎకరాలు సాగు చేయడం జరుగుతుందని చెప్పడం జరిగింది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం ప్రకటన చేసింది కానీ ప్రాణికర్లగా ఎక్కడా అమలుచేయడానికి నిర్ధిష్టమైన ఆదేశాలు జిల్లా స్థాయిలో అధికారులకు ఇవ్వడం లేదు. ప్రభుత్వం ఇప్పటికి ఈ రాష్ట్రంలో 876 మండలాలను కరువు మండలాలుగా ప్రకటించడం జరిగింది. మాది కరువు జిల్లా, పేద జిల్లా, మహాబూబ్ నగర్ జిల్లా నిరంతరం కరువుబారిన పడడం జరుగుతోంది. మహాబూబ్ నగర్లొ ఉన్న పశు సంపద రాష్ట్రంలో ఏ జిల్లాలో లేని సంఖ్యలో ఉంది. గౌరైలు, మేకలు 50 లక్షల వరకూ ఉన్నాయి. మహాబూబ్ నగర్లో జనాభా ఎంత ఉండో దానికి సమానంగా మేకలు, గౌరైలు ఉన్నాయి. పాడి పశువులు మొత్తం 30 లక్షల వరకూ ఉన్నాయి. పశు గ్రాసం సరఫరా చేస్తున్నాము. పశుగ్రాస విత్తనాలు సరఫరా చేస్తున్నామని చెప్పడం జరుగుతోంది. మేము ప్రభుత్వం దృష్టికి తెస్తున్నాము. మా డిఆర్సి సమావేశంలో కూడా చెప్పడం జరిగింది. పశు గ్రాసం సప్లై చేస్తామని జిల్లా మంత్రి హమీ ఇచ్చారు. కానీ ఇంతవరకూ సప్లై చేయలేదు. ఎన్ఆర్ఇజిఎస్ క్రింద 75 శాతం సచ్చిదీతో పశు గ్రాసం విత్తనాలు సరఫరా చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. బోర్డులో నీరు తగి విత్తనాలు వేసుకోలేని దుస్థితిలో ఉన్నారు. పశువుల కాపర్లు వేలాది పశువులను సంతకు తీసుకువచ్చి అమృదానికి పోతే కొనే వారు లేరు. ఆ విధంగా పశు సంపద ఈ రోజు మహాబూబ్ నగర్ జిల్లాతోసహా రాష్ట్రం మొత్తం పూర్తిగా క్లీటించే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి దీని మీద ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. వాటర్ టాప్స్ గతంలో

నిర్వాణం చేయడం జరిగింది. త్రాగే నీరు లేదు. దానిని ఒకసారి పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని చెబుతున్నాను.

శ్రీ పి. రాములు : అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఉన్న మొత్తం పశు సంపద ఎంత? మంత్రి గారు ఇందులో చెప్పలేదు. ఇంతవరకూ ఈ మంత్రిగారు ఇచ్చిన జవాబులో సబ్జిష్నీ క్రింద ఇచ్చినవి కొన్ని చెప్పడం జరిగింది. దీనికిగాను ప్రభుత్వం ఇంతవరకూ ఖర్చు పెట్టిన నిధులు ఎంత? అది కూడా జిల్లాలవారీగా ఉంటే మంత్రి గారు సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 21 జిల్లాలో పశు గ్రాసం కొరత ఉండని మంత్రి గారు స్వయంగా ఒప్పుకోవడం జరిగింది. 678 మండలాల్లో కరువు తాండవిస్తోంది. ముఖ్యంగా మనుషులు ఏదో విధంగా నీరు త్రాగుతారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చే సబ్జిష్నీ బియ్యంతో ఇతరత్రా జీవించడానికి ఉంది. మూగ జీవాలకు కనీసం ప్రభుత్వం భవిష్యత్తులో ఏ ఏ చర్యలు చేపట్టడం జరుగుతుంది? ముఖ్యంగా త్రాగునీరు వసతి ఇబ్బందిగా ఉంది. వేలాది పశువులకు బోరు బావులలో నీరు లేదు. ఆడవులలో నీరు లేదు. పశువులకు ఏ విధంగా త్రాగు నీరు సరఫరా చేస్తారో ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలి. నల్లమల ఆడవిలో ఇతర ప్రాంతాల్లో ఉన్న పశువులు కూడా అక్కడకి వచ్చేవి. ఇప్పుడు అక్కడ ఆడవిలో పశ్చాదనం లేదు. ఎండిన ఆకులు, అలములు తినడానికి అక్కడి వారు అభ్యంతరం చెబుతున్నారు. పశువులను అక్కడకు తీసుకువెళిపే, అక్కడ ఉన్న పశువుల కాపర్లను యజమానులను అటపీ శాఖ వారు కొట్టడం జరుగుతోంది. గతంలో ఆడవులలో పశువులను మేపడానికి అవకాశం ఉండేది. ఇప్పుడు ఆ అవకాశం లేదు. ఆ అవకాశం కల్పించండి. భవిష్యత్తులో పాల దిగుబడి తగ్గే అవకాశం ఉంది. మహాబాబ్ నగర్ జిల్లాలో ఉన్న కరువును దృష్టిలో పెట్టుకొని దీనికి సంబంధించి క్యాంపులు ఏర్పాటు చేయాలి. గతంలో జరిగింది. తక్కణం పశువులకు సంబంధించి క్యాంపులు ఏర్పాటు చేయాలి. తెలుగు దేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేశారు. ఇప్పుడు అలా చేయండి. ఖాళీగా ఉన్న దాక్టర్ పోస్టలు, ఇతర ఉద్యోగాలను భర్తి చేసి పశువులకు సరైన వైద్య సౌకర్యాలు కల్పించాలని తమ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. రాంబాబు (గిద్దలూరు) : అధ్యక్షా, ధన్యవాదాలు. గిద్దలూరులో అర్థవీడు మండలం రెండు పాయలుగా ఉంటుంది. అందులో వెలుగుల పాయ లోయలో ఉన్న రంగాపురం గ్రామంలో 2006లో అప్పుడున్న ప్రభుత్వం ఒక ఆర్ఎల్ యూనిట్‌ని శాంక్షన్ చేయడానికి డైరెక్టర్ గారి ద్వారా కీ రిజిస్టర్లో మెన్సన్ చేసినట్లు వచ్చింది. అప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకూ ఆచరణకు సోచుకోలేదు. దయచేసి 2006లో అప్పుడు ఇచ్చిన మాట ప్రకారంగా ఆర్ఎల్ యూనిట్‌ని ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మమారు 42 కి.మీ. నుండి రైతాంగం ఖమ్మం వరకూ ఎశువులను తీసుకొని ఆస్పత్రికి రావలసి ఉంటుంది. 2009లో దాతల సహాయంతో ప్రీ అంబులెన్స్ ఇస్తామన్నారు. ఒక దాక్టర్ ఒక కాంపోండర్ ద్వారా మందులు ఏర్పాటు చేసి రెండు మండలాల పరిధిలో అందచేస్తామన్నారు. అది కూడా ఆచరణకు నోచుకోలేదు. ఈ

ఆర్ఎల్ యూనిట్‌ని శాంక్ష్మన్ చేయడమే కాకుండా అంబులెన్స్‌ని ఉపయోగించుకొని రైతాంగానికి ఇబ్బంది లేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను. రంగాపురానికి 200వ సంవత్సరంలో “కీ” రిజిస్ట్రేషన్ మెన్స్ చేసారో, ఆ విధంగా ఆర్ఎల్ యూనిట్‌ని శాంక్ష్మన్ చేయాలని తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. కన్నబాబు (కాకినాడ - రూర్లే): అధ్యక్షా, సమయం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. కాకినాడ రూర్లేలో రచీ సీజన్లో గోదావరి నీరు రెండవ పంటకు సరఫరా చేయలేదు. దాని కారణంగా మా ప్రాంతంలో మనుషులకు, పశువులకు తీవ్రమైన నీటి ఎద్దడి నెలకొంది. మానవులకు నీటి వినియోగం కోసం త్రాన్సపోర్టేషన్ ద్వారా కొంత వరకూ నీరు అందచేస్తున్నాము. పశువులకు వేరే మార్గం లేదు.

ఉ.10.10

అధ్యక్షా, కాలువలను మూసివేయడం జరిగింది. నూతులు ఎండి పోతున్నాయి. వీటిని ఇమ్మీడియట్‌గా రెక్టిషై చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రతి గ్రామంలో నాలుగైదు బోర్డు వేసి, టుబ్సును నిర్మించి రైతులకు వెంటనే నీటిని అందించవలసిన అవసరం ఉంది. లేనిచో పశువులను కబేళాలకు అమ్ముకోవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. వేరే మార్గం ఉండదు. మండలానికి ఒక పశు వైద్యశాలను ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రామిరెడ్డి (బనగానపల్లి): అధ్యక్షా, మా బనగానపల్లి నియోజకవర్గంలో అగ్ని ప్రమాదాల వల్ల ఈ మధ్య చాలా వరకు గడ్డివాములు తగలబడిపోవడం జరిగింది. ఇంత వరకూ ప్రభుత్వం నుండి నష్టపరిషోరం రాలేదు. అయిదు మండలాలను కరవు మండలాలుగా డిక్టేర్ చేశారు కాబట్టి ఖచ్చితంగా పశుగ్రాసం అందించాలని తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. విశ్వరూపు : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు జి. మల్లేష్ గారు మేత గురించి అడిగారు, నారాయణ రెడ్డి గారు పశువులకు మంచి నీరు, మార్కుపురం, గిద్దలూరులలో గడ్డి దిగుమతులకు పరీషన్ గురించి అడిగారు, డాక్టర్ కొరత ఉంది అని అన్నారు. రాములు గారు, రాంబాబు గారు కూడా మాట్లాడారు. కన్నబాబు గారు పశువుల త్రాగునీటి గురించి అడిగారు. రాంరెడ్డి గారు అగ్ని ప్రమాదాల గురించి, గడ్డివాముల గురించి చెప్పడం జరిగింది.

అధ్యక్షా ప్రస్తుతము రాష్ట్రంలోని 21 జిల్లాలలో పశుగ్రాసం కొరత నెలకొనియున్నది. రాష్ట్రములో ఉన్న 270.00 లక్షల క్యాటీల్ యూనిట్లకు, జూన్ 2012 మాసము వరకు 31.47 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస అవసరాలకు గాను, 3000.02 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస లభ్యత ఉన్నట్లుగా అంచనా

వేయడమైనది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 15.45 మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస కొరత ఉన్నట్లుగా అంచనా వేయబడినది. ఇట్టి కొరత రాబోయే ఏప్రిల్ మాసము నుండి ప్రభావము చూపే అవకాశముంది. ప్రస్తుతము రాష్ట్రంలో నెలకొన్న వర్షాభావ పరిస్థితులను దృష్టిలో ఉంచుకొని జిల్లాల వారీగా పశుగ్రాస కొరతను అంచనా వేసి పశుగ్రాస కొరత నివాపరణకు రూ. 258.92 కోట్లతో కార్బోచరణ ప్రణాళిక రూపొందించి నిధుల విడుదలకు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించడమైనది.

అధ్యక్ష, ప్రణాళికలో భాగంగా రూ. 21.00 కోట్ల వ్యయంతో 7400 మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస విత్తనములను 75 శాతం రాయితీ పై సరఫరా చేసి, 3.70 లక్షల ఎకరాలలో పశుగ్రాసాన్ని సాగుచేసి, 9.27 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాసాన్ని పండించుటకు లక్ష్యముగా నిర్ణయించడమైనది. ఇప్పటి వరకూ 5308 మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస విత్తనములను 75 శాతం రాయితీ పై 4,65,342 రైతులకు సరఫరా చేసి, 2,65,416 ఎకరాలలో పశుగ్రాసాన్ని సాగుచేసి, 6.63 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాసాన్ని పండించడమైనది. మిగతా 2100 మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస విత్తనములను రైతులకు సరఫరా చేయుటకు తగిన చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నవి. 6 జిల్లాలలో అనువుగా ఉన్న 66 చెరువుల శిఖములలో తీసుకొనబడుచున్నవి. 6 జిల్లాలలో అనువుగా ఉన్న 66 చెరువుల శిఖములలో సామూహికముగా 2,479 ఎకరములలో పశుగ్రాసముల సాగు చేపట్టబడినది.

NREGS పథకము క్రింద బహువార్షిక పశుగ్రాసాల అభివృద్ధి మరియు పరిరక్షణ నిమిత్తం చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నవి. ఇంతవరకూ 15,000 మంది రైతులకు రూ. 4 కోట్లతో సుమారు 10,000 ఎకరాలలో బహువార్షిక పశుగ్రాసము సాగు చేయబడుచున్నది. కనీసం ఒక లక్ష టన్నుల పశుగ్రాసం లభించును. పశుగ్రాస వృధాను అరికట్టు నిమిత్తం 50 శాతం రాయితీ పై రూ.13,000 మించకుండా 7400 గడ్డి కత్తిరించు యంత్రములు రైతులకు సరఫరా చేయు నిమిత్తము చర్యలు తీసుకొనడమైనది. ఇప్పటివరకు వివిధ పథకముల క్రింద 1425 గడ్డి కత్తిరించు యంత్రములు రైతులకు సరఫరా చేయడమైనది. కరపు పరిస్థితులలో చిన్న, సన్నకారు రైతుల వద్దనున్న పాడి పశువుల ఉత్పాదక శక్తిని నిలకడగా నుంచుటకు, యాభై శాతం సబ్సిడీ పై 24,000 టన్నుల మిశ్రమదాణ సరఫరా నిమిత్తము రూ. 28.80 కోట్లతో ప్రణాళిక రూపొందించడమైనది. పశువులలో ఏర్పడే ఖనిజ లవణ కొరత నివారణకు రూ. 3.24 కోట్ల వ్యయంతో 540 మెట్రిక్ టన్నుల ఖనిజ లవణ మిశ్రమము 50 శాతం సబ్సిడితో రైతులకు సరఫరా చేయుటకు చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నవి. పశువులలో వ్యాధులు ప్రబలకుండా నివారించుటకు, ఆరోగ్య పరిరక్షణ మరియు టీకా మందులకు రూ. 23.20 కోట్ల వ్యయంతో కార్బోచరణ ప్రణాళిక రూపొందించడమైనది. పశువులలో జబ్బి వాపు, గొంతు వాపు, గాలికుంటు రోగాలకు సమయానుకూలంగా నివారణ టీకాలు వేయడం జరుగుచున్నది. గౌరైలు మరియు మేకల ఆరోగ్య పరిరక్షణకు, నట్టల నివారణ కార్బోక్రమము మరియు ఆరోగ్య శిబిరాలు నిర్వహించబడుచున్నవి. ఇప్పటి

వరకూ 18,309 ఆరోగ్య శిబిరములు మరియు సంవత్సరంలో రెండు విడుతలలో జూన్ మరియు జనవరి మాసములలో నట్టుల నివారణ కార్బూక్రమము ద్వారా 3.50 కోట్ల గౌరైలు మరియ మేకలకు లభీ చేకూర్చబడుచున్నది. తీవ్ర పశుగ్రాస కొరత పరిస్థితులు ఏర్పడబోయే ఏప్రిల్ మరియు మే మాసములలో అవసరమున్న మండలాలు మరియు గ్రామాలలో 1304 పశు శిబిరములను నిర్వహించుటకు రూ. 125.18 కోట్లతో కార్బూచరణ ప్రణాళిక రూపొందించబడినది. ఇట్టి పశు శిబిరములలో పశువులకు పశుగ్రాసంతోపాటు నీటి వసతి మరియు ఆరోగ్య వసతి ఉచితముగా కలిగించబడును. తీవ్ర పశుగ్రాస కొరత ఏర్పడబోయే గ్రామాలలో రూ. 48.00 కోట్లతో పశుగ్రాసము రవాణా చేయుటకు చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నది. కరవు పరిస్థితులలో పశువుల యాజమాన్య పద్ధతులలో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు మరియు పశుపోషణపై రైతులకు అవగాహన కల్పించుటకు చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నవి. పశువులకు త్రాగునీటి అవసరాల నిమిత్తం జిల్లాలలో ఉన్న 19,579 త్రాగునీటి తొట్టను వినియోగించుటకు చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నవి. పశుగ్రాస కొరత ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వముచే సమీక్షించబడుచున్నది. సకాలములో తీసుకొనబడిన చర్యల మూలంగా సుమారు 6.15 లక్షల పశుగ్రాసము ఉత్పత్తి చేయడం ద్వారా 15.45 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాస కొరత ప్రస్తుతం 9.30 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు చేరింది. కన్నబాబు గారు డ్రింకింగ్ వాటర్ గురించి చెప్పారు. తప్పనిసరిగా మా డిప్యూటీమెంట్ ద్వారా అక్కడ తొట్టను ఏర్పాటు చేసి పశువులకు ఏ విధమైన ఇబ్బంది కలగకుండా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంచే విద్యార్థినులకు పుస్తకాల సరఫరా

ప్రశ్న నెం. 126 (4627)

సర్వీశ్వరీ/ శ్రీమతి జె. రమేష్ (పెడన), జి. వీరశివారెడ్డి (కమలాపురం), డ్రోణంరాజు శ్రీనివాసరావు (విశాఖపట్టం - సౌత్), జి. వెంకట రమణా రెడ్డి (భూపాలపల్లి), పి. రాజేశ్వరీ దేవి - గౌరవనీయులైన దేవాదాయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా,

- అ. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం బోర్డు 2010-2011 విద్యా సంవత్సరానికి రాష్ట్రంలోని విద్యార్థినులకు పుస్తకాలను సరఫరా చేయడానికి రూ. 4.50 కోట్ల మొత్తాన్ని విడుదల చేయడానికి ఆమోదించిన విషయం వాస్తవమేనా,
- అ. అయితే, విద్యా సంవత్సరం చివరిలో సదరు మొత్తాన్ని విడుదల చేయడానికి గల కారణాలేమిటి?

దేవాదాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. రామచంద్రయ్య):

- అ. అవునందీ. రా. 4,14,54,614/- ల మొత్తాన్ని విడుదల చేయడమయింది.
- ఆ. 01-04-2011 తేదీన బిల్లులు, సంబంధిత ఇన్వాయస్లు అందాయి. పరిపాలనా కార్య విధానాన్ని తగు విధంగా అనుసరించిన తరువాత 10.05.2011 తేదీన నిధులను విడుదల చేయడమయింది.

శ్రీ ద్రోణంరాజు శ్రీనివాసరావు : అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రి గారు సీనియర్ మంత్రి. దేవాదాయ, ధర్మాదాయ శాఖలో కొన్ని మార్గులను తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నందుకు వారికి హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. మొన్న చాలా పెద్ద బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టారు. టిటిడికి సంబంధించి ఎప్పుడూ లేని విధంగా భక్తులకు సేవలు అందించే విధంగా, వారికి వ్యాపిక సదుపాయాలను కల్పించే విధంగా చర్యలు తీసుకున్నారు. అందుకు ట్రస్ట్ బోర్డ్ సభ్యులను, ఛైర్మన్, ఎండోమెంట్స్ మినిస్టర్లను అభినందిస్తున్నాను. విశాఖపట్నంలో టి.టి.డి కి సంబంధించి ఒక కళ్యాణ మండపం ఉంది. అది శిథిలావస్తులో ఉంది. బడ్జెట్‌లో అట్లాంటి శిథిలావస్తులో ఉన్నటువంటి కళ్యాణ మండపాలకు నిధులు ఏమైనా కేటాయించారా? బడ్జెట్‌లో ఆ విధంగా అలకేషన్ చేశారా? ఆ విధంగా చేయకపోతే చేయబోయే కార్యక్రమం ఏమైనా ఉండా అని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణము నాయుడు : అధ్యక్షా, 2010-11 పంచత్సరానికి సంబంధించిన పుస్తకాల విషయం ఇది. మంత్రి గారి సమాధానంలో ఉంది. బిల్స్ వాళ్ళకు ఎప్పుడు వచ్చాయి? 1.4.2011 లో వచ్చాయట, డబ్బును 10.05.2011 లో రిలీజ్ చేశారు. 2010-11 సంవత్సరం అయిపోయింది. స్టూడెంట్స్ ఎవరో తెలియదు. ఎగ్గామినేషన్స్ రాశారు. నాలుగు కోట్ల రూపాయలు విడుదల చేశారు. 2011-12 సంవత్సరం వచ్చింది. మొన్న కూడా దాని మీద బోర్డ్ మెంబర్స్ అభ్యంతరం చెప్పారు. బోర్డ్‌లో డిస్కషన్ జరిగింది. నెక్కి ఇయర్ ఇస్తామన్నారు. స్కూల్స్ ప్రారంభమైనప్పుడు పుస్తకాలు ఇవ్వాలి.

ఉ.10.20

విద్యా సంవత్సరం పూర్తయిన తరవాత పుస్తకాలు ఇవ్వడం ఏమిటి? ఒక సంవత్సరం గడచిపోయిన తరవాత విద్యార్థులు పరీక్షలు రాసి ఇళ్ళకు వెళ్లిపోయిన తరవాత పుస్తకాలు ఇచ్చారు. ఈ విధంగా రా.4.14 కోట్ల దుర్బినియోగం చేశారు. ఆ విధంగా ఎందుకు చేయాల్సి వచ్చింది? విద్యా సంవత్సరం పూర్తయిన తరవాత ఎందుకుచేశారు? 2011-12లో బిల్లులు చెల్లించారు. 2010-11 బిల్లులను 2011-12లో చెల్లించారు. బిల్లులు 1.4.2011లో వచ్చాయి, 10.5.2011న రిలీజ్ చేశామని చెబుతున్నారు. విద్యా సంవత్సరం జూన్ నెలలో ప్రారంభమవుతుంది. అదే విధంగా పర్సేషన్‌కు సంబంధించి చూస్తే కిలో రూపాయి బియ్యాన్ని ప్రసాదం తయారీకి ఉపయోగిస్తున్నారు. మొదటి రకం

బియ్యాన్ని ప్రసాదం తయారీకి ఉపయోగించాల్సి ఉండగా కిలో రూపాయి బియ్యాన్ని ప్రసాదం తయారీకి ఉపయోగిస్తున్నారు. దీనిలో కూడా పరేష్ట విభాగం .....

మిస్టర్ స్పీకర్: ఒక్క నిమిషం వినండి. I have made a deviation and given you time to speak.

(Interruptions from Sri G.Muddu Krishnama Naidu)

First listen to me.

శ్రీ జి.ముద్దుకృష్ణమ నాయుడుఁ: ఒక్క నిమిషం ఇవ్వండి.

MR.SPEAKER: Please restrain yourself to the question. After 10 o' clock, we don't permit any supplementaries. I have given you an opportunity because you have asked for it. Please restrain yourself to the question on text books. No problem. I have allowed you on that.

శ్రీ జి.ముద్దుకృష్ణమ నాయుడుఁ: అధ్యక్షు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం చాలా పవిత్రమైనది. భారతదేశ వ్యాప్తంగానే కాదు, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రసిద్ధి చెందిన దేవస్థానం. మనమందరం కూడా తిరుమలకు వెళతాం. ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ సంవత్సరంలో ఆరు సార్లు వెళ్లారు. గవర్నర్ గారు ప్రతి నెలా వెళతుంటారు. అక్కడ జరిగే విషయాలు కూడా సభ దృష్టికి తేవాలి. అప్పుడు ప్రభుత్వం ఏమైనా కరెక్షన్ చేసుకోవడానికి వీలుంటుంది. దేవాదాయ శాఖకు ఇటీవలనే మంత్రి వచ్చారు. అక్కడ జరిగే విషయాలను సరిచేస్తామన్నారు. వారి మీద నాకు నమ్మకముంది. ఏమి చేస్తారనేది తరవాత. కానీ అక్కడ జరిగే విషయాలు అందరి దృష్టికి తీసుకురావాలి. నాలాంటివారు ఎవరైనా చెబితేనే కదా వారికి తెలిసేది. అక్కడ జరిగే అవకతవకల మీద విచారణ చేయడంకోసం సభా సంఘాన్ని వేయండి. అక్కడ రెండు ప్రయారిటీలు లిస్టులున్నాయని చెబుతున్నారు. చట్టాలు చేసేది శాసన సభ. శాసన సభ్యులు మామూలు ప్రయారిటీలో ఉన్నారు. టాప్ ప్రయారిటీలో.....(మైక్ కట్ చేయబడింది).

SRI C.RAMACHANDRAIAH: Speaker Sir, I can fully appreciate the feelings of the Hon'ble Member. ఇక్కడ సమస్య ఏమంటే payment is different from supply of books. The issue is that books were supplied in the month of October and November whereas the payment has been made in the next year of May. పుస్తకాలు సరఫరా చేసినది మాత్రం అంతకు ముందు విద్యా సంవత్సరం లోనే. కానీ చెల్లింపు జరిగింది తరవాత సంవత్సరంలో. చెల్లింపు ఎందుకు ఆలస్యమైనదంటే బీల్స్ సబ్సిప్షన్లో ఆలస్యమైంది. బీల్స్ సబ్సిప్షన్ తరవాత డిపార్ట్మెంటల్ ప్రొసెసర్ ప్రకారం పాస్ చేసి పేమెంట్ చేయాలి. రెండోది, అక్కడ

జరుగుతున్న విషయాల మీద మీటో కూడా చర్చించడం జరిగింది. అందుకోసం మరలా మీటింగ్ పెడుతున్నాం.

MR.SPEAKER: Let's not go into that. On the specific question, he wants you an answer.

శ్రీ జి.ముద్దుకృష్ణమ నాయుడుఁఁ శాసనసభ్యులకు సంబంధించినది సార్, చెప్పనివ్వండి.

SRI C.RAMACHANDRAIAH: This is the answer. The books were supplied in the month of October and November and the payment was made in the next year June. There was no much delay. There is no permanency of this scheme. As and when they require the books, the Board of Intermediate will write a letter to the Executive Officer, TTD. The E.O. will keep it in the Board and the Board will take a resolution. Then they will write to the Commissioner—what will be the expenditure etc. ఈ ప్రాసెస్‌లో కొద్దిగా డిలే అయింది. అందువలన తదుపరి సంవత్సరంలో పేమెంట్ జరిగింది.

శ్రీ జి.ముద్దుకృష్ణమ నాయుడుఁఁ తిరువుల తిరుపతి దేవస్థానం బోర్డు అపోజ్ చేసింది సార్.

MR.SPEAKER: Minister garu, answer to the Chair and complete your question.

SRI C.RAMACHANDRAIAH: The Board has approved it and only after the approval of the Board, it has been communicated to the government. Government has accorded permission. Then only the books were supplied and the payments were made.

MR.SPEAKER: Now Question No.5358, Minister for Roads & Buildings.

నాబార్డ్ నిధులతో పనులు

ప్రశ్న నెం.127 (5358)

సర్వశ్రీ/శ్రీమతి తుమ్మల నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం), బోజుల గోపాలకృష్ణ రెడ్డి (కాళూరు), సత్యవతి రాథోడ్ (డోర్గుకల్), ఎస్.సౌమ (అరకువాలి) - గౌరవనీయులైన రోడ్లు, భవనాల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈక్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

అ) నాబార్డ్ కింద నిధుల కేటాయింపుకు సంబంధించిన విధి విధానాలు ఏమిటి

- ఆ) 2009-10 నుంచి 2010-11 వరకు మంజూరైన నాబార్డు పనుల జాబితా ఏమిటి
ఇ) జిల్లా వారీగా చేపట్టిన పనులు, ఖర్చు చేసిన వ్యయం ఎంత?

రోడ్ము, భవనాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావు) :

- ఆ) నాబార్డు అనుమతించిన పనులకు ప్రభుత్వం నిధులను కేటాయిస్తున్నది.
ఆ) 2009-10 నుంచి 2010-11 వరకు మంజూరైన నాబార్డు పనుల జాబితాను సభా సమక్షంలో
ఉంచడమయింది.
ఇ) జిల్లా వారీగా చేపట్టిన పనులు, ఖర్చు చేసిన వ్యయం వివరాలను సభా సమక్షంలో
ఉంచడమయినది.

కానున సభ ప్రత్యే నెం. 5358లోని (బి) ఫండానికి సమాధానం

2009 - 10 సంవత్సరంలో మంజారు చేసిన నాట్యాలు పనుల జాబితా

పరుస సంఖ్య	జెట్టా	పని పేరు	పరిపాలక మంజారు మొత్తం (రూ. లక్షలలో)
---------------	--------	----------	---

2009 - 10 సంవత్సరంలో ఎటువంటి మంజాలు లేవు.

ఆర్ డి ఎఫ్ - XVI కీండ 2010-11 సంవత్సరంలో మంజూరు చేసిన నాబాద్దు పనుల జాబితా.

పరుస సంఖ్య	జిల్లా	పని పేరు	పరిపాలక మంజూరు మొత్తం (రూ. లక్షలలో)
1.	అనంతపురం	అనంతపురం జిల్లాలోని 10/0 నుండి 23/5 కిలోమీటర్ల వరకు ముదిగుబ్బచిస్పుకోట్ల రేడ్చును మెరుగుపరచడం	500.00
2.	అనంతపురం	అనంతపురం జిల్లాలోని 30/0 నుండి 32/0 కిలోమీటర్ల వరకు మస్తూరు-రామసంగారం-బోరంపల్లి రేడ్చును మెరగు పరచడం	102.00
3.	అనంతపురం	అనంతపురం జిల్లాలోని 0/0 నుండి 13/0 కిలోమీటర్ల వరకు గొల్లపల్లి, తల్లకోర మీదుగా క. క. పాల్గొ వరకు బసవనపాల్లి నుండి తిమ్మిలాపురం రేడ్చును అభివృద్ధి పరచడం	500.00
4.	అనంతపురం	అనంతపురం జిల్లాలోని 15/0 నుండి 20/0 కిలోమీటర్ల వరకు బెలుగుప్ప మీదుగా కళ్యాణమ్మం - రామసాగరం క్రాన్ రేడ్చు వరకు రేడ్చును మెరుగుపరచడం	253.00
5.	చిత్తూరు	చిత్తూరు జిల్లాలోని 0/0 నుండి 6/6 కిలోమీటర్ల వరకు శాటిమాకులపల్లి మీదుగా యెర్వారిపాలెం-సేరబళ్లు రేడ్చు నుండి భాకరాపేట - దేవర కొండ వరకు రేడ్చును మెరుగుపరచడం	327.00
6.	చిత్తూరు	చిత్తూరు జిల్లాలోని 0/0 నుండి 2/4 కిలోమీటర్ల వరకు మట్టివారిపల్లి (ఉదయమాటీక్యూ) నుండి భాకరాపేట-ఎలమండ వరకు రేడ్చును మెరుగుపరచడం	140.00
7.	చిత్తూరు	చిత్తూరు జిల్లాలోని 0/0 నుండి 3/440 కిలోమీటర్ల వరకు తిరుపతి-రాయలచెరువు నుండి పై.ఐ.ఆర్. బండ్రెగ్ టి. వి. సపాద్మ వరకు రేడ్చు నుండి మెరుగుపరచడం	288.00
8.	చిత్తూరు	చిత్తూరు జిల్లాలోని 1/4 నుండి 3/0 కిలోమీటర్ల వరకు పుదిపట్లట్లు, దంద్రగిరివారిపట్ల మీదుగా దేసి రేడ్చు నుండి వట్టిపెదు రేడ్చును మెరుగుపరచడం	70.00

9.	చిత్తారు	చిత్తారు జిల్లాలోని 0/0 నుండి 10/0 కిలోమీటర్ల వరకు రావిరెడ్డిపల్లె మీదుగా బండిరెడ్డిగారిపల్లె (ఆర్ అండ్ బి) నుండి మంగళంపేట రేడ్డును కలపడానికి చిన్నగొళ్ళిగల్లును మెరుగుపరచడం	480.00
10	చిత్తారు	చిత్తారు జిల్లాలోని 3/0 నుండి 5/6 కిలోమీటర్ల వరకు వంగియల్లవారిపల్లె మీదుగా పి.టి. రేడ్డు నుండి సూతసకల్సు వరకు మెరుగుపరచడం	100.00
11	గుంటూరు	గుంటూరు జిల్లాలోని 0.00 నుండి 1.60 కిలో మీటర్ల వరకు, 5/4 నుండి 9/4 కిలోమీటర్ల వరకు గున్నంతిప్పు మీదుగా అడవులదీవి-తుమ్ముల రేడ్డును మెరుగుపరచడం	250.00
12	కృష్ణా	7.8 నుండి 9.9 కిలో మీటర్ల వరకు 214 ఎ జాతియ రహదారిని కలుపడానికి సేవనల్ కాలేజీ నుండి ఆకుమర్లు లాక్ రేడ్డును మెరుగుపరచడం	63.00
13	కృష్ణా	కృష్ణా జిల్లాలోని ఉప్పులూరు-కోమటిగుంట లాక్ రేడ్డులో 2/2 కిలోమీటర్ల వద్ద ప్రా. లివర్ల వంతస నిర్మాణం	110.00
14	మహబూబ్ నగర్	మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని 3/6 నుండి 13/6 కిలో మీటర్ల (3/6 నుండి 7/8, 9/270 నుండి 13/6 వరకు పని) వరకు పెద్దకొత్తపథ్లు-సాగులాపథ్లు రేడ్డును మెరుగుపరచడం	213.00
15	మహబూబ్ నగర్	మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని 6/0 నుండి 7/9 కిలోమీటర్ల వరకు కార్ కొండ మీదుగా నవాబ్ పేట పిడబ్బుడి రేడ్డు నుండి కిష్టారం వరకు మెరుగుపరచడం	53.00
16	మెదక్	మెదక్ జిల్లాలోని కుదపల్లె వాగ్నై సిద్దిపేట-శంకర్ రాసుపేట రేడ్డుపై 20/4-6 వద్ద ప్రా. లివర్ల వంతసను నిర్మించడం	480.00
17	నగ్గొండ	నగ్గొండ జిల్లాలోని 0/0 కి.మీ నుండి 17/0 కి.మీ.(1/6 కి.మీ. నుండి 11/8 కి.మీ. లో పనులు) వరకు నేరేదుచెర్ల-దూపడ్ లలోని గ్రామీణ రేడ్డును మెరుగుపరచడం	400.00

18.	ప్రకాశం	గ్రోపూడి-తిక్కరాజుపాలెం రేడ్ము క.మీ. 0/0 నుండి 17/0 క.మీ. వరకు (0/0 క.మీ. నుండి 0/610, 2/470 నుండి 2/670, 5/770 నుండి 6/120, 10/960 నుండి 11/260, 13/940 నుండి 14/600, 16/0 నుండి 17/0 వరకు పనులు), 2/8 క.మీ. నుండి 3/6 క.మీ. వరకు తిక్కరాజుపాలెం - చెరుకూరు రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	250.00
19.	ప్రకాశం	ప్రకాశం జిల్లాలోని 0/0 క.మీ. నుండి 8/0 క.మీ. వరకు జి పంగాలు నుండి బి నిడమనూరు రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	360.00
20.	ప్రకాశం	ప్రకాశం జిల్లాలోని 29/6 క.మీ. నుండి 42/190 క.మీ. వరకు కావలి - పెదపవని - నలదలపూర్ - మోపాడు రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	500.00
21.	రంగారెడ్డి	రంగారెడ్డి జిల్లాలో 0/0 క.మీ. నుండి 3/4 క.మీ. వరకు పహాడి పరీఫ్ నుండి ఆర్ సి బి రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	116.00
22.	రంగారెడ్డి	రంగారెడ్డి జిల్లాలోని (10.37 ఎ.ప. స్క్వెన్ లోని 11చి) గంగాయ వాగు (మూసి నది) పై పుల్లార్థి మీదుగా సిద్ధాలూరు - యల్కొండ రేడ్ము పై 5/2-4 క.మీ. వద్ద ప్రా లివల్ వంతెన నిర్మాణం.	450.00
23.	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని 0/0 క.మీ. నుండి 2/425 క.మీ. వరకు శ్రీకాకుళం పుట్టు సరిహద్దులతో పొన్నాడాను అనుసంధానం చేసి రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	97.00
24.	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 0/0 క.మీ. నుండి 6/100 క.మీ. వరకు భగవాన్ పురం గుండా తిక్కరి నుండి చెట్లతండ్రా రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	300.00
25.	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 6/0 క.మీ. నుండి 9/0 క.మీ. వరకు ఎన్ పాచ -5 నుండి కేసుపురం రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	220.00

26	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 0/0 కి.మీ. నుండి 2/0 కి.మీ వరకు జోగిపాదు గుండా మెట్టొరు - వసుప రోడ్సును మెరుగుపర్చడం	100.00
27	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 0/0 కి.మీ. నుండి 3/760 కి.మీ. వరకు ఎచి రోడ్సు నుండి పెదసవలపురం రోడ్సును మెరుగుపర్చడం.	150.00
28	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 3/0 కి.మీ. నుండి 6/0 కి.మీ. వరకు పెదసవలపురం నుండి ఎర్రగం రోడ్సును మెరుగుపర్చడం.	120.00
29	విజయవాడ	విజయవాడ జిల్లాలోని కోటపూరట్ల - గిడుటూరు రోడ్సులోని $\frac{1}{2}$ కి.మీ. పై వరావో నదిమీదుగా ఒక పై లవల్ వంతెన నిర్మాణం.	265.00
30	విజయవాడ	విజయవాడ జిల్లాలోని దరలక్కుడి - ఏటికోప్పక రోడ్సులోని 1/450 కి.మీ. నుండి 1/664 కి.మీ. వరకు వరావో నదిమీదుగా ఒక పై లవల్ వంతెన నిర్మాణం.	565.00
31	విజయనగరం	విజయనగరం జిల్లాలోని " సిడ్ " పసులతేపాటుగా 2/500 కి.మీ. నుండి 5/6 కి.మీ. వరకు వసుంత - తండ్రియాంగి రోడ్సును మెరుగుపర్చడం.	100.00
32	విజయనగరం	విజయనగరం జిల్లాలోని 2/8 కి.మీ. నుండి 11/0 కి.మీ. వరకు జక్కు, గుడివాడ, కరకపలు, దబ్బిరాజుపేట మీదుగా నోమపురం నుండి వేపాడ వరకు రోడ్సును మెరుగుపర్చడం.	350.00
33	విజయనగరం	విజయనగరం జిల్లాలోని 0/0 కి.మీ. నుండి 4/0 కి.మీ. వరకు దానరిపెట గుండా చిన్నమీరంగి నుండి కురొపం వరకు రోడ్సును మెరుగుపర్చడం.	150.00
34	వరంగల్	వరంగల్ జిల్లాలోని (0/4 -6 కి.మీ. లలో వెంటద్ కాట్ వేతోపాటుగా 5/7 కి.మీ. నుండి 8/6 కి.మీ. వరకు వరిగ్రంగీ రీచ) 0/0 కి.మీ. నుండి 8/6 కి.మీ. వరకు తైలాప్ పూర్ నుండి కుసుంబాయి తండా రోడ్సును మెరుగుపర్చడం.	180.00

35	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 12.000 నుండి 13.390 కి.మీ. వరకు నర్సాపురం - కరీంశాహీవారి పాలం రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	55.00
36	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 1.6 కి.మీ. నుండి 4.085 వరకు, 6.185 కి.మీ. నుండి 6.55 వరకు కొత్తకాయలతిప్పగొడ్డు (ఎన్ సి. ప్రాంతం) గుండా పెరుపాలం - మొగుబూరు రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	120.00
37	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 0.0 కి.మీ. నుండి 7.0 కి.మీ. వరకు శృంగార్వక్తం - ఎమునసల్లి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	330.00
38	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 1.1 కి.మీ. నుండి 2.845 కి.మీ. వరకు యస్తుంబడ - కొప్పట్లు రేడ్చు (వయా) మండవారి పీట (ఎన్ . సి. ప్రాంతం) రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	85.00
39	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 0.0 కి.మీ. నుండి 7.4 కి.మీ. వరకు వంపుం - సీసి రేడ్చు (వయా) పెదుల్చేరు, మేడవరం, కోమటిగంట రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	400.00
40	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 0.0 కి.మీ. నుండి 6.0 కి.మీ. వరకు దగ్గబూరు - ఎన్ చిక్కుల రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	200.00
41	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 0.0 కి.మీ. నుండి 6.8 కి.మీ. వరకు పసలదీని - మొగుబూరు (వయా) రామస్వామిలం రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	265.00
42	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో తఱకు-థీమవరం రేడ్చులో 7/2 కి.మీ. వద్ద బలహీనంగా ఏన్ను, ఇరుకైన వంతెనను పునర్ నిర్వించడం.	135.00
43	పశ్చిమ గోదావరి	పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో మార్గేరు - కేడేరు రేడ్చు వద్ద 5/4, 5/8 కి.మీ. ల వద్ద వంతెన పునర్ నిర్వాణం.	300.00

		<u>ఆర్ ఎ డి ఎస్ - XVI క్రింద అర్థపడి (4వ దళ)</u>	
44	గుంటూరు	గుంటూరు జిల్లాలో 0/0 కి.మీల నుండి 11/450 కి.మీ వరకు పాకలపాడు - పాలదుగు (పయ్యా) అబ్బారు, గుడిపూడి రేడ్చును మెరుగు పర్చడం.	499.00
45	కడప	కడపజిల్లాలో 0/4 కి.మీల నుండి 7/5 కి.మీల వరకు బలపసదుగురు - పద్ధతి ముడియం రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	400.00
46	కడప	కడపజిల్లాలో 16/5 కి.మీల నుండి 19/0, 21/0 నుండి 25/6 కి.మీల వరకు రామచంద్రయ్యపల్లి - ఉరిచింతల రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	380.00
47	కడప	కడపజిల్లాలో 3/8 కి.మీల నుండి 7/0 కి.మీల వరకు అనుంపల్లి నుండి ఆర్.కె-బి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	172.00
48	కడప	కడపజిల్లాలో 0/0 కి.మీల నుండి 3/4 కి.మీల వరకు మళ్ళీఎల్లంపల్లి నుండి ఒడివీడు (పయ్యా) గంగరాజుపల్లి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	194.00
49	కడప	కడపజిల్లాలో 0/0 కి.మీల నుండి 4/4 కి.మీల వరకు వీరబల్లి నుండి వంగిమళ్ళ కన్న రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	252.00
50	కడప	కడపజిల్లాలోని 0/8 కి.మీల నుండి 5/0 కి.మీల వరకు ఆర్.కె.బి రేడ్చు నుండి పద్ధతిపల్లి (పయ్యా) గుంతరాజుపల్లి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	245.00
51	కడప	కడపజిల్లాలో 5/0 కి.మీల నుండి 6/4 కి.మీల వరకు మళ్ళీ ఎల్లంపల్లి నుండి ఒడివీడు (పయ్యా) రాదై వారి పల్లి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	73.00

52	కడవ	కడపజ్లాలో 0/0 కి.మీల నుండి 2/6 కి.మీల వరకు ఆర్.కె.టి రేడ్ము నుండి అబ్బావరం (పయ్యా) సక్కమండలపరిధి రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	133.00
53	కడవ	కడపజ్లాలో 0/0 కి.మీల నుండి 3/2 కి.మీల వరకు ఆర్.కె.టి రేడ్ము నుండి ముల్లారు క్రాస్ (పయ్యా) వంది రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	167.00
54	కడవ	కడపజ్లాలో 4/0 కి.మీల నుండి 14/6 కి.మీల వరకు సికె. రేడ్ము నుండి కెశ్పురం (పయ్యా) పొలిమరపరిధి, బోనమల్ రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	470.00
55	కరీంనగర్	కరీంనగర్ జ్లాలోని 13/5 కి.మీల నుండి 30/0 కి.మీల వరకు, 79/0 కి.మీల నుండి 90/5 కి.మీ. వరకు ఎంఎంకె (ముహోదెవ పూర్ - ముక్కార్ - కసకసూర్ - కేటారం) రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	1500.00
56	ఖమ్మం	ఖమ్మం జ్లాలో వెంకటాపురం - తిమ్మంపేట రేడ్ముపై 20/0-2 కి.మీల వద్ద ప్రాలిపల్ వంతెన నిర్మాణం.	120.00
57	ఖమ్మం	ఖమ్మం జ్లాలో బయ్యారం - తడ్వాయి రేడ్ముపై 31/0-2 కి.మీ. వద్ద పెద్దవాగు వంతెనపై ప్రాలిపల్ వంతెన నిర్మాణం.	450.00
58	ఖమ్మం	ఖమ్మం జ్లాలోని వెంకటాపురం - తిమ్మంపేట రేడ్ముపై 18/6-8 కి.మీ.లో పాటిల్ టి నిర్మాణం.	90.00
59	కర్నాలు	కర్నాలు జ్లాలోని 10/0 కి.మీ. నుండి 24/4 కి.మీ. వరకు పెలుగోడు గాగీయపురం రేడ్మును మెరుగుపర్చడం.	850.00

60	కర్మాలు	సంద్యాల - ఆత్మకారు రేడ్చులో 8/2 క.మీ. వద్ద పూలపల్ వంతెన నిర్మాణం.	304.00
61	మహాబూద్ నగర్ నగర్	మహాబూద్ నగర్ జల్లాలోని 6/0 క.మీ. నుండి 18/0 క.మీ కొల్లాపూర్ నుండి లింగాల రేడ్చును మెరుగుపర్చడం, 9/6 నుండి 9/8 క.మీ వద్ద పొచ్చ.ఎల.బి నిర్మాణం.	540.00
62	నెల్లారు	నెల్లారు జల్లాలోని కుర్రపర్చి - భేదబండ - కృష్ణపురం - ఇందిరానగర్ రేడ్చు యొక్క 0/6 క.మీ వద్ద దున్నిపోతుల వాగుపై పొచ్చ.ఎల.బి నిర్మాణం	150.00
63	నెల్లారు	నెల్లారు జల్లాలోని నెల్లారు - బెల్లారి - బాంబే రేడ్చు యొక్క 93/10 క.మీ వద్ద కీతమస్సెరు పై పొచ్చ.ఎల.బి నిర్మాణం	355.00
64	నెల్లారు	నెల్లారు జల్లాలోని కావలి - ఉదయగిరి - సీతారామ పురం రేడ్చు యొక్క 90/10 క.మీ వద్ద కుర్రపర్చి వాగు పై పొచ్చ.ఎల.బి నిర్మాణం	350.00
65	ప్రకాశం	ప్రకాశం జల్లాలోని 3/0 క.మీ. నుండి 38/400 క.మీల సీతారామపురం - కోసపర్చి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	325.00
66	ప్రకాశం	ప్రకాశం జల్లాలోని 0/0 క.మీ. నుండి 7/4 క.మీ. వరకు గంగపరం - మర్రివేముల రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	386.00
67	ప్రకాశం	ప్రకాశం జల్లాలోని 3/0 క.మీ. నుండి 17/3 క.మీల వరకు ఎంపెన్ గండి నుండి కాకర్ల రేడ్చును మెరుగుపర్చడం.	843.00
68	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జల్లాలోని 0/0 నుండి 4/0. క.మీల వరకు కె.బి. రేడ్చు నుండి హిమగిరి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం	200.00
69	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం జల్లాలోని 5/6 నుండి 7/1 క.మీల వరకు అంతటి (పయ్య) గార్డపాడు ఎ-బి రేడ్చును మెరుగుపర్చడం	100.00

70	విశాఖపట్టణం	విశాఖపట్టణాలోని 0/0 నుండి 42/0 కి.మీల వరకు లోతుగడ్డ (వి) నుండి కొండ్రుపట్టిను మెరుగుపర్చడం (వర్షిక్ రిట్ 6/0 నుండి 14/0)	800.00
71	విశాఖపట్టణం	విశాఖపట్టణాలోని 24/0 నుండి 42/0 కి.మీ. వరకు అరకు వ్యాళి నుండి పాదిపంట రేడ్సు (వయా) లోతెయ, ఆబారు రేడ్సును మెరుగుపర్చడం. (వర్షిక్ రిట్ 24/0 నుండి 35/0)	580.00
72.	విశాఖపట్టణం	విశాఖపట్టణం జిల్లాలోని పాదెరు లోతుగడ్డ రేడ్సు నుండి బంగారుపుట్ట (వయా) మద్దిగరుపు యొక్క 14/6 కి.మీ. వద్ద ప్రా లెపల్ వంతెన నిర్మాణం.	220.00
73.	విజయనగరం	విజయనగరం జిల్లాలోని 0/0 నుండి 4/270 కి.మీ. వరకు ఉదయపురం నుండి మొండెంకల్లు రేడ్సును మెరుగుపర్చడం.	120.00
74.	విజయనగరం	విజయనగరం జిల్లాలోని మక్కువ - మావిడి రేడ్సు యొక్క 5/2 - 4 కి.మీ. వద్ద సువ్యాపుథి నది ఐ హాచ ఎల చి నిర్మాణం.	650.00
75	వరంగల్	వరంగల్ జిల్లాలోని 0/0 నుండి 27/7 కి.మీల వరకు భూపాలపట్టి నుండి దూదేకులపట్టి వయా కములాపూర్, గొల్లబుడ్డారం రేడ్సును మెరుగుపర్చడం. (వర్షిక్ రిట్ 16/650 నుండి 17/200, 22/00 నుండి 22/600, 24/00 నుండి 27/700 కి.మీ. వరకు)	400.00

ಅರ್ವದೀಪ - XVII ಕಿಂದ 2011-12 ಸಂವತ್ಸರಾನಿಕಿ ಮಂಜುರೈನ ನಾಬಾರ್ಡ್ ಪನುಲ ಜಾರಿ

	ಜ್ಲಾ	ಪನುಲ	ಪಂಪಾಲಕ ಮಂಜುರು ಮೊತ್ತಂ (ರೂ. ಉತ್ತರ)
1	ಅದಿಲಾಬಾದ್	ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ 28/2-4 ಕಿ.ಮೀ.ಲ ವರ್ದ್ದ ದಾಸನಾಪುರ್ ವಾಗುಪ್ರೆ ಚನ್ನಾರು - ವೇಮನಾಪ್ಲಿ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿ ಯುಕ್ಟ 2/6-8 ಕಿ.ಮೀ. ಲ ವರ್ದ್ದ ಬತುಕಮ್ಮೆ ವಾಗು ಮೀದೂರ್ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನಲನು ನಿರ್ದಿಂದಂ.	500.00
2	ಅದಿಲಾಬಾದ್	ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ ೦/೦ ಸುಂಡೆ ೭/೮ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಜಯಗಾನ್ ಸುಂಡೆ ಬಲಮು ಪೂರ್ (ವಯ್) ಹಾಸೀಯಾಪ್ಲಿ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	348.00
3	ಅದಿಲಾಬಾದ್	ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ 2/725 ಸುಂಡೆ 7/355 ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಮುದೀಲ್ ಪಿಡಭ್ಯಾಡ್ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿ ಸುಂಡೆ ಜ್ಯಾಲ - ನೋನಾರಿ (ವಯ್) ದೌಲತಾಬಾದ್, ಕರಬಾಲ್ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	303.00
4	ಅನಂತಪುರ್	ಅನಂತಪುರ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ ೧೧/೪ ಸುಂಡೆ ೧೯/೪ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಧರ್ಮಪರಂ - ಕೃಷ್ಣಪುರಂ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿ ಸುಂಡೆ ಅನಂತಪುರ್ - ಕದಿರಿ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	295.00
5	ಅನಂತಪುರ್	ಅನಂತಪುರ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ ೨೯/೪ ಸುಂಡೆ ೩೬/೪೨೫ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಕಾಣಂಡುಗ್ - ತಿಪ್ಪನಪ್ಲಿ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿ (ವಯ್) ಸಣ್ಣಾರು ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	399.00
6	ಅನಂತಪುರ್	ಅನಂತಪುರ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ ೦/೦ ಸುಂಡೆ ೧೩/೨ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು (ವರ್ಷಿಂಗ್ ರಿವ್ ೦/೨ ಸುಂಡೆ ೩/೦, ೫/೫ ಸುಂಡೆ ೭/೪ , ೬/೫ ಸುಂಡೆ ೧೩/೨ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು) ಮುಡಕೆರ ಸುಂಡೆ ಎನ್.ರಾಮಪುರಂ (ವಯ್) ಅಕ್ಕಂಪ್ಲಿ, ಗುಂಡುಮಲ, ಎನ್ ಎನ್ ಗುಂಡ್ಲು ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	531.00
7	ಅನಂತಪುರ್	೦/೦ ಸುಂಡೆ ೩/೩೦ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಶಾಡೆಪತ್ರಿ, ಎಲ್ಲನೂರುನು ಚರುಕೆವಳಾನಿಕಿ ತಿರುಮಲಪುರಂ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	145.00
8	ಅನಂತಪುರ್	೩೧/೦ ಸುಂಡೆ ೩೫/೨೦೦ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಶಾಡೆಪತ್ರಿ, ಬುಕ್ಕಾಪುರಂ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ	204.00
9	ಅನಂತಪುರ್	ಅನಂತಪುರ್ ಜ್ಲಾಲೋನಿ ೧೩/೬ ಸುಂಡೆ ೧೮/೨ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಪಾಸ್ನ್ಯಾಪುರಂ - ಕೋ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	250.00
10	ಚಿತ್ತೂರು	ಚಿತ್ತೂರು ಜ್ಲಾಲೋನಿ ವಾಯಲಪಾಡೆ - ಗುಂಡ್ಲಾರು ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿ (ವಯ್) ಅಡ್ಡನಾರಿಪ್ಲಿಲ್ ೨೩/೪ ಕಿ.ಮೀ. ವರ್ದ್ದ ಪ್ರಾಲೆವೆಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಳಂ.	495.00
11	ಚಿತ್ತೂರು	ಚಿತ್ತೂರು ಜ್ಲಾಲೋನಿ ೦/೦ ಸುಂಡೆ ೨/೬ ಕಿ.ಮೀ. ವರತು ಪೀ.ಎನ್ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿ ಸುಂಡೆ ಪೀನ್ (ವಯ್) ದಾಸರಪ್ಲಿ ರೇಡ್‌ಪ್ಲಿನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	132.00

12	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ನುಂಡಿ ३/४ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ರೆಡ್‌ಪಿಲ್‌ಪಟ್ಟಿ ಕ್ರಾನ್ ನುಂಡಿ ಎರ್ವಾರಿಪಾಲಂ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ	204.00
13	ಚಿತ್ರಾಯ	०/० ನುಂಡಿ ४/६ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಡೆವನ್ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನುಂಡಿ ಪಾಕಾಲ ಗಾನುಗೆಂಟಿ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ (ಪಯ್ಯಾ) ಭಾವಿರಂಗನ್ನು ಚೆರುಪು ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	208.00
14	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ನುಂಡಿ ५/६५० ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಬಕಾರೆಟಿ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನುಂಡಿ ದೇವರ ಕೊಂಡ (ಪಯ್ಯಾ) ಮೆರುಗುಪಟ್ಟಿ, ವಡ್‌ಪಿಲ್ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ	281.00
15	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ನುಂಡಿ २/० ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಪಾತ ಸಾನಮ್ ಬಳ್ಳ ನುಂಡಿ ಹೈಡ್‌ಪಿಲ್ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ	315.00
16	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ನುಂಡಿ ७/४ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಅನುಪಟ್ಟಿ ನುಂಡಿ ಪಾಸಂಬಾಕ (ಪಯ್ಯಾ) ಗೆತುಲಾಪುರಂ, ಅರ್ ಕೆಪಟ್ಟಿ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ	459.00
17	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ನುಂಡಿ १४/५ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು (ಹರ್ಕ್ಯಾಂಗ್ ರೀಟ ०/० ನುಂಡಿ १३/२ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು) ಬಕಾರೆಟಿ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನುಂಡಿ ಬಂಡ್‌ಮಿಡ ಕಮ್‌ಪಟ್ಟಿ, ಬೀಳಜಪಟ್ಟಿ, ಮೆರುಗುಪಟ್ಟಿ, ಗಾನುಗೆಂಟ ಯುಕ್ಕ ಮೃತ್ಪಾಟಿವಾರಿಪಟ್ಟಿ ವರಕು ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	620.00
18	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ಕಿ.ಮೀ. ನುಂಡಿ ६/४ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಗೆಲ್ಲಪಟ್ಟಿ ಮೀದುಗಾ ಮಿನಿಕ ನುಂಡಿ ರಾಸ್ಟ್ ಸರಿಪಾಡ್ ವರಕು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	311.00
19	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ಕಿ.ಮೀ. ನುಂಡಿ ७/६ ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಪ್ರಸ್ತೀಪಿಲ್‌ಪಾಲಂ ನುಂಡಿ ಮೇಕಲವಾರಿಪಟ್ಟಿ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ.	359.00
20	ಚಿತ್ರಾಯ	ಚಿತ್ರಾಯ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ०/० ಕಿ.ಮೀ.ನುಂಡಿ ९/२ ವರಕು ದಿ. ಕೆತ್ತುಕೆಟು ನುಂಡಿ ದಲಿಮಾವಿಡಿ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ವರಕು ಮೆರುಗುಪರ್ವದಂ	403.00
21	ಪಶ್ಮಿನ ಗೆದಾಪರಿ	ಪಶ್ಮಿನ ಗೆದಾಪರಿ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ರಾಮೇಶ್ವರಂ ಕಿಟಂ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್‌ನೆನಿ २/१० ಕಿ.ಮೀಲಲ್ಲಿ ಗೋಪಾನಿ ನದಿ ಕಾಲುವ ಮೀದುಗಾ ಬಲಪ್ಪಾಪೂನ್ನು, ಇರುತ್ತನ ವಂತನ ಪುರ್ನಿರ್ಮಾಣಂ.	150.00
22	ಪಶ್ಮಿನ ಗೆದಾಪರಿ	ವಿಂತಲಪೂಡಿ, ಮೂಳೆವಿಡಿ, ತಿರುಪೂರುಲನು ಅನುಸಂಧಾನಿಸಿಸ್ತೂ ತಮ್ಮಿಲೆಯ ಮೀದ ಹಾದ್ ಎಲ್ ಬಿ ನಿರ್ಮಾಣಂ, (ಪಶ್ಮಿನ ಗೆದಾಪರಿ, ಕುಣ್ಣಿ ಜಲ್ಲಾಲನು ಅನುಸಂಧಾನಂ ಚೆಸ್ತೂ ವಿಳುಪು - ಮೆಡೆಕ್ಸ್‌ಪಾರಿ ಪಾಲಂ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ನುಂಡಿ ವಲಸಪಟ್ಟಿ २३/६ ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರಸ್ತುತಮುನ್ನ ಕಾಕ್ ವೆ ಬದುಲು ಗಾ ०/१० ಕಿ.ಮೀ. ವಿಧ ತಮ್ಮಿಲೆಯ ಮೀದುಗಾ ಪ್ರಾಲಪರ ವಂತನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.)	900.00
23	ಪಶ್ಮಿನ ಗೆದಾಪರಿ	ಪಶ್ಮಿನ ಗೆದಾಪರಿ ಜಲ್ಲಾಲೇನಿ ಗುನಿಪೂಡಿ ದಕ್ಕಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕೇಮರೀಟಿಪ್ಪು - ಜಲ್ಲೆಟಿಲೆಪ್ಪು ಮೃತ್ಪಿಪ್ಪು ಮೀದುಗಾ ವಂಪ-ಕಾಳಿಪಬ್ಬುಂ ರೆಡ್‌ಪಿಲ್ ५/४ ಕಿ.ಮೀ. ವಂತನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	380.00

24	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋನಿ ಸಗಂ ದೆಯವು ರಾಮು ಪರಿಧಿಲೋ ಪಾಲಕ್ಕೆ ತ್ವಾಜೆರುಗುಂಟ ಯೊಕ್ಕ 4/8 ಕಿ.ಮೀ. ನ್ಯಾಸ್ಕಾರ್ ಪ್ರಧಾನ ಕಾಲುವ ಮೀದುಗಾ ವಂತೆನ ನಿರ್ಣಯಂ.	400.00
25	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋ ತಣಕು - ವೆಲ ಪೂರ್ ಒಂದು 2/2 ಕಿ.ಮೀ. ಭೂಪಯ್ಯಕಾಲುವ ಮೀದುಗಾ ಬಳಸ್ವಾಸ್ತವುನು, ಇರುತ್ತಿನ ವಂತೆನ ಪುನರ್ನಿರ್ಣಯಂ.	95.00
26	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋ ತಣಕು - ವೆಲ ಪೂರ್ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ ಯೊಕ್ಕ 8/2 ಕಿ.ಮೀಲಲೋ ಜಿ & ವಿ ಕಾಲುವ ಮೀದುಗಾ ಬಳಸ್ವಾಸ್ತವುನು, ಇರುತ್ತಿನ ವಂತೆನ ಪುನರ್ನಿರ್ಣಯಂ.	165.00
27	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋ ಉರದಳ್ಳಪಾಲಂ, ದುವ್ಯ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ ಯೊಕ್ಕ 2/6, 4/10, 6/8, 8/4 ಕಿ.ಮೀಲಲೋ ಚಿನ್ನತರಪ್ಪ ವಂತೆನಲ ಪುನರ್ನಿರ್ಣಯಂ.	215.00
28	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋ ಪಂಡಿಕೆದು ಕಾಲುಹಳ್ಳ ನಿಡಮತ್ತು - ಚಿನ್ನನಿಂದ್ರಕೆಲನು ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ 4/4 ಕಿ.ಮೀ ವರ್ದ್ದ ಬಳಸ್ವಾಸ್ತವುನು, ಇರುತ್ತಿನ (ಪ್ರೋಡ್ವೈನ) ವಂತೆನ ಪುನರ್ನಿರ್ಣಯಂ.	325.00
29	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ	ಪಶ್ವಮು ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋನಿ 5.400 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ 9.100 ವರಕು ಬಿಯ್ಯನಗೂಡಂ ಸುಂಡಿ ಶೆಗಲಕುಂಟ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ ವರಕು ಮೆರುಗು ಪರ್ವಡಂ.	169.00
30	ತೂರ್ಯ ಗೇದಾವರಿ	ತೂರ್ಯ ಗೇದಾವರಿ ಜಲ್ಲಾಲೋನಿ ಪೆಸುಮತ್ತಿ ತಮ್ಮುವರಂ ಮೀದುಗಾ ಎಪೆನ್ಸ ಪಿ ಕ್ವರ್ಟ್ಸ್ ಸುಂಡಿ ಪಂದೂರು ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ 5/2 ಕಿ.ಮೀ ವರ್ದ್ದ ಲೋಲವರ್ ಕಾಟ ವೆ ಷ್ಟಾಸಂಲೋ ಪ್ರೌಲವಲ್ ವಂತೆನ ಪುನರ್ನಿರ್ಣಯಂ.	115.00
31	ಖಮ್ಮಂ	ಖಮ್ಮಂ ಜಲ್ಲಾಲೋನಿ ವಲ್ಲಾಪುರಂ ಮೀದುಗಾ 0/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ 7/4 ವರಕು ವಿ.ವಿ.ಕ್ವಾಷ್ಟ್ಸ್‌ಪುರಂ ಸುಂಡಿ ಮಟ್ಟಪ್ಪಿ ವರಕು 5/4-6/0 ಕಿ.ಮೀ. ವರ್ದ್ದ ಪಾಟ ಎಲ್ ಬಿ ನಿರ್ಣಯಂ.	1395.00
32	ಕರ್ಮಾಲು	ಪ್ರ್ಯಾಪ್ತಿ - ಬಸಾನಪಟ್ಟಿ - ಗಾಜಲಪಟ್ಟಿ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ 75/10 & 76/2 ಕಿ.ಮೀಲೋ ಪ್ರೌಲವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಣಯಂ.	285.00
33	ಕರ್ಮಾಲು	ಕರ್ಮಾಲು ಜಲ್ಲಾಲೋನಿ ಪೆಡ್ಡಯೆಮ್ಮುಕ್ಕಾರು ಎಸ್ ಲಿಂಗದಿನ್ನು ವರಕು 0/0 ಕಿ.ಮೀ ಸುಂಡಿ 4/0 ಕಿ.ಮೀ ವರಕು ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂನು ಮೆರುಗು ಪರ್ವಡಂ.	200.00
34	ಮಹಾಬೂದ್ ಸರ್ಗರ್	ಮಹಾಬೂದ್ ಸರ್ಗರ್ ಜಲ್ಲಾಲೋ 0/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ 22/4 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು (0/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ 9/2 ಕಿ.ಮೀ. ಪನಿ) ಸಂದಾರಂ - ಭಾಪಟ್ಟಿಕಾಂಡ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ ವರಕು ಮೆರುಗು ಪರ್ವಡಂ.	500.00
35	ಮಹಾಬೂದ್ ಸರ್ಗರ್	ಮಹಾಬೂದ್ ಸರ್ಗರ್ ಜಲ್ಲಾಲೋ 0/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ 8/0 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಶೆಗಲಪಟ್ಟಿ - ಯಾಪಟ್ಟಿ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂನು ಮೆರುಗು ಪರ್ವಡಂ.	320.00
36.	ಮಹಾಬೂದ್ ಸರ್ಗರ್	8/2 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ 12/100 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ನಾರಾಯಣೆಂಬ ಅಮೀನ್ ಪೂರ್ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ ವರಕು ಮೆರುಗು ಪರ್ವಡಂ.	207.00
37	ಮೆಡಕ್	ಮೆಡಕ್ ಜಲ್ಲಾಲೋನಿ ನ್ಯಾಲ್ ಕಲ್ ಮೀದುಗಾ ಎ-ಎಂ ರೆಡ್‌ಬ್ಲೂ ವರಕು ರಾಸ್ತೆ ಸರಿಪಾಡುನು ಕಲೆಪಿಂದುಕು 5/4-8 ಕಿ.ಮೀ. ಲ ಪಾಟ ಎಲ್ ದಿಲ ನಿರ್ಣಯಂ.	100.00

38	ಮುದಕ	ಮೆದಕ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ಕಾವೆಲಿ -ಕೇಪಾರ - ತುರ್ ಮಾಮಿಡಿಲೋ 3/6-10 ಕಿ.ಮೀ. ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣ.	410.00
39	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್	ಅನಂತಗಿರಿ - ಚೆನ್ನುವರಿ ರೈಡ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್ 9/4-6 ಕಿ.ಮೀ. ವದ್ದ ಪೌಲೊರ್ ವಾಸು ಮೀದುಗಾ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣ.	500.00
40	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 3/8 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 10/0 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಪ್ಯಾರಾರಂ (ಎಯಾ) ಬೀಕಳಿಮಾಮಿಡೆ ಸುಂಡೆ ರಂಗಾರೆಡ್‌ಜಿಲ್ಲಾ ಸರಿಪಾಡ್‌ರೈಡ್ಸ್‌ನು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	235.00
41	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 1/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 8/0 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಗುಂಡುಗುಂಡ್ ಪಾಲೆಂ, ಯಲ್ಲಾಪುರಂ ರ್ಯಾಮೀಂ ರೈಡ್ಸ್‌ನು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	441.00
42	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 3/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 7/0 ಕಿ.ಮೀ. ಕಲಿಮರಪ್ಪಿಲ್ ರೈಡ್ಸ್‌ನು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	163.00
43	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್	ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 4/7 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 9/4 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಹುಂಜಾರ್ ಸಗರ್ ಪಿಡಿಭ್ಯುಡ್ ರೈಡ್ಸ್ ಸುಂಡೆ ಸ್ಟ್ರೋಂಡ್ ಪಿಡಿಭ್ಯುಡ್ ರೈಡ್ಸ್‌ನು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	186.00
44	ನಿಜಮಾಬಾದ್	ನಿಜಮಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ಪಗಡಾಪ್ಲಿ, ಫೆರ್ರಾಬಾದ್ ರೈಡ್ಸ್‌ಪ್ಲಿ 1/4-6, 5/0-2 & 8/8-10 ಕಿ.ಮೀಲಲ್ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣ.	275.00
45	ನಿಜಮಾಬಾದ್	ನಿಜಮಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ಪಗಡಾಪ್ಲಿ, ಹಂಗಾರ್ ರೈಡ್ಸ್‌ಪ್ಲಿ 1/4-6, ಕಿ.ಮೀಲಲ್ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣ.	460.00
46	ನಿಜಮಾಬಾದ್	ನಿಜಮಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ದೀಕ್ ಪ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಟ್ರೆಚ್ ರೈಡ್ಸ್ ಮೀದುಗಾ ಮೆಗಿ ಪಾಲ್ ಸುಂಡೆ 7 ವ ಸಂಬಂಧ ಜಾತೀಯ ರಹಾದಾರಿ 9/2-4 ಕಿ.ಮೀ. ಚಿನ್ನುತರಪ್ಪೆ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣ.	95.00
47	ಪ್ರಕಾಶಂ	ಪ್ರಕಾಶಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ಕಂದುಕೂರ್ - ಗುಡ್‌ಗ್ರಾಹ್ - ತಾಟ್‌ಲ್ ರೈಡ್ಸ್ 15/6 ಕಿ.ಮೀ. ವದ್ದ ಉಪರ್ಯೆ ಮೀದುಗಾ ಪಾರ್ ಎಲ್ ಬಿ ನಿರ್ಮಾಣ.	640.00
48	ರಂಗಾರೆಡ್	ರಂಗಾರೆಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 0/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 13/0 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಕಂದುಕೂರ್ ಸುಂಡೆ ಕೆಲ್ಲಾಪಡಕಲ್ ರೈಡ್ಸ್‌ನು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	800.00
49	ರಂಗಾರೆಡ್	ರಂಗಾರೆಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 4/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 34/2 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ರಾವಿರ್ಯಾಲ್, ತಿನ್ನುಪ್ಪಾರ್, ಮಾಡಪ್ಪಾರ್, ಗುಮ್ಮಡಿಪ್ಲಿ ರೈಡ್ಸ್ ಮೀದುಗಾ ಅರ್ ಸಿಪ್ಪೆರ್ ಸುಂಡೆ ಮೀರ್ ಖಾನ್ ಪೀಲ್ ವರಕು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	895.00
50	ರಂಗಾರೆಡ್	ರಂಗಾರೆಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 15/0 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 16/8 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಕೆಸಾರಂ - ತುರಮಾಮಿಡೆ ರೈಡ್ಸ್ ವರಕು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	53.00
51	ರಂಗಾರೆಡ್	ರಂಗಾರೆಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ 11/4 ಕಿ.ಮೀ. ಸುಂಡೆ 12/8 ಕಿ.ಮೀ. ವರಕು ಸಿಡೆ ಪನುಲತ್ತೆ ಕಲಿಪಿ (ಅನಂತಗಿರಿಪಲ್ಟೆ - ಮೊತ್ತುಕುಪ್ಲಿ ರೈಡ್ಸ್ ವರಕು ಮೆರುಗುಪರ್ಪಣಂ.	186.00
52	ಕ್ರೀಕುತ್ತಂ	ಕ್ರೀಕುತ್ತಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ತಮಾ ಮೀದುಗಾ ಕವ ಸಂಬಂಧ ಜಾತೀಯ ರಹಾದಾರಿ ಸುಂಡೆ ಪಟ್ಟಂಹಾನಿಪೀಲ್ ರೈಡ್ಸ್ ವರಕು 1/2-4 ಕಿ.ಮೀಲಲ್ ಬಂಡುಮೂರು ಗಡ್ ಮೀದುಗಾ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣ.	210.00

53	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ಕವ ಸಂಬರು ಜಾತಿಯ ರಘೂದಾರಿ ಸುಂಡಿ ಬಾಲ್ಕಿರ್ದೆ ವರಕು ೬/೨ ಕೆ.ಮೀಲಲ್ಲೋ ವಂತೆನ ಪುನರ್ವಾಣಂ.	105.00
54	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ನಾಗಾಂ. ದಿವಿಡೆಲ್ಲೋ, ಮೀದುಗಾ ಕವ ಸಂಬರು ಎನ್ ಹಾರ್ಟ ಸುಂಡಿ ಎನ್ ಪಿ ರೆಡ್ಡು ೨/೧೦ ಕೆ.ಮೀಲಲ್ಲೋ ಎಂಂಧಾರ ಎಡಮ ಕಾಲುವ ಮೀದುಗಾ ಕರಷ್ಟುದೆ ದಗರ ಸ್ವಾಗೃ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	155.00
55	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ	೫/೧೦ ಸುಂಡಿ ೬/೬೫೫ ಕೆ.ಮೀ. ವರಕು ನೆಲ್ಲಿಪರ್ತಿ ಮೀದುಗಾ ಚಿಮುವಲಸ ಜಂಕನ್ ಸುಂಡಿ ಗುಡ್ಡಪರ್ತಿ ವರಕು ಮೆರುಗು ಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	81.50
56	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ೨/೨ ಕೆ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ ೫/೧೦ ಕೆ.ಮೀ ವರಕು ಪುರುಷೋತ್ತಮುರಂ ಮೀದುಗಾ ಅರ್ಲೀಕಾಂ-ಬಳ್ಳಿ ರೆಡ್ಡು ೧೧/೧೦ ಸುಂಡಿ ೩/೬ ಕೆ.ಮೀ. ವರಕು ರೆಡ್ಡುನು ಮೆರುಗುಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	137.00
57	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ೪/೪ ಕೆ.ಮೀ ಸುಂಡಿ ೬/೬ ಕೆ.ಮೀ. ವರಕು ಪಡಾರಿ ಮೀದುಗಾ ಅರ್ಲೀಕಾಂ-ಬಾತಿಲಿ ರೆಡ್ಡು ಸುಂಡಿ ಗೊಳ್ಳಿಪರ್ತಿ ವರಕು ಮೆರುಗುಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	125.00
58	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ	ಕ್ರಿಕಾಟುಳಂ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ೦/೦ ಕೆ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ ೧೬/೭ ಕೆ.ಮೀ. ವರಕು ಶಿವಂ, ತಲಗಾರುಪಿಂಗಿ, ಚಿನರಾಜುಲಗುಮ್ಮೆದ್, ಪಡರಾಜುಲಗುಮ್ಮೆದ್, ವಿವಿಳರ ಪರ್ತ ಮೀದುಗಾ ವಂಗರ ಸುಂಡಿ ಈ.ಕ ಗುಮ್ಮೆದ್ ಮೆರುಗುಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	170.00
59	ಕೃಷ್ಣ	ಕೃಷ್ಣಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೧/೪ ಕೆ.ಮೀ. ಸುಂಡಿ ೨/೨ ಕೆ.ಮೀ ವರಕು ಪೊಕ್ಕನೂರು - ಕಾಸರಗಾಂ ರೆಡ್ಡುನು ಮೆರುಗುಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	37.50
60	ಕೃಷ್ಣ	ಕೃಷ್ಣಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೦/೦ ಕೆ.ಮೀ - ೫/೦ ಕೆ.ಮೀ ವರಕು ಏಬಾರು - ಪೆಲಾಡೆ ಕೆತ್ತಪಾಳಂ ರೆಡ್ಡುನು ಮೆರುಗುಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	234.50
61	ವರಂಗಲ್	ವರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲಾಲೋನಿ ೨೪/೪-೬ ಕೆ.ಮೀ ಪರಕಾಲ - ಮಹಾದೇವ ಪೂರ್ ಹಾರ್ ಎಲ್ ಬಿ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	295.00
62	ವರಂಗಲ್	ವರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೧೨-೪ ಕೆ.ಮೀ ಕೆತ್ತಪಾರ್ಡ - ಸಾದಿರೆಡ್ಡಿಪರ್ತಿ ರೆಡ್ಡುಲ್ ಬಾರ್ಕ್ ಪರ್ತಿವಾಗು ಮೀದುಗಾ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	95.00
63	ವರಂಗಲ್	ವರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೧೬-೪ ಕೆ.ಮೀ ಕೆತ್ತಪಾರ್ಡ - ಸಾದಿರೆಡ್ಡಿಪರ್ತಿ ರೆಡ್ಡುಲ್ ಕೆತ್ತಪರ್ತಿವಾಗು ಮೀದುಗಾ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	100.00
64	ವರಂಗಲ್	ವರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೧೪/೨-೪ ಕೆ.ಮೀ ಪಿಡಿಜ್ಞಾದೆ ರೆಡ್ಡು ಸುಂಡಿ ವಾಢ್ಕಿಂಡ ಮೀದುಗಾ ಪರ್ವತಗಿರಿಲ್ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	145.00
65	ವರಂಗಲ್	ವರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೧೦/೬-೪ ಕೆ.ಮೀ ಎಳ್ಳಂದ - ಪರ್ವತಗಿರಿ (ವಯ್) ರಾಂಥನಿ ತಂಡ ರೆಡ್ಡುತು ಸಲ್ಲಬಾಗು ಮೀದುಗಾ ಪ್ರಾಲೆವಲ್ ವಂತೆನ ನಿರ್ಮಾಣಂ.	240.00
66	ವರಂಗಲ್	ವರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲಾಲ್ ಷ್ಟೇ ೭/೦ ಕೆ.ಮೀ ಸುಂಡಿ ೧೩/೨೩೧ ಕೆ.ಮೀ. (೭/೦ ಕೆ.ಮೀ. - ೧೦/೬ ಕೆ.ಮೀ. ಪ್ರಪ್ಯಾರ್ಕ್ ಟೆನ್) ರಾಂಥನಿ ತಂಡ ಗುಂಡಾ ಎಳ್ಳಂದ - ಪರ್ವತಗಿರಿ ಪಿಡಿಜ್ಞಾದೆ ರೆಡ್ಡು ಮೆರುಗುಪರ್ವತ್ಯಾದ್.	177.00

ఆర్ బ ఎ డి కీంద (5వ దశ)				
67	అనంతపురం	దగిచ్చ రేడ్ముకు గుండా 22/6-8 కి.మీ. ధర్మపరం - అనంతపురం రేడ్ముకు పాట ఎల చి నిర్మాణం.	328.00	
68	అనంతపురం	అనంతపురం జల్లాలో అనంతపురం - కదిరి రేడ్ముకు కలిపిందుకు ధర్మపరం - కృష్ణపురం రేడ్మును 0/0 కి.మీ. నుండి 10/0 కి.మీ. వరకు గల రేడ్మును మెరుగు పర్చడం.	400.00	

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾ. ನಂ. 5358 ರೋ. (ಸಿ) ಅಂದಾಜಿಕ ಸಮಾಧಾನ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಯಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವರದಿ

ಶಾಖಾರೀತಿ ಚೆನ್ನೀನ ಸಮಾಧಾನ, ಅಂದಾಜಿಕ ಸಮಾಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆ

(ರೂ. ಲಕ್ಷೀಗಳು)

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೆಸರು	ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	2009-10		2010-11		2011-12	
		ಚೆನ್ನೀನ ಅವಾಸ ಪ್ರಮಾಣ	ಚೆನ್ನೀನ ಅವಾಸ ಪ್ರಮಾಣ	ಚೆನ್ನೀನ ಅವಾಸ ಪ್ರಮಾಣ	ಅವಾಸ ಪ್ರಮಾಣ	ಅವಾಸ ಪ್ರಮಾಣ	ಅವಾಸ ಪ್ರಮಾಣ
1. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	-	-	-	-	-	3	19.24
2. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ	-	-	4	985.86	8	100.29	
3. ಚಿಕ್ಕಾಯ	-	-	6	438.69	11	-	
4. ತೂರ್ಯ ಗೇಡಾವರ	-	-	-	-	1	0.95	
5. ಗುಂಟೂರು	-	-	2	289.00	-	-	
6. ಕಡತ	-	-	9	876.09	-	-	
7. ಕರಿಂಬಗಂ	-	-	1	51.83	-	-	
8. ಶಾಮೃತ	-	-	3	138.20	1	-	
9. ಕೃಷ್ಣ	-	-	2	166.74	2	-	
10. ಕರ್ಮಾಲ್ಯಾ	-	-	2	99.51	2	1.74	

11	మహాబల సగ్ర	-	-	3	87.85	3	-
12	మయక్	-	-	1	198.78	2	-
13	సురోండ	-	-	1	91.20	5	0.10
14	స్వీమరు	-	-	3	90.59	-	-
15	నిజామాబాద్	-	-	-	3	-	-
16	తెక్కాళం	-	-	6	567.50	1	-
17	తూర్పారెడ్	-	-	2	161.72	4	-
18	త్రికూపుండ్రం	-	-	8	402.02	7	-
19	విశాఖపట్టణం	-	-	5	238.34	-	-
20	విజయవాడ	-	-	5	556.87	-	-
21	వరంగల్	-	-	2	296.11	6	-
22	పశ్చిమ గేడావరి	-	-	9	915.49	9	17.79
	మొత్తం	-	-	74	6652.39	68	140.11

శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వరరావుః అధ్యక్షా, మొదటి ప్రశ్నలో నిధుల కేటాయింపుకు సంబంధించి విధి విధానాలు ఏర్పాటుచేసుకున్నారా అని ఆడిగితే మంత్రి గారి సమాధానంలో నాబార్డు అనుమతించిన పనులకు ప్రభుత్వం నిధులు కేటాయిస్తుందని చెప్పారు. ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన పనులకు నాబార్డు నిధులు కేటాయిస్తుంది. ప్రభుత్వం ఏ రకమైన గైడ్లెన్స్‌తో పనులు ప్రతిపాదిస్తుందని మా ప్రశ్న. దానిలో మీరు 2009-10లో నాబార్డు నుంచి ఒక్క రూపాయి కూడా తెచ్చుకోలేకపోయారు. 2010-11లో వచ్చిన పనులు కూడా చాలా అసమంజసంగా సహజ న్యాయానికి దూరంగా కేవలం అధికారంలో ఉన్న వ్యక్తుల దగ్గర మాత్రమే పనులు ఎక్కువ జరుగుతాయని ఆశిస్తారు. ఆ విధంగా ఒకటి రెండు చేసుకోవడానికి అభ్యంతరాలు ఉండవ గానీ 2010-11లో చూస్తే దగ్గర దగ్గర 74 పనులు మంజారు చేస్తే 62 పనులు ఆంధ్ర ప్రాంతంలో చేశారు. 12 పనులు మాత్రమే తెలంగాణ ప్రాంతానికి వచ్చాయి. పంచాయతీరాజ్‌లో ఆ రకమైన జీవోలు వస్తే అప్పటి ముఖ్యమంత్రి రోశయ్య గారి దగ్గర మేము వ్యతిరేకించాం. కేవలం కొన్ని నార్మ్స్ పెట్టుకొని ఆ జిల్లాలలో ఉన్న జనాభా ప్రాతిపదికగా గానీ లేకపోతే రోడ్ నెట్‌వర్క్‌లో ఉన్నటువంటి మెటల్ రోడ్‌ను బి.టి రోడ్‌గా మార్చడానికి ఏమైనా ప్రతిపాదనలు తీసుకుంటారా? లేకపోతే కనీసం శాసనసభ్యులకు సంవత్సరానికి ఒక్క రోడ్‌నైనే ఇచ్చే ప్రతిపాదన ఏమైనా ఉందా? ఇచ్చిన వాటిలో కేవలం రెండు మూడు జిల్లాలకు, అందులోనూ రెండు, మూడు నియోజకవర్గాలకు పరిమితమవుతున్నాయి. ఎవరు ఆర్ అండ్ బి మంత్రిగా ఎవరుంటే ఆ జిల్లాకు, ముఖ్యమంత్రి గారి జిల్లాకు ఆ రకమైన వ్యత్యాసాలు చూపిస్తుంటే భవిష్యత్తులో ప్రజాప్రతినిధులుగా ఎన్నికైనవారికి ఇబ్బందులు వస్తాయి. ఇప్పటికే ఆ ప్రభావం మా మీద పడుతున్నది. మంత్రి గారు ఇప్పటికైనా సరే కనీసం న్యాయం చేయకపోయినా సహజ న్యాయానికైనా పూనుకొని జిల్లాల వారీగా, నియోజకవర్గాల వారీగా శాసన సభ్యుల నుంచి ఆవసరాలను తీసుకొనేటటువంటి ప్రతిపాదనలు చేయడానికి ఆస్కారం ఉందా, లేదా? ఇదే పద్ధతుల్లో చేసుకుంటూ పోతారా? నాబార్డు నుంచి ఆడిగితే, ఆర్ అండ్ బి మంత్రి గారు కేవలం వారి శాఖ గురించే చెప్పారు. పంచాయతీరాజ్ శాఖకు సంబంధించిన వివరాలు ఇవ్వలేదు. పంచాయతీరాజ్‌లో ఇంతకంటే అన్యాయం జరిగిందని చెప్పుదలచుకున్నాను. మంత్రి గారు విధి విధానాలలో ఆయా జిల్లాలలో వెనుకబడిన గ్రామాలను, వెనకబాటుతనాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని రోడ్ నెట్‌వర్క్ మీద బేస్ చేసుకొని ఇస్తారా, ఇవ్వరా? వీటికి సమాధానం చెప్పాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావుః అధ్యక్షా, నాబార్డు కింద పనులు చేసేటప్పుడు ప్రయారిటైజ్ చేసుకోవడం జరుగుతుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో గ్రోత్ సెంటర్లను అనుసంధానించి గ్రామీణ మరియు మారుమూల ప్రాంతాలలోని మెటల్ రోడ్‌ను, మట్టి రోడ్‌ను నాబార్డు రుణ సహాయంతో ఆర్ అండ్ బి శాఖ బి.టి. రోడ్‌గా చేస్తుంది. నాబార్డులో రెండు రకాల పథకాలకు రుణ సౌకర్యం కల్పిస్తుంది. ఆర్పాదిష్ట మరియు ఆర్పాది. నాబార్డు రుణ సౌకర్యం పొందేందుకు బడ్జెట్ కేటాయింపులలో ప్రభుత్వం పనులను గుర్తిస్తుంది. ప్రయారిటీలను దృష్టిలో పెట్టుకొని గుర్తించిన తరవాత డిపిఆర్ పంపించిన తరవాత ఆ

పనులను నాబార్డ్ క్లియర్ చేస్తే చేపట్టడం జరుగుతుంది. బ్యాంకు గుర్తించడం కాదు, ప్రభుత్వమే గుర్తిస్తుంది. ఒక సంవత్సరం ఒక జిల్లాలో ఎక్కువ రోడ్లు పెట్టచున్న, ఒక ప్రాంతంలో ఎక్కువ నిడివి తీసుకోవచ్చు. కానీ ఓవరార్గా అంతా స్టడీ చేసిన తరవాత చేపట్టడం జరుగుతుంది. బహుళా వారు ఇదే అభిప్రాయంతో ప్రశ్న వేసి ఉండవచ్చునని నేను పూర్తిగా అధ్యయనం చేశాను. నాకు ఏమీ పెద్ద తేడా కనిపించలేదు. 1996 తరవాత తెలంగాణ ప్రాంతంలో 5107 కిలోమీటర్లు, రాయలసీమలో 4482 కిలోమీటర్లు, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 5784 కిలోమీటర్లు రోడ్ నెట్వర్కులో ఉండేవి. 1995-96 నుంచి 2003-04వరకు తీసుకొంటే తెలంగాణ ప్రాంతంలో నాబార్డ్ కింద 49 శాతం అనగా 2525 కిలోమీటర్లు, రాయలసీమలో 29 శాతం అనగా 1209 కిలోమీటర్లు తీసుకుంటే ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 32 శాతం అనగా 1895 కిలోమీటర్లు తీసుకొన్నాం. 2004-05 నుంచి 2011-12 వరకు తీసుకుంటే తెలంగాణలో 44 శాతం అంటే 2264 కిలోమీటర్లు, రాయలసీమలో 21 శాతం అంటే 931 కిలోమీటర్లు, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 51 శాతం అంటే 3212 కిలోమీటర్లు చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు ఇంకా మిగిలిపోయినవి చూస్తే తెలంగాణలో 316 కిలోమీటర్లు మెటల్ రోడ్లకు బి.టి వేయవలసి ఉంది. అది పెద్ద అంశం కాదు. ఈ సంవత్సరం గానీ వచ్చే సంవత్సరం గానీ క్లియర్ అవుతుంది.

ఉ.10.30

రేపో మాపో మెటల్ రోడ్లన్నీ తారు రోడ్లు అయ్యే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ఓవరార్గా పరిశీలిస్తే ఒక ప్రాంతానికి ఎక్కువ, ఒక జిల్లాకు తక్కువ అనే అంశం కరెక్ట్ కాదు. రోడ్లు అనేది ఒక ఊరికి సంబంధించింది కాదు. ఒక ఊరిలో ఒక పొర్ట్ కే ఉండేది కూడా కాదు. ఒక ప్రాంతంలో ఒక ప్రోగ్రామ్ క్రింద గైడ్లైన్సు ప్రకారం ఎక్కువ వెళతాయి. మరొక ప్రాంతానికి రాకపోవచ్చు. అది రానప్పుడు ఇతర ప్రోగ్రామ్ల క్రింద ఆ ప్రాంతాన్ని కవర్ చేసే కార్బూక్మం చేస్తాం. ఉదాహరణకు సముద్ర ప్రాంతం ఉంది. తుఫానులు వస్తే లోలైయింగ్ ఏరియా ఉంటుంది కాబట్టి సముద్ర మట్టానికి దగ్గరగా ఉంటుంది కాబట్టి ఏదన్నా ఇతర ప్రోగ్రామ్లు వస్తే అటు తీసుకు వెళతాం. ఇంటీరియర్ ఏరియాల్లో ఇప్పుడు వచ్చిన ఎల్డడబ్లూఐఱ్స్ ఇట్లాంటివి వస్తే ట్రైబల్ ఏరియాలకి వెళతాయి. అలాగే ఒక్కొక్క ప్రోగ్రామ్ వస్తే ఒక్కొక్క ప్రాంతానికి వెళతాయి. సబ్యులు అనేక సార్లు ఒక ప్రాంతానికి తీసుకు వెళతున్నారని, ఒక ప్రాంతానికి తక్కువ అయిపోయిందని భావన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అది కరెక్ట్ కాదు. అట్లాంటి బీజాలను ప్రజల మధ్య వేయడం కరెక్ట్ కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక్కడ కూడా రకరకాల పద్ధతులు ఉంటాయి. సెల్స్ చేసేటప్పుడు నార్క్స్ చూస్తాం, అలాగే రాష్ట్రంలో అన్ని ప్రాంతాల నుంచీ రిప్రజెంట్ చేసే మంత్రి వర్గ సబ్యులుంటారు, అలాగే శాసన సబ్యుల తాలూకు అభిప్రాయాలు తీసుకుంటాం. ఒక పర్టిక్యులర్ రోడ్లు ఒక సంవత్సరంలో పూర్తి చేయలేకపోవచ్చు. కానీ ఏదో ఒక సంవత్సరంలో ఏదో ఒక ప్రోగ్రామ్ క్రింద పూర్తి చేయడం ద్వారా బ్యాలెన్స్ చేయడం జరుగుతుంది. సబ్యులు కూడా ఏదైనా స్పెషిఫిక్ గా ఈ ప్రోగ్గా క్రింద రోడ్లు టేకప్ చేయాలని రాసిస్తే అది కూడా తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బొజ్జల గోపాలకృష్ణా రెడ్డి : అధ్యక్షు,

MR.SPEAKER: Now Question No.4753 Minister for Endowments.

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు (మైకు లేకుండా) : సార్ గోపాలకృష్ణా రెడ్డి గారికి మైకు ఇవ్వండి.

MR.SPEAKER: You are all Senior Members. You know very well. Leave it at that.

మల్కుజ్ఞగిరిలో లక్ష్మీ నరసింహ స్వామి దేవాలయ భూమి లీజు

ప్రశ్న నెం.128(4753) :

శ్రీ ఎ.రాజేందర్ - గారవనీయులైన దేవాదాయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా...

- అ) మల్కుజ్ఞగిరిలోని ఇందిరా నెప్రాసానగర్లో ఉన్న లక్ష్మీ నరసింహ స్వామి దేవాలయానికి చెందిన భూమిని ప్రైవేటు సంస్థకు లీజుకిచ్చిన విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఆ) సదరు సంస్థ వివరాలు, కౌలు ఒప్పందంలో విధించిన షరతులు ఏమిటి ;
- ఇ) సదరు భూమిలో ఆపార్ట్మెంట్లను నిర్మించి, విక్రయిస్తున్నారన్న విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా ;
- ఈ) అయితే, ఈ విషయంలో తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి ;
- ఉ) సదరు భూమిలో ఇప్పటికే చాలా కాలం నుండి వుంటున్న బలహీన వర్గాల నివాసాలను క్రమబద్ధికరించే ప్రతిపాదనలు ఏపైనా ఉన్నాయా?

దేవాదాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య) :

- అ) లేదండీ.
- ఆ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఈ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఉ) నివాసితుల రెగ్యలరైజేషన్ కోసం 30 సంవత్సరాల క్రితం నుండి కోరుతున్నందున ఆ ప్రతిపాదనలను పరిశీలించి, అతిక్రమణదారులకు చదరపు గజం ఒక్కింటికి రూ.35/-ల చెల్లింపుపై క్రమబద్ధికరించడానికి 09.04.1985 తేదీ గల

జీ.ఎల్.ఎస్.నె.362 ద్వారా
అక్రమణదారులు అస్తి కనబరిచి,
వారసత్వం ఉపాయి శ్రీ ఎ.గోవిందరావు
పరచడమయింది.

ప్రభుత్వం అనుమతించింది. దాదాపు 39 మంది
అవసరమైన మొత్తాన్ని చెల్లించారు. అప్పటి
విక్రయ దస్తావేజులను వారి పేరట అమలు

శ్రీ ఎ.రాజేందర్ : సార్ మల్కాజ్ఞగిరి నియోజక వర్గంలో లక్ష్మీ నరసింహ స్వామి దేవస్థానం ఉంది. ఆ గుడి పరిధిలో ఎంత విస్తృతంలో భూమి ఉంది, ఎన్ని ఎకరాల భూమి ఉంది, ఎన్ని ఎకరాల్లో స్థిర నివాసం ఏర్పరచుకుని ఎంత మంది ఉంటున్నారు, ఆ భూమి యొక్క సర్వే నెంబరు వివరాలు ఉన్నాయా అని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. దేవస్థానం పరిధిలో ఎన్ని ఎకరాలు ఉందో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

రెండవ విషయం బైరతాబాద్ నియోజక వర్గంలో ఎన్బిటి నగర్లో లక్ష్మీ నరసింహ స్వామి దేవాలయం ఉంది. కలెక్టర్ గారు కూడా అది దేవస్థానానికి సంబంధించిన ల్యాండ్ అంటున్నారు. చాలా మంది ఆ ప్రాంతంలో నివాసం ఏర్పరచుకుంటున్నారు. వాళ్ళకు ఇది ఎండోమెంట్ ల్యాండు అని చెబుతున్నారు. కానీ వాళ్ళ ఆ ల్యాండుని రెగ్యులరైజ్ చేయాలని కోరుతున్నారు. కాబట్టి ఆ విషయాన్ని కూడా మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. ముఖ్యంగా మల్కాజ్ఞగిరి నియోజక వర్గంలోని ఆ దేవాలయానికి 18 ఎకరాల విస్తృతంలో ల్యాండు ఉంది. అసలు ఆ భూమికి సంబంధించిన రికార్డు ఉండా లేదా చెప్పాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య : సార్, ఈ దేవాలయానికి టోటల్గా 17 ఎకరాల 30 కుంటల భూమి ఉంది. దీనిలో సికింద్రాబాద్ సిటీకి, రంగారెడ్డి జిల్లాకు బోర్డర్ డిస్ట్రిక్ట్ ఉంది. దాని వల్ల రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంటు ఈ ప్రాపట్ని 17 ఎకరాల 19 కుంటలుగా నిర్ధారించి చేసింది. దీనిలో 2 ఎకరాల 20 కుంటల్లో దేవాలయం కవర్ చేసింది. 8 ఎకరాల అన్నపూర్ణా కో-ఆపరేటివ్ హోసింగ్ స్పెష్యాలీట్‌కి 1982 సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం అమ్మడం జరిగింది. దాని తరువాత 39 మంది ఎంక్రోచర్స్‌ని డబ్బు కట్టమంటే వాళ్ళ డబ్బులు కట్టడం వలన 25 కుంటల స్థలం వాళ్ళకి ఇవ్వడం జరిగింది. 2009 సంవత్సరంలో పబ్లిక్ ఆక్షన్‌లో ఒక బ్యాంకుకి 24 కుంటల స్థలం ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడు దేవస్థానం కంట్రోల్లో 5 ఎకరాల 30 కుంటల స్థలం ఉంది. దీనిపైన ఎంక్రోచెంట్స్ ఉన్నాయి. రెగ్యులరైజేషన్ కౌరకు అక్కడ వాళ్ళ అప్పె చేసుకున్నారు. కానీ వాళ్ళకి ఒక అవకాశం ఇచ్చినా వాడుకోలేదు. ఈ ఇస్కూ లోకాయుక్తులో ఉంది. One thing is that the Lokayukta has to adjudicate it. The second thing is if at all, the department wants to alienate it by regularization, they have to get the consent of the Board. Because of these, this has been delayed but the Government is very sympathetic to the poor to regularize the lands.

శ్రీ ఎ.రాజేందర్ : సార్, అన్నపూర్ణ హోసింగ్ సౌమైటీ అనేది ఒకటే ట్రస్టు అని చెప్పి తీసుకుని అపార్ట్‌మెంట్స్ కడుతున్నారు. అది కోట్ల రూపాయల విలువ కలిగిన భూమి. బోర్డర్ డిస్ట్రిక్ట్ ఉంది కాబట్టి సర్వే చేయించి లాలాగూడ సికింద్రాబాద్ నియోజక వర్గానికి చెందుతుందా, లేదా రంగారెడ్డి నియోజక వర్గానికి చెందుతుందా అనేది చెప్పాలని కోరుతున్నాను. షైరతాబాద్ లో దేవాలయం స్లమ్ ఏరియాలో ఉంది. దానికి సంబంధించి కూడా వివరణ ఇవ్వాలి. రెగ్యులరైజేషన్ అడిగే వాళ్లల్లో చాలా మంది పేదవాళ్లున్నారు. కాబట్టి ఆ భూమికి కూడా రెగ్యులరైజేషన్ ఇవ్వాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. ఈ రెండు విషయాలకు సంబంధించి మంత్రి గారు క్లప్పంగానైనా సరే సమాధానం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

SRI C.RAMACHANDRAIAH: The wrong conception that is being entertained is that the Endowment Property is the Government property. It is not Government property. First we have to realise that this is Endowment property. It is a private property. It has been endowed for a specific purpose. The objectives for which the property was endowed, has to be fulfilled. So these are all the legal constraints we are facing. When the poor people have occupied the land, the Government is to take a sympathetic view, to regularize such encroachments.

పినపాక నియోజక వర్గంలో మార్పురీ

ప్రశ్న నెం.129(5301)

శ్రీ ఆర్.కాంతారావు (పినపాక) – గౌరవనీయులైన ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేశు శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ;

- అ) పినపాక నియోజక వర్గం, మఱగూరు పట్టణంలో మార్పురీ లేదన్న విషయం వాస్తవమేనా ; ఆ) అయితే, మార్పురీ అందుబాటులో లేని కారణంగా పినపాక, అశ్వాపురం, మఱగూరు మండలాల్లోని ప్రజలు మృతదేహాలను సుమారు 70 నుండి 80 కి.మీ.ల దూరంలో వున్న ప్రదేశాలకు తీసుకు వెళుతున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా ;
- ఇ) అయితే, మఱగూరు పట్టణంలో మార్పురీని ఏర్పాటు చేయడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలు ఏమిటి?

ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేశు శాఖ మంత్రి (డా. డి.ఎల్.రఘీంద్రా రెడ్డి) :

- అ) అవునండీ.
- ఆ) అవునండీ.
- ఇ) ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

శ్రీ ఆర్.కాంతారావు : అధ్యక్షా, పినపోక నియోజక వర్గం ఖమ్మం జిల్లాలో ఉన్నది. ఇది చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఆదివాసులు ఎక్కువగా ఉండే ఈ ప్రాంతంలోని ప్రజల సమస్యల గురించి విన్నవించడానికి కృశ్ణన్ అవర్లో సమయం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాము. ముఖ్యంగా మా నియోజక వర్గం పూర్తిగా కొండలు, అడువులతో కూడిన ప్రాంతం. రహదార్లు లేక అనేక రోగాలకు నిలయమైన ఈ నియోజక వర్గంలో, పేదవాళ్లు, ఆదివాసులు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్న ఈ నియోజక వర్గంలో 9 పిహాచీసీలున్నాయి. దీంట్లో మఱగూరు పట్టణంలోని 30 పడకల ఆసుపత్రి మీద మూడు మండలాల ప్రజలు ఆధారపడి ఉన్నారు. ఇటువంటి ఆసుపత్రిలో ఒక బందిల దొడ్డి కంటే దారుణంగా ప్రహరి లేక, సిబ్బంది లేక, మందులు లేక ప్రజలు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. చాలా సందర్భాల్లో పత్రికల్లో కూడా వచ్చింది. పేదవాళ్లు ఆసుపత్రికి వెళ్లేటప్పుడు మంచాలను కూడా నెత్తిన పెట్టుకునివెళ్లి తీట్మెంట్ తీసుకున్న సందర్భాలను పత్రికల్లో ఎన్నో సార్లు చూసిన సందర్భాలున్నాయి. ఇటువంటి సందర్భాలలో చనిపోయిన శవాలను 70 నుంచి 80 కి.మీ.ల దూరంలో ఉన్న బూగ్గంపాడు ఆసుపత్రికి తీసుకు వెళ్లి అక్కడ పోస్ట్ వూరాట్ మ్యూ నిర్వహించాలంటే ఎక్కువ ఖర్చుతో కూడుకున్న పరిస్థితి ఉంది. ఈ నియోజక వర్గంలోని మూడు మండలాలే కాకుండా ప్రకృతున్న అశ్వరావుపేట నియోజక వర్గంలోని మండలాల నుంచి కూడా బూగ్గంపాడు ఆసుపత్రికి తీసుకు వచ్చి శవ పరీక్షలు నిర్వహించాలంటే చాలా ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయి. బూగ్గంపాడులో ఉన్న ఆసుపత్రిలో కూడా ఒకే ఒక డాక్టరు విధులు నిర్వహిస్తున్నందు వల్ల ఆ ఆసుపత్రిలో శవాలు క్యాప్టిన్ సందర్భాలున్నాయి. దాని వల్ల పేదవాళ్లు బూగ్గంపాడు ఆసుపత్రికి వెళ్లాలంటే శవాలను చూసి భయపడుతున్నారు. ఈ మధ్య కాలంలో ఒక పత్రికలో ఒక వార్త వచ్చింది.

డ.10.40

శ్రీ రేగ కాంతారావుః ఈ మధ్యకాలంలో ఒక స్టేట్ మెంట్ కూడా ఒక పత్రికలో వచ్చింది. శవాల హాస్పిటల్గా ఈ హాస్పిటల్ తయారైపోయిందని అక్కడున్నటువంటి డాక్టర్లు గాని, ప్రజలు గాని అనుకుంటున్నారు. ముఖ్యంగా మఱగూరులో ఉన్నటువంటి హాస్పిటల్లో మార్గురీ సెంటర్ని ఏర్పాటు చేసినట్లయితే చుట్టుప్రక్కల వున్నటువంటి పేదవాళ్లకు అందుబాటులో వుంటుందని ఈ సందర్భంగా మీకు మనవి చేస్తున్నాను. దానితోబాటు మా నియోజకవర్గంలో “గుండాల” అనే ఒక మండలం వుంది. ఆ మండలంలో ఉన్నటువంటి ప్రజలందరూ కూడా ‘ఇల్లెందు’ ప్రాంతానికి వెళ్లవలసి వస్తోంది. కాబట్టి, అక్కడున్నటువంటి వాళ్లకు ఉపయోగపడేలా ఒక మార్గురీ సెంటర్ని ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందని ఈ సందర్భంగా మీకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఒక నీర్దిష్టమైన కాల పరిమితి పెట్టి పూర్తి స్థాయిలో దీన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి చర్యలు తీసుకునే విషయంలో మంత్రివర్యులు పూర్తి వివరణనిస్తారని కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డా. డి.ఎల్.రహీంద్రారెడ్డిః అధ్యక్షా, గౌరవ శాసన సభ్యులతో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. మఱగూరు కోల్ బెల్ల్ లో వుంది. అక్కడ 2006 లో ఒక కమ్యూనిటీ హెల్ప్ సెంటర్ శాంక్షన్ చేస్తూ గవర్న్‌మెంట్ ఆర్డర్ ఇష్టా చేయడం జరిగింది. దానికి టిండర్లు కూడా పిలవడం జరిగినపుటికీ, వివిధ కారణాల వల్ల భవనం పూర్తి కాలేదు. అక్కడ ప్రస్తుతం మార్పుర్చరీ పెట్టేందుకు పక్కాగా రూమ్ లేదు. దీనికి సంబంధించి తేదీ 16.02.2012 న డైరెక్టర్, హెల్ప్ గవర్న్‌మెంట్‌కు ఒక ప్రపోజెల్ పంపించారు. అంటే ప్రభుత్వం 2006 లో సిహెచ్‌సీ ఏర్పాటు చేసింది గాని, స్టాఫ్‌ని ఇవ్వలేదు, నిధులివ్వలేదు. అందువల్ల ఎంత వీలైతే అంత త్వరితగతిన ఇది పూర్తి చేస్తాము.

MR.SPEAKER: Yes, Q.No.5138, Minister for Medical Education and 108 Services.

108, 104 ఆరోగ్య సేవలు

ప్రశ్ననెం. 130(5138)

సర్వార్థి కె.ఎస్. రత్నం (చేవెళ్ల), రావుల చంద్రశేఖర రెళ్ల(వనపర్తి), కె. సూర్య నాగ సన్మాని రాజు (చోడవరం), ఎ. వెంకట ప్రవీణ్ కుమార్ రెడ్డి (తంబళ్లపల్లి), పి. సాయిరాజ్ (ఇచ్చాపురం), పి. శంకర్ రావు (సికింద్రాబాద్ కంటోన్మెంట్) - గౌరవనీయులైన వైద్య విద్య, 108 సర్వీసుల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) 108, 104 ఆరోగ్య సేవల నిర్వహణ కొరకు జి.వి.కె. గ్రూపుతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందాల వివరాలు ఏమిటి;
- అ) రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఉపయోగంలో ఉన్న వాహనాల సంఖ్య, పని చేస్తున్న సిబ్బంది సంఖ్య ఎంత;
- ఇ) ఆరోగ్య సేవలను విస్తరించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి?

వైద్య విద్య, 108,104 సేవల శాఖ మంత్రివర్యులు (శ్రీ కె. మురళీ మేహాన్):

- అ) 108 అత్యవసర సేవల నిర్వహణ కొరకై 19-09-2011 న జి.వి.కె. ఇఎంఆర్పటో ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడమయినది.
ఆ అవగాహన ఒప్పందంలోని ముఖ్యాంశములు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి:-
(అ) 01-10-2011 నుండి ఈ ఒప్పందం 5 సంవత్సరముల వరకు ఉంటుంది.

- (ఆ) 2011-2012 సంవత్సరానికి గాను ప్రతి వాహనానికి నిర్వహణ వ్యయంకు నెలకు రూ.95,000/-, తదుపరి, 2012-2013 నుండి 2016-2017 ఆర్థిక సంవత్సరం వరకు ఈ మొత్తాన్ని ఉండడమవుతుంది.
- (ఇ) నూటికి నూరు శాతం నిర్వహణా వ్యయాన్ని ప్రభుత్వం సమకూరుస్తున్నది.
- (ఈ) 5 సంవత్సరాల కాలంలో రూ.52.80 కోట్ల వ్యయంతో 650 పాత వాహనాల స్థానంలో కొత్త అంబులెన్జులను సమకూర్చడమవుతుంది.

ప్రస్తుత సేవలను పటిష్టపరచేందుకు గాను క్రింది కొత్త సేవలను చేర్చడమయింది.

- అ) ప్రసవానంతరం స్త్రీలను ఇంటికి సురక్షితంగా చేర్చడం (ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో ప్రసవించి, 48 గంటలకుపైగా ఆసుపత్రిలో వున్న మహిళలు)
- ఆ) గిరిజన ప్రాంతాలకు ప్రత్యేక వాహనాలను సమకూర్చడం
- ఇ) ఆటోమేటిక్ హాఫికల్ లౌకేపన్ ట్రాక్రింగ్ సిస్టమ్
- ఈ) సేవా స్థాయి ఒప్పందాలను ప్రవేశపెట్టడం

2. 104 సేవల నిర్వహణకు జి.వి.కె. ఇపంఆర్టెన్స్ ఎటువంటి ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడం జరగలేదు.

అ) 108 సేవలలో

- అ) 06-03-2011 నాటికి 711 అంబులెన్జులు ఉపయోగంలో వున్నాయి.
- ఆ) 3881 మంది ఉద్యోగులు పని చేస్తున్నారు.

104 సేవలలో

- అ) ఫిక్స్డ్ డే ఆరోగ్య సేవల (ఎఫ్డిపాచెస్) క్రింద 475 ఆరోగ్య యూనిట్లు అందుబాటులో ఉన్నాయి.
- ఆ) 3502 మంది ఉద్యోగులు పనిచేస్తున్నారు.
- ఇ) ఆరోగ్య సేవలను విస్మయపరచేందుకు ప్రభుత్వం అనేక చర్యలను తీసుకోవడమయినది.
- ఆ వివరాలను సభా సమక్షంలో ఉండడమయినది.

శాసనసభ ప్రశ్న నెం. 5138 లోని (సి) ఖండానికి సమాధానం

- * గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థను పట్టిపురచడం కోసం 360 కమ్యూనిటీ హౌల్ట్ & నూళ్లప్పున్ క్లాస్టర్లను ఏర్పాటు చేయడం.
- * 2010లో 1570గా వున్న ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను 2011లో 1624 వరకు పెంచడమయింది.
- * 214 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను, 1026 సబ్ సెంటర్ భవనాలను నిర్మించడమవుతున్నది.
- * 78,702 ప్రభుత్వ పారశాలలలో చదువుతున్న 81 లక్షల మంది విద్యార్థుల సమగ్ర ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం జవహార్ బాల ఆరోగ్య రక్ష పథకాన్ని ప్రారంభించడమయింది.
- * గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలలోని ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సంస్థలలో జరిగిన సాధారణ ప్రసన్నాలు, సిజేరియన్ ఆపరేషన్లు, అనారోగ్యంతో అప్పుడే పుట్టిన పిల్లల (పుట్టిన తర్వాత 30 రోజుల వరకు)తో పాటు గర్భవతులైన మహిళలకు పూర్తి ఉచితంగా, నగదు ప్రమేయం లేని సేవలను సమకూర్చడానికి 22-10-2011 తేదీన జనని శిశు సురక్ష కార్బూక్యూమం (జెఎస్‌ఎస్‌కె)ను ప్రారంభించడం జరిగింది. ఉచిత దయాగ్మాస్టిక్ సర్వీసులు, ఔషధాలు, వినియోగాలు, ఆహారం, రక్తం, రవాణా కోసం లభ్యిదారులు హక్కు కలిగి ఉంటారు.
- * ప్రతి ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంలో వైద్యాధికారి అందుబాటులో ఉండేలా చూచటంకోసం 400 సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జన్ పిజి లీన్ పదవులను మంజూరు చేయడమయింది.
- * వైపర్ టెస్ట్, డయాబెటీస్, గుండె సంబంధిత వ్యాధులు, కాన్సర్ మొదలైన వాటిని స్క్రోనింగ్ చేయడం కోసం విజయనగరం, నెల్లూరు జిల్లాలలో అంటు నాన్-కమ్యూనికబుల్ వ్యాధుల నియంత్రణ కార్బూక్యూమాన్ని ప్రారంభించడమయింది. మరో ఆరు (6) జిల్లాలలో ఈ పథకాన్ని విస్తరింపచేయడమయింది.
- * పేద ప్రజలకు 50 శాతం నుండి 90 శాతం వరకు తగ్గింపు పై నాట్యత గల సాధారణ మందులను సమకూర్చడానికి రాష్ట్రాంలో మొదటి సారిగా జీవనాధార అనే విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడమయింది.

* కొరతలను నివారించడానికి బఫర్ స్టేక్ అనే విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడమయింది. ఏ సమయంలోనైనా స్టేరులో 3 నెలల వరకు సరిపోయే స్టేక్ లభ్యంగా ఉంటుంది.

- (i) ప్రసవం అయిన తర్వాత ప్రసవానంతర మహిళను ఇంటి దగ్గర నురక్కితంగా దించడానికి (ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో ప్రసవించి, ఆసుపత్రిలో 48 గంటలకు మించి వున్న వారి కోసం మాత్రమే)
- (ii) గిరిజన ప్రాంతాలకు ప్రత్యేక వాహనాలను సమకూర్చడం (iii) ఆటోమెటిక్ వెహికల్ లోకేషన్ ట్రాకింగ్ సిస్టమ్ (iv) సేవా స్థాయి ఒప్పందాలను ప్రవేశపెట్టడం వంటి క్రొత్త సేవలను జత చేయడం ద్వారా 108 సరీసులు అందించే సేవలను మరింతగా పట్టి పర్చడమయింది.

* ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం నుండి మూడు కిలో మీటర్ల దూరంలో ఉన్న గ్రామీణ, గిరిజన ప్రాంతాలలో ప్రతి నెలా ఒక నిర్ధిష్టమైన రోజును కల్పించడానికి 104 ఫిక్స్డ్ డే ఆరోగ్య సరీసులు నిర్ధిష్టమైన ఆరోగ్య సేవలను సమకూర్చున్నాయి. 475 సంచార ఆరోగ్య యూనిట్ల ద్వారా ఈ సేవలను సమకూర్చడమయింది.

* ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థతో వాటిని ఏకీకృతం చేయడం ద్వారా ఇప్పుడు ఈ సేవలను పట్టి పర్చడమయింది. పారా మెడికల్ సిబ్బందితో పాటు ఫిక్స్డ్ డే ఆరోగ్య సేవలను వైద్యాధికారులు సమకూర్చుతున్నారు. సీనియర్ శేర ఆరోగ్య అధికారులు తమ కమ్యూనిటీ హాల్ట్, న్యూట్రిషన్ క్లస్టర్ ప్రాంతం క్రింద సేవలను జాగ్రత్తగా పర్యవేక్షిస్తారు.

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, 108, 104 సరీసుల గురించి ఈ ప్రభుత్వం విస్తృతమైన ప్రచారం ద్వారా చాలా నమ్మకాన్ని ప్రజల్లో కల్పించింది. చాలా సందర్భాల్లో వీటిని ప్రచారానికి వాడుకున్నది, ఆ విషయంలో మాకు అభ్యంతరం లేదు. ఇంతకు ముందున్న ముఖ్య మంత్రి గారైతే పబ్లిక్ మీటింగ్లలో ఇది చేసే శబ్దాలను కూడా చేసి వినిపించిన సందర్భాలున్నాయి. తరువాత ఏమయ్యిందోగాని సమ్మేళను జరిగి ఈ సేవలు నిలిచిపోయాయి. ఈ 108, 104 వాళ్ల సమ్మేళనిన్ని రోజులు చాలా ఇబ్బంది కలిగింది. మేం కూడా సమ్మేళను జరుగుతున్న శిబిరాలను సందర్శించిన పరిస్థితులున్నాయి. దీన్ని

నివారించాల్సిన అవసరముంది. ప్రభుత్వం నిర్దిష్టమైన చర్యలు సకాలంలో తీసుకోకపోవడం వల్ల ఆనేక ఇబ్బందులు వచ్చిన మాట వాస్తవం. అదేగాకుండా వంద శాతం నిర్వహణా వ్యయాన్ని ప్రభుత్వమే భరిస్తోంది. వందశాతం వ్యయాన్ని ప్రభుత్వమే భరించేటప్పుడు మీకు వాటి మీద నియంత్రణ లేకపోతే ఈ వ్యయాన్ని ఎందుకు భరిస్తున్నారు? మొత్తం వ్యయాన్ని ప్రభుత్వమే భరించేటప్పుడు ఒక సంస్కు నిర్వహణని అప్పగించి వాళ్ళ మీద నియంత్రణ లేని పరిస్థితిని చాలా సందర్భాల్లో మనం చూస్తున్నాము. ఇది దురదృష్టకరమని నా భావన. అదే విధంగా ఇప్పుడు కూడా మీరేం చెబుతున్నారు? ఈ సంవత్సరానికి మాత్రం ఒక్కే వాహనానికి నెలకి రూ.95,000/- ఖర్చుతోందని చెబుతున్నారు. రాబోయే రోజుల్లో అది పెంచడమౌతుంది, మళ్ళీ అదోక వివాదమౌతుంది. ఇప్పుడు ఎంత పెంచారు, ఎంత పెంచబోతున్నారనేది ముందే మాటల్లాడుకోవాలి. అగ్రిమెంట్స్ అన్నీ కూడా ఊహాజనితంగా వుండకూడదు. ఈ అగ్రిమెంట్స్ అన్నీ నిర్దిష్టంగా లేవనే దానికి ప్రభుత్వ సమాధానమే మనకిక్కడ చెబుతోంది.

అదేకాకుండా, ఇంతకు ముందు నేను అడిగిన ప్రశ్నకు నాకు ప్రాతపూర్వకంగా సమాధానం వచ్చింది. వంద పడకల ఆసుపత్రుల్లో ఆంబులెన్సులు లేవు కదా అని నేను అడిగితే, 108 సర్వీసులు వున్నాయి కదా అని రిప్లై వచ్చింది. It is a very strange reply. నాకు రిటెన్గా వచ్చింది. నేను మీకు కాపీ పంపిస్తాను సార్. Sir, is it the way that the Government is functioning? 100 పడకల ఆసుపత్రుల్లో అంబులెన్సులు లేవని ప్రశ్నాస్తి, 108 సర్వీసులున్నాయని మీరు సమాధానమిస్తే ఏం ఆస్టర్ ఇస్తున్నారు? అసలు ప్రశ్న చూసి సమాధానమిస్తున్నారా? లేక ప్రభుత్వ పొలసీనే ఇదా అని అడుగుతున్నాను. అదేవిధంగా 108 సర్వీసులు ఎన్ని కిలోమీటర్ల రేడియస్‌లో అందుతున్నాయి? To my understanding beyond 30 k.m. రేడియస్‌లో పోదు. అంటే 30 కిలోమీటర్ల లోపే ఆ సర్వీసులు ఆపరేటర్ అవుతాయి. మీరు 100 పడకల ఆసుపత్రులకు 108 సర్వీసులు అనుసంధానంగా వున్నాయంటే, అక్కడ ఎంత వరకు తీసుకుపోతారు వాళ్ళ? కాబట్టి దీనిపైన ఒక్కసారి సమీక్ష చేయండి. నేను ఈ 104ని గాని, 108ని గాని వ్యతిరేకించడం లేదు. The way it is functioning is something strange. ఇది జనానికి ఉపయోగపడటం లేదు.

104 సంచార వైద్యశాల అని ప్రాసి వుంటుంది. దాంట్లో డాక్టర్ వుంటాడా సార్? అక్కడ కూడా ఎవరో ట్రైనింగ్ తీసుకున్న వాళ్ళ మందులిస్తున్నారు, పేపెంట్లను పంపిస్తున్నారు. మళ్ళా వాళ్ళు సమ్మేళోకి వెళుతున్నారు. మరి మీ మీద ఆధారపడి మందులు తీసుకుంటున్న పేపెంట్లు అందరూ ఈ సమ్మే కాలంలో ఏమై వుంటారనేది ఏమైనా ఊహాంచారా? కాబట్టి, నేను ఈ సందర్భంగా ఈ ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. దీని మీద కనీసం ఒక సమావేశమన్నా పెట్టండి, వివిధ పక్కాలనన్నా కాన్సిడెన్స్‌లోకి తీసుకోండి. లేకపోతే శాసన సబ్యులనన్నా కాన్సిడెన్స్‌లోకి తీసుకోండి. దురదృష్టమేమంటే మనకు డిమాండ్స్ మీద చర్చలు జరగడం లేదు. ఇంత పెద్ద ఎత్తున డబ్బు ఖర్చు పెట్టి, ఒక ప్రైవేటు సంస్ ఇస్తు

న్నారు. ప్రైవేటు సంస్లకిష్ణాన్ని కూడా నేను వ్యతిరేకించను. స్వచ్ఛందంగా, సేవాభావంతో చేస్తే ఖైన్. కానీ దురదృష్టవశాత్తూ ఇవి కూడా వివాదాస్పదమైపోయి, కమర్చియల్ యాంగిల్లోకి వెళిపే, the very purpose will be defeated అన్నది నా పాయింట.

అదేవిధంగా ఇక్కడ 104ని జి.వి.కె.కి ఇవ్వలేదంటున్నారు. ఈ క్వశ్చన్ వేయడంలో నా ఇంటెన్నన్ ఏమంటే - 104ని కూడా ప్రభుత్వం నిర్వహించకపోతే మరెవరు నిర్వహిస్తున్నారు? ప్రభుత్వమే నిర్వహిస్తున్నట్టయితే ఎందుకు ఇది లోపభాయిష్టంగా వుంది? దీనికి లోకల్ డాక్టర్ డాక్టర్ వుంటారు. నాకంటే ముందు మాటల్లాడిన మిత్రులు హస్పిటల్స్‌లో దుస్థితిని గురించి చెప్పాడు. గౌరవ మంత్రి గారు కూడా ఇవాళ వున్నటువంటి పరిస్థితిని స్వచ్ఛందంగా అంగీకరించారు. అసలు ఈ శాఖకు సంబంధించి డబ్బు కేటాయింపు తక్కువగా వుంది, డాక్టర్ నియామకం జరగడం లేదు. 108, 104 సర్వీసులపై ప్రజల్లో విపరీతమైన నమ్మకాన్ని కల్పించి వీధుల్లోకి వదలిపెడితే... ఇక్కడ నా దగ్గర సమాచారముంది. But, paucity of time is there. నా దగ్గర చాలా వివరాలున్నాయి. ఎన్ని వెహికల్స్ పని చేస్తున్నాయి, అందులో ఎన్ని రాక్ష మీద వున్నాయనేడి చూస్తే, వీటన్నింటికి 50 పర్సంట రిపేర్సే వున్నాయి. మీరేమన్నా మాటల్లాడతారా సార్?....

శ్రీ ద్రీణంరాజు శ్రీనివాస రావుః అధ్యక్షా... ఇక్కడ నిమిషం...

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర్ రెడ్డిః సార్, జనరల్గా మంత్రులు సమాధానమిస్తారు గాని, విషయాలు సమాధానమివ్యరు సార్. వెయిట్ చేయండి.

MR. SPEAKER: Chandrasekhar Reddy garu, no cross conversation. Avoid that. Please address the Chair and complete your questions.

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర్ రెడ్డిః సార్, నేనేం ఎక్కుపెట్ట చేస్తానంటే విషయాలు కొంచెం...

MR. SPEAKER: Please avoid that and complete your questions.

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర్ రెడ్డిః ఇది సింగిల్ సప్లిమెంటరీ సార్. అసలు సప్లిమెంటరీలు లేని దశలో వుంది. లాస్ట్ క్వశ్చన్ ఇది. కనుక మళ్ళీ మాటల్లాడే అవకాశముండదు. మంత్రి గారు మాటల్లాడిన తరువాత మళ్ళీ మాటల్లాడే అవకాశముండదని తెలిసే కొన్ని ప్రశ్నలను అందులో కలిపి అడుగుతున్నాను. శ్రీనివాసరావు గారు అర్థం చేసుకుంటారని నేను అనుకుంటున్నాను. లేదంటే వారి అనుమతి కూడా నేను కోరుతున్నాను. సార్, ఇక్కడ ఈ 104 సర్వీసులకు సంబంధించి ఒక కన్యాజ్ఞన్ వుంది. అసలు ఈ

సర్వేసుల్ని ఎవరు నిర్వహిస్తున్నారు, ఎంత డబ్బు దీనికి ఖర్చుపెడుతున్నారు, దీనిపల్ల ఆశిస్తున్న ప్రయోజనాలు నెరవేరుతున్నాయా, లేదా? మందుల కొనుగోలుకు మీరు కేటాయిస్తున్న డబ్బంత, వాటిని వాడుకనేందుకు వస్తున్న పేషంట్ల సంఖ్య ఎంత? అనేది చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. నేను ఒకసారి 104 సేవలు అందించే సెంటర్కు వెళ్లాను. అక్కడ పుగర్ కోసం మందులు రాసిస్తారు. అక్కడకి పోతే ఆ మందు వుండదు. బీఫి కోసం కార్బు వుంటుంది, అక్కడ మందు సప్లై చేయబడదు. ఇదేదో వస్తున్నారు, పోతున్నారు అని కేవలం రికార్డు పర్సన్‌గానే వుంది తప్ప, నిర్దిష్టంగా 108, 104 సేవలకు సంబంధించి ప్రభుత్వ విధానమేంటి? దీని మీద ఇన్ని వందల కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నారు. దీని వల్ల ప్రయోజనాలు వచ్చాయా, లేదా అనేది ఒకసారి ఇంట్రాస్ట్రక్చన్ చేయమని నేను మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

ఉ.10.50

శ్రీ కొండ్రు మురళీ మోహన్ : అధ్యక్షా, రావుల చంద్రశేఖర రెడ్డి గారు మంచిగానే మాటల్లాడుతూ, ఇందులో లోపాలున్నట్లు చెబుతున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో 2004వ సంవత్సరంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చేంత వరకు రాష్ట్రంలో ఎక్కడైనా రోడ్డు మీద ఎవరైనా యాక్సిడెండ్లకు గుర్తైతే, ఎమ్ముల్చేలుగానీ, ఎంపీలు గానీ ప్రజాప్రతినిధులు ఎవరైనా అక్కడే వదిలి వెళ్లే వారు. ఎందుకంటే దాంట్లో చాలా రకాల కేసులు ఉంటాయి, పోలీసు స్టేషన్ల చూట్లూ తిరగాలనే భావనతో ఎంతో మంది యాక్సిడెంట్ అయినా పట్టించుకోకుండా చూసి వెళ్లేవారు. 2004వ సంవత్సరం కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత 108 సర్వేసులను ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా, రాష్ట్రంలో కొన్ని లక్షల మందిని బ్రతికించాం. సాధారణ పౌరుడు కూడా 108కి పోన్ చేస్తే వెంటనే రక్కిస్తారనే ఒక కాన్సిడెన్స్ వచ్చే విధంగా చేశాం. ఇదే సభలో ఉన్న నా సహచర శాసన సభ్యుడు గారి అబ్బాయి యాక్సిడెంట్లో రాత్రి ఏడు ఎనిమిది గంటల ప్రాంతంలో చనిపోతే ఎవరు పట్టించుకోలేదు. ఆ రోజుల్లో 108 వాహనాలను ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టలేదు. అలాంటిది ఈరోజు ఏ చిన్న పౌరుడికి యాక్సిడెంట్ జరిగినా వెంటనే 108 రక్కిస్తుంది. అలాంటి సర్వేసులను కామెంట్ చేయడం కొంచెం దురదృష్టకరం.

అయితే రావుల చంద్రశేఖర రెడ్డి గారు ఏదైతే కామెంట్ చేసి, 108 సర్వేసులు పని చేయడం లేదని మాటల్లాడుతున్నారో అది దురదృష్టం. ఇప్పటికే 802 సర్వేసులు మన దగ్గర ఉన్నాయి. ఈ 802 సర్వేసుల్లో 729 వాహనాలు కంటిన్యూవస్టిగా రోడ్డు మీద తిరిగితే హాస్టిల్ పర్సెంట్ అన్ని సర్క్రూల్స్‌లో అచీవ్ అయినట్లే. అది కూడా 25 కిలో మీటర్ల నుండి 30 కిలో మీటర్ల లోపు వెంటనే అందుబాటులోకి వస్తాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలు, గిరిజన ప్రాంతాల్లో మినిమమ్ 20 నిమిషాలు, మాయిగ్రిమం 30 నిమిషాల్లో 108 వాహనాలు చేరుకుంటున్నాయి. అలాగే, 729 వాహనాలను అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చాం. దానిని 802 కు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అంటే ప్రతి జిల్లాలో సర్కార్స్‌గా ఉండటానికి మనం చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. 2011-12 ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 70 వాహనాలకు ఇప్పటికే టెండర్లను

కూడా పిలవడం జరిగింది. అదే విధంగా కొత్తగా ఈ సంవత్సరంలో ఇంకొళ 100 వాహనాలను అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చే విధంగా బడ్జెట్లో పెట్టడం జరిగింది. ఆ విధంగా అదనంగా 108 వాహనాలు అందుబాటులోకి రావడానికి అన్ని విధాలా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నది. అదే విధంగా 108 సర్వేసులల్లో సిబ్బంది గురించి చూస్తే, ఏ విధమైన ఇబ్బందులు లేకుండా సర్వేసులన్నీ సక్రమంగా జరుగుతున్నాయి.

104 సర్వేసులకు సంబంధించి కూడా ఇప్పటికే అనేక చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకోవడం జరిగింది. దాని మీద ఒక కమిటీని కూడా వేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీ ఇచ్చిన రిపోర్టు మేరకు, ఇప్పటి వరకు 104 సర్వేసులల్లో ఒక ఫార్మాసిస్ట్, ఒక ల్యాబ్ టెక్నిషియన్, ఒక డ్రైవర్, ఒక డేటా ఎంట్రీ ఆపరేటర్ ఉండేవారు. దానిని మన గౌరవ ముఖ్య మంత్రి గారు ఆలోచించి ఒక డాక్టర్ కూడా ఉంటేనే 104 వాహనం ఎప్పుకీంగా పని చేస్తుందని భావించి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. అందులో భాగంగా మరొక వారం రోజుల్లో 104 సర్వేసులకు సంబంధించిన 475 వాహనాలు రోడ్సు మీదకు రావడానికి చర్యలు తీసుకోవడం, ప్రతి 104 వాహనానికి ఒక డాక్టర్ని ఇవ్వాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. నిర్ణయించడమే కాదు దాని ద్వారానే 104 వాహనం ఎప్పుకీంగా పని చేస్తుందని ప్రభుత్వం నమ్ముతుంది. టెక్నిషియన్స్ వెళ్లడం వలన కొన్ని రోజులు బాగానే గ్రామాల్లో జరిగినా, డాక్టర్ కూడా ఉంటే ఇంకా బాగుంటుందని నమ్ముతున్నాం. ఫలితాలు వచ్చిన తర్వాత ఎవరైతే సభ్యులు దీని మీద ప్రస్తావించారో వారందరు కూడా భచ్చితంగా శాటిస్ట్స్ అపుతారని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

108 సర్వేసుల కోసం నేటి వరకు వచ్చిన కాల్స్ వివరాలను చూసినట్లయితే, 8 కోట్ల 30 లక్షల కాల్స్ ను అటెండ్ చేయడం జరిగింది. వాటిలో 1 కోటి వరకు ఎమర్జెన్సీ కాల్స్ అటెండ్ కాగా, ఎమర్జెన్సీలో అటెండ్ అపుతూ కూడా ఇప్పటి వరకు 1 లక్ష 22 వేల మందిని రక్కించడం జరిగింది. అలాగే ప్రెగ్నెస్ కేసులను చూసినట్లయితే 11 లక్షల 51 వేల మందిని సకాలంలో అసుపత్రులకు తీసుకువెళ్లి రక్కించడం జరిగింది. అంతేకాకుండా మార్గ మధ్యంలో 108 అంబులెన్జీలో జరిగిన ప్రసవాల కారణంగా 1 లక్ష 23 వేల మంది పిల్లలు పుట్టడం జరిగింది.

అలాగే, రిఫరల్ ట్రూన్స్పోర్ట్ పరంగా వెంటనే రక్కించాలనుకున్నప్పుడు వంద పడకల ఆసుపత్రుల్లో అంబులెన్జీ సౌకర్యం అందుబాటులో లేని చోట 2 లక్షల 70 వేల మందిని రిఫరల్ ఆసుపత్రులకు 108 ద్వారా పంపించడం జరిగింది. యావరేష్ రీచింగ్ టైం కూడా మినిమమ్ 23 నిమిషాల్లో తీసుకు వెళ్లడం జరుగుతుంది. పట్టణ ప్రాంతంలో అయితే 18 నిమిషాలు, గ్రామీణ ప్రాంతంలో అయితే 26 నిమిషాలు, గిరిజన ప్రాంతంలో అయితే 30 నిమిషాల్లో - యావరేష్గా 23 నిమిషాల్లో పోన్ చేసిన వెంటనే కన్ఫామ్ చేసుకొని 108 వాహనాన్ని పంపించడం జరుగుతుంది.

ఇప్పటికే ప్రభుత్వ అసుప్తులకు 78 శాతం, ప్రైవేటు అసుప్తులకు 22 శాతం కేసులను తీసుకెళ్ళడం జరిగింది. 2013 వ సంవత్సరం మార్చి నాటికి 220 క్రొత్త వాహనాలను తీసుకురావాలనే నిర్ణయం తీసుకున్నాం. అందులో భాగంగానే ఇప్పటికే 70 వాహనాలకు టోడర్ పిలవడం జరిగింది. ఈ క్రొత్త సంవత్సరంలో 150 వాహనాలను తీసుకోవాలనే నిర్ణయం కూడా జరిగింది. ఈ విధంగా 104, 108 సర్వీసులు ఎఫ్టీవ్గా పని చేయడానికి అన్ని విధాలుగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నది. అంతేకాకుండా, 104 సర్వీసులకు సంబంధించిన సమ్ము జరిగితే, వారిని పిలిచి వారితో మాటల్లాడి, మాకు ఉన్న ఇబ్బందులను కూడా వారితో చెప్పి, వారికి జీతాలను కూడా పెంచాలని, కమిటీ ఏదైతే రిపోర్టు ఇచ్చిందో దాని ప్రకారం వారికి ఇవ్వాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. సమ్ములో పాల్గొన్న వారితో కూడా మేము మాటల్లాడాము. మేము మాటల్లాడిన తర్వాత వారు చాలా సంతృప్తి చెంది చాలా సంతోషంగా బయటకు వెళ్లడం జరిగింది. వెయ్యి మంది వరకు మేము తీసుకోలేమని చెప్పినా వాళ్లు సంతోషంగా బయటకు వెళ్లడం జరిగింది. ఎందుకంటే, ఇంకోక ఆరు నెలల్లో టక్కీప్రియన్స్గా రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా పని చేసిన వారందరినీ కూడా మాకు అవసరమున్న PHCలలో, అసుప్తులలో తీసుకోవడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నాం. అంటే ఇది కూడా ఒక తర్లు పార్టీ అధ్యక్షా . అయినప్పటికే వారికి చెప్పాము. మీకు ఏదైతే ఇబ్బందులు ఉన్నాయో మా దృష్టికి తీసుకురండి. ఖచ్చితంగా వాటిని పరిష్కరించడానికి అన్ని విధాలుగా కృషి చేస్తామని చెప్పాము. అన్ని యూనియన్లు ఈ రోజు సంతోషంగా ఉన్నాయి. 104 సర్వీసులు వచ్చిన తర్వాత ఎఫ్టీవ్గా ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి అన్ని విధాలుగా ఈ ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

జీరో అవర్

శ్రీ కె. సమ్మయ్ (సిర్పార్)ః అధ్యక్షా, బెంగాలీ వాళ్లను బంగాదేశ్ నుండి శరణార్థులుగా ఇందిరాగాంధీ గారు ఉన్నప్పుడు మా సిర్పర్ నియోజకవర్గానికి తీసుకురావడం జరిగింది. అలాంటి వాళ్లు 50 వేల మంది ఉన్నప్పుడు, వారికి కుల దృవీకరణ పత్రాలను ఇవ్వడం లేదు. వారు బార్డర్ నుంచి వచ్చేటప్పుడు వారికి ఏదైతే కుల దృవీకరణ పత్రాలను అక్కడ ఇచ్చారో, అదే విధంగా కుల దృవీకరణ పత్రాలను ఎందుకు ఇక్కడ ఇవ్వడం లేదని ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాము. దయచేసి వారి కష్టాల్లో మీరు వారిని ఆదుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహం (సాంపులు మరియు రిజెస్ట్రేషన్ శాఖా మంత్రి)ః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ఎదైతే బంగాదేశ్ నుండి వచ్చిన శరణార్థులుగా ఉన్న వారికి కుల దృవీకరణ పత్రాల గురించి అడిగారో. దానిని సంబంధిత మంత్రి గారి ద్వారా వారికి త్వరలోనే ఆ వివరాలను పంచించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె.విద్యాసాగర్ రావు (కోరట్ల): అధ్యక్షు, సమావేశాలు మొదలైన సమయంలో ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక ప్రకటన చేశారు. మా ప్రాంతంలో పసుపు రైతుల అవస్థలను చూసి, పసుపు ధరల గురించి ముఖ్య మంత్రి గారు ఎనిమిది రోజుల లోపల నిర్ణయం తీసుకుంటామని చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పటికే ఏ నిర్ణయం తీసుకోలేదు. మార్క్యూ ఫెడ్ వాళ్ళ కూడా కొనుగోలు చేయడం లేదు. పసుపు రైతులంతా అయోమయ పరిస్థితుల్లో ఉన్నారు. ఎన్నో పెళ్ళిళ్ళ ఆగిపోయే పరిస్థితి ఉంది. ఎందుకంటే, మా కరీంనగర్, నిజామాబాద్ ప్రాంతాల్లో పసుపును ముఖ్య పంటగా సాగు చేస్తారు. రైతాంగం తమ పిల్లల పెళ్ళిళ్ల చేయలేక తికమకలో ఆత్మహత్యలే శరణ్యమనే పరిస్థితుల్లో ఉన్నారు. కనుక దాని మీద ముఖ్య మంత్రి గారు త్వరగా నిర్ణయం తీసుకొని, వెంటనే ఒక రేటును నిర్ణయించి మార్క్యూఫెడ్ ద్వారా కొనుగోలు చేసినట్లయితే పసుపు రైతుల్ని ఆదుకున్న వారమవుతామని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షు, గౌరవ సభ్యులు కోరిన విధంగా, పసుపు రైతులకు సంబంధించిన పంటలను మార్క్యూఫెడ్ ద్వారా కొనుగోలు చేసే అంశానికి సంబంధించి తప్పనిసరిగా ఆ సంబంధిత మంత్రి గారి ద్వారా వారికి సమాధానాన్ని త్వరలో పంపించడం జరుగుతుంది.

ఉ.11.00

డా.ఎన్.జయప్రకాశ్ నారాయణ(కూకట్టపల్లి): అధ్యక్షు, రంగారెడ్డి జిల్లాలోని బాలానగర్ మండలంలో జి.పెట్.ఎం.సి కూకట్టపల్లి సర్కుల్లో ఒక రైతు బజారు ఉన్నది. ఎక్కువ మంది వినియోగదారులు, రైతులు ఉపయోగించడం మూలంగా చాలా రద్దీగా ఉంటుంది. ఈ రైతు బజారు నగరం నడిబోడ్డున జె.ఎన్.టి.యూ పక్క రోడ్లో ఉన్నది. ఇది నగరంలో ఉన్న ప్రాంతం కాబట్టి భూమి చాలా విలువైనది గనుక ఆర్థిక శాఖామాత్యులను మీ ద్వారా కోరేదేమిటంటే మార్కెటింగ్ కాంప్లెక్స్ మాదిరిగా మల్టీ స్టోర్స్ బిల్డింగ్ కట్టి దాంట్లో రైతు బజారు పెడితే బాగుంటుంది గనుక ఆ రకమైన ఏర్పాట్లు చేయాలిగందిగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం: అధ్యక్షు, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పత్రిపాటి పుల్లారావు(చిలుకలూరిపేట): అధ్యక్షు, గుంటూరు జిల్లాలోని చిలుకలూరిపేట నియోజకవర్గంలో దాదాపు అయిదారు మండలాలకు సంబంధించిన విషయం. ఇరిగేషన్ శాఖకు సంబంధించి నక్కవాగు, కుప్పగంజి వాగు, ఉగేరు వాగుల కింద భూములు కోల్పోయిన రైతులకు

ఇంతవరకు నష్టపరిహారం అందలేదు. ఎకరం, ఆరెకరం భూమి కల్గిన వారు వారి భూమిని కోల్పోవడం జరిగింది. ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం చెల్లించాలని అనేక రకాలైన ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో ధర్మాలు, అందోళనలు చేసినా ప్రభుత్వం మాత్రం ఇప్పటివరకూ నిధులు విడుదల చేయలేదు. దైనానేజి శాఖ నుంచి భూములు కోల్పోయిన సన్న, చిన్నకారు రైతులకు నష్ట పరిహారం వెంటనే విడుదల చేయాలని కోరుతున్నాను. దీంట్లో ప్రధానంగా పదమూడు సంవత్సరాల క్రితం తుర్రపాడు అనే గ్రామంలోని సన్న, చిన్నకారు రైతులు భూములు కోల్పోయిన వారు ప్రస్తుతం కూలీ పని చేసుకుంటున్నారు. అందువల్ల ఆ మూడు వాగుల కింద భూములు కోల్పోయిన వారికి నష్ట పరిహారం ప్రభుత్వం వెంటనే విడుదల చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహంః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ వి. రామకృష్ణ బాబు (విశాఖపట్నం -ఈస్ట్): అధ్యక్షా, గత సంవత్సరం తేది.09.06.2011 రోజున గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి గారు విశాఖకు వచ్చినప్పుడు విమ్ము ఆస్పత్రిని సందర్శించడం జరిగింది. ఆ సమయంలో ముఖ్యమంత్రి గారు విమ్ము ఆస్పత్రికి రూ.50 కోట్లు, కె.జి.పోచ్ ఆస్పత్రికి రూ.30 కోట్లు మంజూరు చేస్తామని ప్రకటించారు కానీ ఇప్పటి వరకు ఆ నిధులు మంజూరు కాలేదు. 2012-13 బడ్జెట్లో విమ్ము ఆస్పత్రికి రూ.10 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. మిగిలిన రూ.40 కోట్లు, కె.జి.పోచ్ ఆస్పత్రికి సంబంధించిన రూ.30 కోట్లు వెంటనే విడుదల చేసి ఉత్తరాంధ్ర ప్రజలను కాపాడాలని మీ ద్వారా ముఖ్య మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహంః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం.నీలకంరం (ఎచ్చెర) : అధ్యక్షా, మా ఎచ్చెర్ల నియోజకవర్గంలో ప్రమాదకరమైన రసాయన ఫ్యాక్టరీలున్నాయి. వాటి వల్ల తాగు నీరు పూర్తిగా కలుపితమై అనేక రకాలైన జబ్బులొస్తున్నాయి గనుక ఇటువంటి చోట్ల పరిశుద్ధమైన తాగునీటిని అందించే విధంగా చూడాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహంః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి డి. పద్మ జ్యోతి (శిరుపూరు): అధ్యక్షా, ఈ సమస్య రాష్ట్రంలో ఉన్న చెప్పులు కుట్టే వారి వృత్తికి సంబంధించినది. మన రాష్ట్రంలో తరతరాలుగా చెప్పులు కుట్టే వృత్తిని కొనసాగిస్తూ జీవనం సాగిస్తున్న వారిని చేతి వృత్తుల కింద ప్రభుత్వం గుర్తించిందా అని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. ఒకవేళ ఆ విధంగా గుర్తిస్తే చేసేత వృత్తిదారులకు, భవన నిర్మాణ కార్బూకులకు సాధికారత దిశలో ఇప్పటికే ప్రభుత్వం కొన్ని స్క్రోమ్స్‌ను అమలు చేస్తున్నారు. చెప్పులు కుట్టేవారికి మాత్రం అలాంటి స్క్రోమ్స్ ఇప్పటివరకు అమలు చేయడం లేదు. దీని గురించి వాళ్ళకి ఆర్థిక స్వావలంబన కోసం కానివ్యండి, యాంటి పావర్డ్ కానివ్యండి, సెల్ఫ్ ఎంప్లౌయ్‌మెంట్ స్క్రోమ్స్‌ను పెట్టి వాటిని అమలు చేయాలని 1997 సంవత్సరంలో జి.ఓ.నెం.183 విడుదల చేసినా ఇప్పటి వరకు కూడా అది అమలుకు నోచుకోలేదు. 2009 సంవత్సరంలో కూడా పాపులేషన్ బేసిస్‌లో ఇంకో జి.ఓ వచ్చినా అది కూడా ఇప్పటివరకు అమలు కావడం లేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం దీని మీద దృష్టి సారించి చెప్పులు కుట్టేవారిని కూడా చేతి వృత్తుల కింద పెట్టి వారికి ఆర్థిక స్వావలంబన కల్పించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యరాలు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి కె.లలితకుమారి(శృంగవరపుకోట): అధ్యక్షా, మా ఎస్.కోట నియోజకవర్గంలో కొత్తవలన మండలం రెల్లి గ్రామ రెవెన్యూ పరిధిలో తమినవర్గ గిరిజనుల సాగులో ఉన్న కొండ పోరంబోకు భూములకు సంబంధించిన సమస్య. గత వంద సంవత్సరాల నుంచి సుమారు 120 కుటుంబాలు కొండ పోరంబోకు భూమిలో జీడిమామిడి తోటలను సాగుచేస్తూ జీవనం సాగిస్తున్నారు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం సి.ఆర్.పి.ఎఫ్ బెటాలియన్ కావ్రార్స్ నిమిత్తం గిరిజనుల దగ్గర ఉన్న పోరంబోకు భూములను తీసుకునేందుకు డి.ఎస్.పిలను అక్కడికి పంపించడం జరిగింది. ఆటవీ హక్కుల చట్టం కింద గిరిజనులు సాగు చేసుకుంటున్న పోరంబోకు భూములకు ప్రభుత్వం నుంచి పట్టాలు తెచ్చుకునేందుకు కృషి చేస్తున్నారు గనుక తక్కుణమే గిరిజనులకు న్యాయం చేసే విధంగా వారికి పట్టాలు మంజూరు చేయవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ ముఖ్య మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యరాలు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి హాచ్.హెమలత (సత్యవేదు): అధ్యక్షా, మా సత్యవేదు నియోజకవర్గంలో సి.హాచ్.సి ఉన్నది. దాంట్లో రోజుకు 350 మందికి పైగా పేపెంట్లు వస్తున్నారు. 2010 వ సంవత్సరంలో అప్పగ్రేడ్

చేస్తూ వంద పడకల ఆస్పుత్రిగా మారుస్తా జి.ఓ.నె.209 ఇచ్చారు కానీ ఈ రోజు వరకు కూడా దానిని అమలు చేయలేదు. రెండవది సంబంధిత ఆస్పుత్రికి అంబులెన్స్ లేదు. ఉన్న అంబులెన్స్ కూడా రిపేర్లో ఉన్నది. ప్రతి సంవత్సరం అంబులెన్స్ రిపేర్కు సంబంధించి మన ప్రభుత్వం రూ.80,000/-, రూ.90,000/- ఖర్చు పెడుతున్నది గనుక వెంటనే కొత్త అంబులెన్స్ను ఇచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ జి.ఓ.నె.209 ప్రకారం వంద పడకల ఆస్పుత్రిగా అప్పగ్రేడ్ చేసినందున ఆ జి.ఓ.ను వెంటనే అమలు చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యరాలు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రి గారితో మాట్లాడి సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

ఉ.11.10

శ్రీమతి కె. సీతాదయుక్తర్ రెడ్డి (దేవరకట్): ధ్యాంక్యూ స్పీకర్ సార్. ముఖ్యంగా మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లా నుంచి పేద ప్రజలు వలసలకు ఇతర ప్రాంతాలకు పోతారనే విషయం మీకందరికి తెలుసు. మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం (MGNREGS)ను మొట్టమొదటిసారిగా దేశంలో మన రాష్ట్రంలోని అనంతపురం మరియు మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాల్లో అమలు చేయడానికి కూడా అందుకు కారణమని అందరు కూడా అంటు ఉంటారు. అయితే, మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాల్లో కోయిల్సాగర్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకం మొదలు పెట్టి చాలా సంవత్సరాల కాలం అయింది. దాని గురించిన ఏ సమాచారం మా జిల్లాలో లేదు. కాబట్టి మీ ద్వారా నేను ఇరిగేషన్ మంత్రి గారిని కోరుతున్నదేమిటంటే, ఆ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకం విషయమై చర్చించేందుకు గాను ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి, ఆ కోయిల్సాగర్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకం పనులపై సమీక్ష జరపవల్సిందిగా కోరుతున్నాను. అసలు ఆ పథకం ఇప్పటి వరకు ఏ మేరకు పూర్తయిందని లేదా, ఎప్పటి లోగా పూర్తవుతుందనే సమాచారాన్ని తెలుసుకునేందుకు గాను ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయవల్సిందిగా నేను సంబంధిత మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యరాలు ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంట్కు సంబంధించిన విషయాన్ని గురించి చెప్పారు. త్వరలోనే తప్పనిసరిగా ఇరిగేషన్ మంత్రి గారి ద్వారా వారికి అందుకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని పంపడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. అబ్బల్ ఘని (హిందూపూర్): అధ్యక్షా, నా నియోజకవర్గమైన హిందూపూర్లో గవర్న్మెంట్ ఉర్దూ జూనియర్ కాలేజీ ఉన్నది. అందులోనే, గవర్న్మెంట్ కాలేజ్ ఫర్ గ్రేడ్, అదే విధంగా హైసూల్ కూడా అందులోనే ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అక్కడ క్లాస్ రూమ్స్ కొరత తీవ్రంగా ఉంది. సరైన బిల్డింగ్స్ లేవు. అక్కడ చదివే వారందరు కూడా బాలికలే. వారికి అవసరమైన టాయిలెట్స్ లేవు,

బిల్డింగ్స్ లేవు. బోధన మరియు బోధనేతర సిబ్బంది కూడా చాలా తక్కువగా ఉన్నారు. నేను రెండు, మూడు పర్యాయాలు ఇన్స్పెక్షన్స్కు అక్కడకు పోయినప్పుడు అక్కడి విద్యార్థులు మరియు ఉపాధ్యాయులు కూడా నా దృష్టికి తెచ్చారు. ఆ విషయాన్ని నేను కూడా రెండు, మూడు పర్యాయాలు అధికారుల దృష్టికి తీసుకుపోవడం జరిగింది. ముఖ్యంగా నా నియోజకవర్గంలో 30% ముస్లిమ్స్ ఉన్నారు. ఆడపిల్లలందరు కూడా చదువుకునేందుకు ఇష్టపడుతున్నారు. ఉర్దూ జూనియర్ కాలేజీ పెదుతున్నారు కాబట్టి, తప్పకుండా అక్కడ అవసరమైన బిల్డింగ్స్ను నిర్మణం చేసి, బోధన, బోధనేతర సిబ్బంది లేరు కాబట్టి తప్పనిసరిగా సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేయాలని నేను మీ ద్వారా సంబంధిత మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు గవర్నమెంట్ ఉర్దూ కాలేజీ విషయానికి సంబంధించి చెప్పారు. తప్పనిసరిగా సంబంధిత ఎద్దుకేషన్ మినిస్టర్ గారి ద్వారా వారు చెప్పిన విషయమై యాక్షన్ తీసుకుని, వారికి తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జి.జయపాల్ యాదవ్ (కల్వకుర్తి): అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాకు సంబంధించినటువంటి ప్రధాన అంశం సాగు నీరు. 1996-97 వ సంవత్సరంలో ఆనాటి తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వం నాలుగు సాగునీటి ప్రాజెక్టులకు శంకుస్థాపన చేయడం జరిగింది. అందులో కల్వకుర్తి లీఫ్ ఇరిగేషన్ పథకం, నెట్వోర్కుపాడు, బీమా ప్రాజెక్టు మరియు కోయిల్సాగర్ లీఫ్ ఇరిగేషన్ పథకం. ఆనాడు పనులను ప్రారంభించి కొంత మేరకు పూర్తి చేయడం జరిగింది. 2004 వ సంవత్సరంలో రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, మూడు సంవత్సరాల కాలంలో ఆ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం పూర్తి చేస్తామని, జిల్లాకు సాగునీరు అందిస్తామని, ప్రాధాన్యతా ప్రకారంగా ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం పూర్తి చేయడం జరుగుతుందని కూడా ప్రభుత్వం చెప్పడం జరిగింది. కానీ, ఇంత వరకు కూడా ఆ ప్రాజెక్టులు పూర్తి కాలేదు. సాగునీరు అందకపోవడం వల్ల జిల్లాలోని రైతులందరు కూడా కూలీలుగా మారి ఇతర ప్రాంతాలకు వలసలు పోతున్నారనే విషయాన్ని కూడా నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వం దృష్టికి తెస్తున్నాను. జిల్లాలో 270 కిలో మీటర్ల దూరం మేరకు కృష్ణ నది ప్రవహిస్తోంది. ముఖ్యంగా మా కల్వకుర్తి లీఫ్ ఇరిగేషన్ పథకం, అది కల్వకుర్తి పేరుతో ప్రారంభమైనటువంటి లీఫ్ ఇరిగేషన్ పథకం. కానీ, కల్వకుర్తి పట్టణానికి ఒక చుక్క నీరు కూడా వచ్చేటటువంటి పరిస్థితి, అవకాశం లేదు. మూడు లీఫ్ ఇరిగేషన్ పథకాల ద్వారా కూడా మాకు నీరు అందడం లేదు. దయచేసి, ఈ కల్వకుర్తి, నెట్వోర్కుపాడు, కోయిల్సాగర్ మరియు బీమా ప్రాజెక్టు పనులను ఇప్పటికేనా ఈ ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఈ రెండు, మూడు సంవత్సరాల్లోనైనా పనులను పూర్తిచేసి, మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో గతంలో ఇచ్చినట్టుగా తొమ్మిది లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందించినట్టుతే, మా జిల్లాలో వలసలు తగి, అక్కడ రైతులు వ్యవసాయం చేసుకుని వలసలు వెళ్లకుండా నిలదొక్కుకునే అవకాశం ఉంది. ఉపాధి అవకాశాలు కలి,

కుటుంబాలను పోచించుకునే అవకాశం కూడా ఉంది. కాబట్టి, ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యతనిచ్చే 26 ప్రాజెక్టుల క్రిందకు మహాబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని నాలుగు ఎత్తిపోతల పథకాలను కూడా చేర్చి పనులు సత్యరమే పూర్తిచేసి జిల్లాకు సాగునీరు అందించాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు మహాబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని కల్వకుర్తి మరియు ఇతర లిప్పు ఇరిగేషన్ పథకాల గురించి ప్రస్తావించారు. వారు కోరినటువంటి విషయాన్ని తప్పనిసరిగా ఇరిగేషన్ మినిస్టర్ గారి దృష్టికి తీసుకుపోయి, అందుకు సంబంధించిన వివరాలను గౌరవ సభ్యులకు పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం. రాజేష్ కుమార్ (చింతలపూడి): అధ్యక్షా, మొదటిసారి ఎన్నికైనటువంటి శాసనసభ్యులందరికి కూడా జీరో అవర్లో చక్కని అవకాశాలు కల్పిస్తూ, మా, మా నియోజకవర్గాల సమస్యలన్నింటినీ కూడా ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించే అవకాశం మాకందరికి కల్పిస్తున్నందుకు అందరి తరఫున నేను మీకు ప్రత్యేకమైన అభినందనలు తెలియజేసుకుంటూ, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో, చింతలపూడి, పోలవరం, గోపాలపురం, దెందులూరు నియోజకవర్గాలు మరియు కృష్ణా జిల్లాలోని నూజివీడు నియోజకవర్గాన్ని, ఐదు నియోజకవర్గాలు కూడా పేరుకు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఉన్నాయి కానీ, ఈ రోజు వరకు మేమెవ్వరం కూడా గోదావరి నీళ్ళ త్రాగులేదు. ఆ గాలి ఎలా ఉంటుందో కూడా మాకు తెలియదు దెల్టాలో ఉన్న వాళ్ళ మాత్రమే గోదావరి నీటిని బాగా వాడుకుంటున్నారు గానీ, ఈ మెట్ల ప్రాంతాలన్నీ కూడా గోదావరి జిల్లాలో ఉన్న మాటే గానీ, గోదావరి నీటికి సంబంధం లేదు. అటువంటి అన్ని నియోజకవర్గాలకు కూడా దాదాపు రెండు లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందించాలి, ఐదు లక్షల మేరకు ఉన్న పేద ప్రజలకు త్రాగునీరు అందించాలనేటటువంటి ఉద్దేశంతో ఏర్పాటు చేసినటువంటి చింతలపూడి ఎత్తిపోతల పథకానికి 2008 వ సంవత్సరంలో శంకుస్థాపన చేయడం జరిగింది. కానీ, ఈ రోజు వరకు కూడా పనులన్నీ కొద్దిగా ఆలస్యంగా నడుస్తూ, కేవలం సర్వే వరకు మాత్రమే పూర్తి అయింది. ముఖ్యంగా రెండు ఎస్సీ నియోజకవర్గాలు, ఒక ఎస్పీ నియోజకవర్గాన్ని కలుపుతూ వెల్లేటటువంటి ఈ చింతలపూడి ఎత్తిపోతల పథకాన్ని త్వరలోనే పూర్తి చేయాలని, అంతేగాకుండా, లింగపాలెం మండలంలో ఉన్నటువంటి తమిల్ రు మీద ఏర్పాటు చేయబడినటువంటి మరో పథకమైన పాలవాగు సప్లై ఛానల్ ద్వారా లింగపాలెం మండలంలోని ధర్మజీగూడెం, అయ్యపురాజుగూడెం, కలరాయునిగూడెం మరియు మట్టంగూడెం గ్రామాలకు గాను దాదాపు 3,000 ఎకరాలకు సాగునీరు అందించే ఈ రెండు పథకాలను కూడా త్వరలో పూర్తిచేయాలని మీ ద్వారా సంబంధిత మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు కోరినటువంటి ఏదైతే చింతలపూడి ఎత్తిపోతల పథకం మరియు మరొక లిప్పు ఇరిగేషన్ పథకానికి సంబంధించిన విషయాన్ని ప్రస్తావించారు. అందుకు

సంబంధించిన వివరాలన్నీ కూడా సంబంధిత ఇరిగేషన్ మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకుపోవడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా పూర్తి సమాచారాన్ని కూడా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పులపర్చి రామాంజనేయులు (భీమవరం): అధ్యక్షా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని భీమవరం నియోజకవర్గంలో భీమవరం మండలం, భీమవరం నుంచి వయా మత్స్యపూడికి వెళ్లే నరసాపూర్ రోడ్డు ఉంది. అది అతి పురాతనమైన రోడ్డు. ఆ రోడ్డు ఏ రకమైన అభివృద్ధికి నోచుకోకుండా అట్లాగే ఉంది. అక్కడ ఒక కాలేజ్ కూడా ఉంది. ఆ రోడ్డుపైన సుమారు 25 గ్రామాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. ఆ రోడ్డును వైడెనింగ్ చేసి, అభివృద్ధిపరిషాసట్టేతే, 25 గ్రామాలకు మేలు జరుగుతుంది. వెంటనే ఆ పురాతనమైన రోడ్డును అభివృద్ధిపర్చడం కోసం ప్రభుత్వం కృషిచేయాలని, అట్లాగే, సంబంధిత మంత్రి గారు వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని కూడా నేను మీ ద్వారా వారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ఏదైతే రోడ్డును అభివృద్ధిపర్చే విషయాన్ని ప్రస్తావించారు. వారు కోరినట్లుగా సంబంధిత మంత్రి గారి దృష్టిలో వారు ప్రస్తావించిన వివరాలను పెట్టడం జరుగుతుంది. సమాచారాన్ని కూడా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి బి. ముత్యాలపాప (నర్సీపట్టం): ధ్యాంక్య సార్, నర్సీపట్టం నియోజకవర్గంలోని నాతవరం అలాగే నర్సీపట్టం మండలాల్లో 40 గ్రామాల ప్రజలు స్వాతంత్యం వచ్చినప్పటి నుంచి కూడా అక్కడ ఒక నదిపై ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. కానీ, అక్కడ నాలుగు వంతెనలు అవసరం. వైద్యానికి గానీ, విద్యకు గానీ అక్కడి ప్రజలు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ముఖ్యంగా వర్షాకాలంలో ప్రజలు తీవ్ర ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. నా నియోజకవర్గంలో గౌరవ ముఖ్య మంత్రి గారు ఈ మధ్య పర్యాటించినప్పాడు, వారి దృష్టికి విషయాన్ని తీసుకుపోగా, అందుకు వారు హామీ ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. త్వరలోనే ఆ వంతెన పనులను ప్రారంభించాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకుంటున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యురాలు ఏదైతే నర్సీపట్టానికి సంబంధించిన ఒక నదిపైన వంతెన నిర్మాణం గురించి కోరినారో, ఆ విషయాన్ని సంబంధిత మంత్రి గారి దృష్టిలో ఉంచి, అందుకు సంబంధించిన పూర్తి వివరాలను వారికి పంపించడం కూడా జరుగుతుంది.

శ్రీ యం.ఉగ్ర నరసింహరెడ్డి (కనిగిరి): ధ్యాంక్య సార్, కనిగిరి నియోజకవర్గంలో ఈ రోజున ఆర్ అండ్ బి రోడ్డు పరిస్థితి చూస్తే, దాదాపు 44 కిలో మీటర్ల మేర ఆర్ అండ్ బి రోడ్డు గ్రావెల్ రోడ్డుగా

ఉన్నాయి. అదే విధంగా 18 గ్రామాలకైతే అసలు రోడ్లే లేవు. కాబట్టి, ఆర్ అండ్ బి రోడ్స్‌ను బి.టి.రోడ్స్‌గా వీలైనంత త్వరగా కన్వైచేయాలని సంబంధిత మంత్రివర్యులను నేను మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు కనిగిరి నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన ఆర్ అండ్ బి రోడ్స్ గురించి అడిగారు. తప్పనిసరిగా, విషయాన్ని సంబంధిత ఆర్ అండ్ బి మినిస్టర్ గారి దృష్టికి తీసుకువచ్చి, తగిన సమాచారాన్ని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె.కన్నబాబు (కాకినాడ రూరల్) : ధ్వంక్య సార్, కాకినాడ రూరల్ నియోజకవర్గం వరకు విశాఖపట్టణం అర్థన్ డవెలప్‌మెంట్ అధారిటీలో కలిపేయడం కోసం ఒక ప్రతిపాదనను సిద్ధం చేసి, దాన్ని ప్రాసెన్ చేస్తున్నారు. కానీ, ఎక్కడ విశాఖపట్టణం, ఎక్కడ కాకినాడ అధ్యక్షా? మొత్తం తీర ప్రాంతమంతా కూడా, అంటే మధ్యలో ఉన్న తుని నియోజకవర్గం గానీ, పితాపురం నియోజకవర్గంలోని కొంత ప్రాంతం, కాకినాడ రూరల్ నియోజకవర్గాన్ని మొత్తం అంతా తీసుకువచ్చి వుడాలో కలపడం కోసం ఒక ప్రతిపాదన చేశారు. పి.సి.పి.ఐర్. కోసం ఈ ప్రతిపాదన చేస్తున్నారని మాకున్న సమాచారం. స్థానిక ప్రజలను, స్థానిక అవసరాలను, స్థానిక ఇబ్బందులను గుర్తుపెట్టుకోకుండా, గుర్తించకుండా, కేవలం కాగితాల మీద, లేదంటే ప్రాజెక్టులకు మంచి విలువ తీసుకురావడం కోసమని, SEZ లకు మంచి విలువ తీసుకురావడం కోసమని, వుడాలో కాకినాడ వరకు కలిపే ఈ ప్రయత్నమనేది కరెక్టు కాదని నేను చెబుతున్నాను. దయచేసి ఆ ఉద్దేశాన్ని ఉపసంహరించుకోవాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు వెలిబుచ్చినటువంటి విషయాన్ని సంబంధిత మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకుపోయి, పూర్తి సమాచారాన్ని వారికి తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

جناب سید احمد پاشا شاہ قادری (Sri Syed Ahmed Pasha Quadri): جناب اسٹاکر صاحب! میرا مسئلہ ملکہ ریاستی آثارِ قدیمہ سے متعلق ہے۔ حیدر آباد میں آثارِ قدیمہ کے تحت جتنی بھی عمارتیں ہیں، ان کا تحفظ اور maintenance برابر نہیں ہو رہا ہے۔ اس سلسلہ میں میں کہنا چاہتا ہوں کہ مدینہ بلڈنگ کے پاس بادشاہی آشورخانہ کے سامنے HEH, the Nizam زمین پر 17 دکانیں تھیں۔ ریاستی آثارِ قدیمہ کے ڈائریکٹر، ڈائریکٹر چناریڈی نے عدالت کا ایک جھونا آرڈر لا کر 24-12-2011 کو وہاں پر آرڈی اور حیدر آباد اور متعلقہ پولیس کے تعاون سے ساری دکانوں کو منہدم کر دیا، جبکہ عدالت کے آرڈر میں کہیں بھی لکھا ہو انہیں ہے کہ وہاں پر دکانوں کو منہدم کیا جائے۔ بہر حال تینوں محلوں کو ڈوکر دیا گیا اور 17 دکانوں کو منہدم کر کے کاروبار کرنے والوں کو بے روزگار کیا گیا۔ یہ مسئلہ کوئی معمولی مسئلہ نہیں ہے۔ ڈائریکٹر، آثارِ قدیمہ مکانی انداز میں جھوٹے آرڈروں کے ذریعہ اس انداز کی کاروائی کر رہے ہیں۔ ریاستی حکومت کا کام ہے کہ ان کے خلاف تحقیقات کرے۔ عوام کی طرف سے ان کے خلاف اور کئی شکایتیں ہیں، وہ کئی scandals میں ملوث ہیں، وہ ہمیشہ ایسے ہی جھوٹے آرڈروں کا سہارا لے کر کام کرتے ہیں۔ میں نے گلکھر حیدر آباد سے اپیل کی کہ آپ مجھے کوڑ کا کوئی آرڈر ہوتا بات نہیں، میں حق میں نہیں آکوں گا۔ گلکھر نے وعدہ کیا کہ میں اس سلسلہ میں انصاف کروں گا اور جتنے لوگوں کی دکانیں منہدم کی گئی ہیں، ان کو دوبارہ وہاں پر کاروبار کرنے کی اجازت دوں گا۔ 24-12-2011 کو یہ واقعہ ہوا، لیکن آج تک گلکھر کی طرف سے کوئی انصاف نہیں ہوا۔ ہمارا حکومت سے مطالبہ ہے کہ ڈائریکٹر آثارِ قدیمہ کے خلاف اس مسئلہ میں تحقیقات کی جائے اور اس میں جو بھی قصور و اوارہ ہیں، ان کو suspend کیا جائے اور ان کو سزا دی جائے۔ وہاں پر جتنی دکانات کو منہدم کر کے لوگوں کو بے روزگار کیا گیا، اگر ان کی براز آباد کاری کے لئے اجازت دی جائے تو میں سمجھتا ہوں کہ یہ عوام کے ساتھ انصاف ہو گا۔ 17 دکانات کے کاروبار کرنے والوں کے ساتھ ہزاروں لوگوں کا روزگار وابستہ ہے۔ ایک جھونا اور غلط آرڈر لا کر گلکھر حکمران حیدر آباد اور پولیس کو ڈوکر دے کر وہاں پر ڈائریکٹر آثارِ قدیمہ نے دکانات کو منہدم کروایا ہے۔ حکومت اس مسئلہ کو سنجیدگی سے لے۔ متعلقہ وزیر سے ہمارا مطالبہ ہے کہ ان کو enquiry کر کے اس کی suspend کرے، اور ان پر سخت سے سخت کاروائی کرتے ہوئے ان دکانوں والوں کو دوبارہ وہاں پر کاروبار کرنے کی اجازت دے۔

శ్రీ మల్లాది విష్ణు (విజయవాడ-సెంట్లె): ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు నెం:1 ను టైలర్స్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్ కోసం జారీ చేయడం జరిగింది. దానికి సంబంధించి ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 25 లక్షల మంది దర్జీవారు ఉన్నట్లు తెలిసింది. భవన నిర్మాణ కార్బూకులకు వర్తించేటట్లు వీరికి కూడా అన్ని సదుపాయాలు కల్పించాలని కోరుతున్నారు. టైలర్స్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్కి నిధులు కేటాయించాలని అంటూ, తమ ద్వారా ఈ దర్జీలందరికి సరైన సహాయసహకారాలు అందించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం : గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలను గౌరవ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్డడం జరుగుతుంది. దీని మీద తీసుకునే చర్యలు సభ్యులకు పంపించడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

డా.జి. కుతూహలమ్మ (గంగాధర నెల్లారు) : అధ్యక్షా, జనాభాకి సంబంధించి ఉరల్ పిల్స్, వ్యాసెక్టమీ, టూర్చబెట్టక్షీ ద్వారా సురక్షితమైన నియంత్రణ చేస్తున్నట్లు వాడుకలో ఉంది. కానీ ఈ రోజు చూస్తూ ఉంటే, రోడ్సు మీద ఎన్నో ప్రమాదాలు జరిగి ప్రజలు చనిపోతున్నారు. ఈ రోజు పేపర్లో చూసాము. బస్సు నీటిలో పడి అనేక మంది పిల్లలు చనిపోయారు. తల్లుల ఆక్రందనలు చూస్తూ ఉంటే మాలాంటి వారందరికి బాధ కలుగుతోంది. దీని నియంత్రణకు సంబంధించి ప్రభుత్వం ఎటువంటి చర్యలు చేపడుతుందో చెప్పాలి? దీనికి కారకులైన వారి మీద గట్టి చర్యలు తీసుకుని ఇటువంటి సంఘటనలను నివారించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం : గౌరవ సభ్యులాలు చెప్పిన విషయాలను గౌరవ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్డడం జరుగుతుంది. దీని మీద తీసుకునే చర్యలు సభ్యురాలికి పంపించడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీనివాస రావు (విజయవాడ-వెస్ట్) : అధ్యక్షా, విజయవాడ నగర పాలక సంస్థలో పనిచే స్తున్న సిబ్బందికి 010 ట్రైజిరి ద్వారా జీతాలు చెల్లించాలి. అక్కడి ఉద్యోగులు కొద్ది రోజుల నుండి సైట్ చేస్తున్నారు. ఇది వరకే ప్రభుత్వానికి రిప్రజెంటేషన్ వారు అందించడం జరిగింది. విశాఖ పట్టణం, విజయవాడ, హైదరాబాదు ఈ మూడింటిలో పని చేస్తున్న ఉద్యోగులకు ట్రైజిరి ద్వారా జీతాలు చెల్లించాలని వారి న్యాయమైన కోర్కెను తీర్చాలని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగా వారికి సంబంధించిన ఉత్తర్వును విడుదల చేసి వారి దీక్షను విరమింప చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నర్సింహాం : గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలను గౌరవ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్డడం జరుగుతుంది. దీని మీద తీసుకునే చర్యలు సభ్యులకు పంపించడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. మల్లేష్ (బెల్లంపల్లి) : అధ్యక్షా, నల్గొండ జిల్లాలో దిండి ప్రాజెక్ట్ మీద ఉన్న నక్కల గండి ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ప్రభుత్వం వెంటనే ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను. శ్రీశైలం సారంగం ద్వారా 14 మండలాలకు మూడు శాసన సభ నియోజకవర్గాలకు ఉపయోగపడే నీటి స్క్రోమ్ ఉంది. ఆ పనులు చేపట్టాలని 14వ తేదీ నుండి నేటి వరకూ పాద యూత్ నిర్వహించడం జరుగుతోంది. ఇది అత్యంత

ప్రాధాన్యమైన, కీలకమైన అంశం. అంతేకాకుండా, నల్గొండ జిల్లా అంటే తమరికి తెలియనిది కాదు. ప్లోరైట్ బాధిత జిల్లా. త్రాగునీటి సమస్య ఉంది. కాబట్టి ఇది కూడా అందులో ఇమిడి ఉంది. కావున ఈ సమస్యను త్వరలో చేపట్టడానికిగాను సత్వర చర్యలు ప్రభుత్వం గైకొనాలని దివూండ్ చేస్తున్నాను. సదరు మంత్రి గారు సభలో లేరు.

శ్రీ తోట నర్సింహాం : గౌరవ సభ్యులు త్రాగు నీరు, ఇరిగేషన్కి సంబంధించిన విషయాలను చెప్పారు. సదరు గౌరవ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లడం జరుగుతుంది. దీని మీద తీసుకునే చర్యలు సభ్యులకు పంపించడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి (అంబర్పేట) : అధ్యక్షా, రాష్ట్ర జనాభాలో ఎన్సిలు 16.2 శాతం మంది ఉన్నారు. ఎస్.టిలు 6.6 శాతం మంది ఉన్నారు. ఎస్సి, ఎస్టి సబ్ ప్లాన్ ప్రకారంగా రాష్ట్ర ప్రణాళికలో ఆ జనాభా ప్రాతిపదికన నిధులు కేటాయించాలనే చట్టం ఉన్నప్పటికి ఈ రోజు మనం 2011-12వ సంవత్సరం బడ్జెట్లో కేటాయించినది సగం నిధులు కూడా ఖర్చు చేయలేదు. 2012-13లో ఎస్సిలకు రూ.8,750 కోట్లు కేటాయించవలసి ఉండగా రూ.7,487 కోట్లు మాత్రమే అంటే 13.86 శాతం మాత్రమే కేటాయించారు. ఎస్టిలకు రూ.3,565 కోట్లు కేటాయించవలసి ఉండగా రూ.3,600 కోట్లు అంటే 5.57 శాతం మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. ఈ బడ్జెట్లో రూ.1,263 కోట్లు ఎస్సిలకు, రూ.559 కోట్లు ఎస్టిలకు ఖర్చు పెట్టారు. సబ్ ప్లాన్ ప్రకారంగా కేటాయించిన నిధులు ఖర్చు చేయకుండా దారి మళ్ళిస్తున్నారు. ట్యూంకంబండ్ కీనింగ్, జౌటర్ రింగ్ రోడ్లు నిధులు దారి మళ్ళిస్తున్నారు. డిల్లిలో కామన్సెల్ట్ గేమ్స్కి కేటాయించిన నిధులు రూ.700 కోట్లు దారి మళ్ళించారు. ఎస్సి, ఎస్టిలకు జనాభా ప్రాతిపదికన బడ్జెట్లో నిధులు కేటాయించి వారి సమగ్ర అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం చట్టం తేవాలని కోరుతున్నాను. ఒక రోజు ఎస్సి, ఎస్టి సంక్షేపం కోసం పూర్తి స్థాయిలో శాసనసభ సమావేశాన్ని నిర్వహించాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : నా ప్రయత్నం దాని కోసమే. సభా సమయాన్ని ఉపయోగించుకోవాలి కదా.

శ్రీ తోట నర్సింహాం : గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలను గౌరవ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లడం జరుగుతుంది. దీని మీద తీసుకునే చర్యలు సభ్యులకు పంపించడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. రంగారెడ్డి : మా నియోజకవర్గంలో ఎన్నికలకు ముందు అర్థాలైన పేద వారికి ఇళ్ళకి సంబంధించిన విషయంలో బేస్సెమెంట్ వరకూ కట్టండి, శాంక్షన్ ఇస్తామన్నారు. ఆ ఇచ్చిన హామీ

ప్రకారంగా 412 మంది లభ్యిదారులు ఉన్న గుడిసెలను తీసివేసి బేస్సెమెంట్ వరకూ కట్టి అనుమతి కోసం దరఖాస్తుల మీద ధరఖాస్తులు చాలా సార్లు పెట్టుకున్నారు.

ఉ.11.30

నేను కూడా అనేక పర్యాయాలు జిల్లా కలెక్టర్ దృష్టికి తీసుకువెళ్డడం జరిగింది. వారు ప్రతి రోజు తిరిగి వెళుతున్న ఇంతవరకు మంజారు చేయలేదు. ఇందిరమ్మ ఇళ్లకు సంబంధించిన 412 మంది లభ్యిదారులకు వెంటనే ఇళ్లను మంజారు చేయాలి. ఇళ్ల కట్టుకొనే అవకాశం వారికి కల్పించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, ఈ 412 ఇళ్లకు సంబంధించి గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని సంబంధిత హాసింగ్ శాఖ మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువేళ్లి, వారి నుండి సంబంధిత వివరాలను సభ్యులకు పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ బి.కె. పార్థ సారథి (పెనుకొండ): అధ్యక్షా, హంద్రీనీవాలో భాగంగా పెనుకొండ నియోజకవర్గంలో గొల్లపల్లి రిజర్వ్యాయర్ని నిర్మించ తలపెట్టి టండ్రలను పిలవడం జరిగింది. అక్కడ దాదాపు వెయ్యి ఎకరాలు ముంపుకు గురొతున్నాయి. అయితే, ప్రభుత్వం డి.కె.టీ ల్యాండ్స్కి రూ.69,000 రూపాయలు, డి.కె.టీ ల్యాండ్స్కిలో బోర్డ్ వేసుకొని పంట పండించుకొంటుంటే వారికి రూ.79,000, పట్టా భూములకు ఒక లక్ష తొమ్మిది వేల రూపాయలు, బోర్డు వేసుకొని పంట పండించుకొంటున్న వారి భూములకు రూ. 1.20 లక్షలు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. అక్కడికి సమీపంలో ఉన్న వెంకటరెడ్డి గ్రామంలో ఎ.పి.ఐ.ఐ.సి. వారు దాదాపు 18 ఎకరాల భూమిని అక్కైర్ చేస్తా, రూ.2.20 లక్షల చోప్పున ఇస్తున్నారు. లేపాళ్లి దగ్గర ‘సెంజ్’ ల నిమిత్తం డి.కె.టి భూములకు రూ.2.25 లక్షల చోప్పున పట్టాభూములకు రూ.3.25 లక్షల చోప్పున ఇస్తున్నారు. ముంపుకు గురొతున్న రైతుల డి.కె.టీ భూములకు పట్టా భూములతో సమానంగా సొమ్ము ఇచ్చి ఆదుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పన అంశాన్ని తప్పకుండా సంబంధిత శాఖ మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువెళ్డడం జరుగుతుంది.

శ్రీ సోమారపు సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా, మా నియోజకవర్గంలోని రామగుండంలో ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్ట్ వస్తుంది. ఇక్కడ ఆరు గ్రామాల్లో పది వేల ఎకరాలకు పైగా భూములు ముంపుకు గురవబోతున్నాయి. అక్కడ దాదాపు 25,000 ఎకరాలకు గాను 11వేల ఎకరాలు టెయిల్ ఎండ్లో ఉన్నాయి, మిగిలిన 14 వేల ఎకరాలకు నీటి పారుదల వ్యవస్థ లేదు. ఈ 25,000 ఎకరాలకు సాగు నీటి

గురించి ఆనేక సంవత్సరాలుగా మేము అడుగుతూ వస్తున్నాం. దానికి ఆనాటి మంత్రి గారు అంగీకరిస్తూ, రూ.60 కోట్లతో ఎస్టీమేట్స్ వేసి సంవత్సరన్నర కాలం గడుస్తున్నా, అది కదలడం లేదు. తప్పకుండా ఈ ఘండ్సిని ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అది శ్రీపాదరావు, మాజీ స్పీకర్ గారి పేరిట ఆ ప్రాజెక్ట్‌ని కోరడం జరిగింది. కాబట్టి, అక్కడే అంత కోల్పోయినందుకు మాకు సాగునీటి వ్యవస్థ కల్పించాలని మీ ద్వారా మంత్రి గార్చి కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు కోరిన విధంగా రామగుండానికి అడీషనల్ ఆయకట్టుకి నీరు అడుగుతున్నారు. తప్పకుండా ఇరిగేషన్ శాఖ మంత్రి గారి దృష్టికి సంబంధిత అంశాన్ని తీసుకువెళ్లి తగు వివరాలు వారికి పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఆరేపల్లి మోహన్ (మానకొండూరు): అధ్యక్షా, కరీం నగర్ జిల్లాలో మిడ్మానేరుకు సంబంధించిన ఎర్క వర్క్సిని ప్రభుత్వం ఆల్రెడ్ చేసింది. కానీ అదే మిడ్మానేరుకు సంబంధించిన స్పీల్వే వర్క్సినికి టెండర్స్‌ని పిలివడం జరిగింది. ఈ పనులను త్వరితగతిన ప్రారంభిస్తే, కరీంనగర్ జిల్లాతోబాటు, వరంగల్ జిల్లాలో ఉన్న వ్యవసాయ భూములకు సాగునీరు, త్రాగు నీరు అందే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి, మిడ్మానేరుకు సంబంధించిన స్పీల్వే వర్క్సిని త్వరితగతిన ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వాన్ని అభ్యర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు కోరుతున్న మిడ్మానేరుకు సంబంధించిన స్పీల్వే వర్క్సినికి సంబంధించిన విషయాలను ఇరిగేషన్ శాఖ మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లి, సభ్యులకు త్వరలోనే పూర్తి సమాచారాన్ని అందించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ రౌతు సూర్యప్రకాశ రావు (రాజమండ్రి-సిటీ): అధ్యక్షా, ఈ రోజు అదృష్ట వశాత్తు ప్రశ్నేత్తరాల సమయం జరిగింది. మీరు జీరో అవర్కలో మాట్లాడ్చానికి నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు ప్రత్యేకమైన ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. రాజమండ్రి దగ్గర ఉన్న రోడ్ కమ్ రైలు బ్రిడ్జీ ఆసియా ఖండంలోనే అత్యంత నిడివి కల బ్రిడ్జీ, దీన్ని ఐదు దశాబ్దాల కంటే ముందు డిజైన్ చేశారు. ప్రస్తుతం పెరిగిన ట్రాఫిక్ వల్ అది పూర్తిగా రీపేర్ దశకి వచ్చింది. తక్కణమే ఈ బ్రిడ్జీకి రీపేర్స్ చేపట్టకపోతే, తీవ్రమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొనే పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. తక్కణమే రీపేర్స్ చేపట్టాలని మంత్రిగార్చి కోరుతున్నాను.

శ్రీ తోట నరసింహాం : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ప్రస్తావించిన అంశం మా తూర్పు గోదావరి జిల్లాకి సంబంధించింది. ఆ రోడ్ కమ్ రైలు బ్రిడ్జీ రీపేర్స్ దశలో ఉంది. తప్పని సరిగా ఈ విషయాన్ని

సంబంధిత మంత్రి గారి దృష్టిలో పెట్టి, ఆ రీపేర్స్ అన్న కూడా చేపట్టే విషయం సభ్యునికి తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

MR.SPEAKER : Now Tea Break. The House is adjourned for 15 Minutes.

(The House then adjourned at 11.35 AM)

మ.12.10

(తేనీటి విరామం అనంతరం సభ మధ్యహ్నం 12.19 గంటలకు మరల సమావేశమయింది. గౌరవ ఉప సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : వెల్ఫర్ డివాండ్ మీద చర్చ..... ప్రధాన ప్రతిపక్ష పార్టీ నుంచి
జె.వెంకట రమణ గారు మాట్లాడతారు.....

మ. 12.20

2012-13 సం.నికి సంబంధించిన సంక్షేమ శాఖల పద్ధులపై చర్చ

శ్రీ జె. వెంకట రమణ (కైకలూరు) : అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెట్ సమావేశంలో డివాండ్ మీద మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు. మన రాష్ట్రంలో 70 శాతం మంది ఎన్సిలు, బిసిలు ఉన్నారు. ఇంత మంది జనాభా ఉన్న వెల్ఫర్ మీద అవకాశం కొంచెం ఎక్కువగా కల్పించాలి. ఇంత పెద్ద వెల్ఫర్ అనేది దేని మీద ఉండదు . లాస్ట్ టైమ్ కూడా చెప్పాము. ఎయిడెడ్ పారశాలల గురించి కూడా తెలియ చేశాము. ఎన్సి, బిసిలకు అస్ట్రోన్ ల్యాండ్స్ కేటాయించిన పర్సెన్ అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఆ రోజు మంచి ఉద్దేశ్యముతో అస్ట్రోన్ ల్యాండ్స్ కేటాయించడం జరిగింది. అవి దుర్వినియోగం అయ్యాయని ప్రభుత్వం గుర్తించే విధానంలో పొరపాటుగా ఉంది. క్రింది స్థాయి, మండల స్థాయి రెవిన్యూ అధికారులు, పెద్ద అధికారులు ఆ భూములను గుర్తించే విధానంలో, ఉన్న వారికి ఒక విధానం, లేని వారికి ఒక విధానం అమలు చేస్తున్నారు. దానికి సంబంధించి కోసేరు రంగారావు కమీషన్ ఒక విధానం ఏర్పాటు చేసింది. పేదవాడు కూతురు పెండ్లికోసమో, అనారోగ్యంతోనో ఆ భూమిని అమ్మితే ఇంకో పేదవాడు అపో సాపో చేసి ఆ భూమిని కొనుక్కుంటే, అది అతనికి రెగ్యులరైజ్ చేయమని స్పృష్టింగా ఆ కమీషన్ చెప్పడం జరిగింది. దానిని అమ్మిన వారికి హ్యాండోవర్ చేయాలంటే ఆ పొలం కొనుక్కున్న పేద రైతు ఏమవుతాడు? కొంతమంది రైతులు పిల్లల పెండ్లిక్కకు, కట్టాల క్రింద ఆ భూములను ఇచ్చి ఉన్నారు. అటువంటి వాటి గురించి ఆలోచించాలి. చాలా చేట్ల అన్యాక్రాంతం అయింది.

అర ఎకరం, ఒక ఎకరంలో రొయ్యల, చేపల చెరువులు సాగు కావు. పది ఎకరాల లోపు ఆ చెరువులు త్రవ్యాధానికి కుదరదు. పది, పదిహాను మంది కలిసి సాసైటీగా ఫార్మ్ చేసుకొని చేపల చెరువులను, రొయ్యల చెరువులను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఎవరి భూమి వాళ్ళ త్రవ్యకోవాలి. పేదవాడు కొనుగోలు చేసిన భూమిని పేదవాడికి వచ్చే విధంగా ఏర్పాటు చేయమని కోరుతున్నాము.

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర్ రెడ్డి : వెల్ఫర్ గురించి వ్రాసుకోవడానికి మంత్రులు ఎవరైనా ఉన్నారా? వెల్ఫర్కు సంబంధించి ఒక మంత్రి ఉంటే ఆలోచన చేయమని కోరుతున్నాను. మేము చేపేది విని రెస్పోండ్ అవ్వాలి కదా. ఇదేమి అన్యాయం సర్? మంత్రులను వెనకేసుకు రావడం కాదు. మీరు సభా గౌరవాన్ని చూడాలి సర్. మంత్రులను మందలించండి సర్.

శ్రీ కొండ్రు మురళీ మోహన్ : వెల్పేర్ మినిస్టర్సు ఇద్దరు కూడా కౌన్సిల్లో ఉన్నారు. వారికి కబురు పెట్టాము. వస్తున్నారు. అధికారులు నోట్ చేసుకుంటున్నారు. తరువాత మినిస్టర్ వచ్చి రెస్యండ్ అవుతారు.

శ్రీ జె. వెంకట రమణః దీని మీద నిరసన తెలియ చేస్తున్నాము. ఎన్సిల, బిసిల వెల్పేర్ అంటే అందరికీ లోకువే. సభ్యులు శ్రీ డోక్కు మాణిక్య వర ప్రసాదు మాటల్లాడుతూ ఎన్సిల, బిసిల గురించి మాటల్లాడడానికి పేటెంట్ మాకే ఉండని చెప్పారు. ఏ విధంగా పేటెంట్ ఉందో చెప్పండి? ఎమి సాధించారని పేటెంట్ పొందుతున్నారో ఆలోచించుకోవాలి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్నీకర్సః భీష్మ విప్పగారూ ఆ మంత్రులను పిలిపించండి.

శ్రీ గండు వెంకట రమణా రెడ్డిః దారిలో ఉన్నారు, వస్తున్నారు.

శ్రీ జె. వెంకట రమణః అసైన్స్ ల్యాండ్ విధానంలో కొంత మార్పు రావలసి ఉంది. ఫీజు రీ ఇంబర్స్‌మెంట్‌కు సంబంధించి.....

(త్రైజరీ బెంచెన్ సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

ఎవరి ఇంటిలో సొమ్యు తీసుకురాలేదు. ప్రజల సొమ్యు ప్రజలకు ఖర్చు పెడుతున్నాము. మనం త్రుటీగా వ్యవహారించాలి. కాని రు.1.47 కోట్ల బడ్జెట్ పెడితే అది దుర్వినియోగం అవ్యక్తాడదు. వారి ఇంటిలో సొమ్యు సంక్షేమ పథకాలకు ఖర్చు పెట్టడం లేదు. అది ప్రజల సొమ్యు. ఏ విధంగా ఖర్చు పెట్టాలో ఆ విధంగా ఖర్చు పెట్టాలని కోరుతున్నాము.

(త్రైజరీ బెంచెన్ సభ్యుల నుండి తిరిగి అంతరాయం)

ఫీజు రీ ఇంబర్స్‌మెంట్‌కు సంబంధించిన ఆదాయ ధృవ పత్రంలో మూడు చక్రాల బ్రాక్టరు ఉన్నా, మూడు చక్రాల ఆటో ఉన్నా నాలుగు చక్రాల వాహనమని ప్రాస్తున్నారు. రెండు ఎకరాల చేపల చెరువు ఉంటే రు.1 లక్ష ఆదాయం అని ప్రాస్తున్నారు. తండ్రి ఎప్పుడో బంగళా కడితే, ఇప్పుడున్న పరిస్థితి చూస్తే అగమ్య గోచరంగా ఉండి, ప్లింత్ ఏరియా 350 అడుగులుంటే ఆదాయ ధృవ పత్రంలో అనేక రకాలుగా ఇబ్బందులు కలుగ చేస్తున్నారు. దీని మీద సవరణ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఎన్సి, బిసిలు ఆర్థికంగా ఎదిగినా, సామాజికంగా చాలా వెనుకబడి ఉన్నారు. యూజమాన్య కోటూ క్రింద చదువుకునే వారికి ఫీజు రీ ఇంబర్స్‌మెంట్ వర్తించడం లేదు. ఎన్సి, బిసిలు ప్రయుచేటు సూక్లులో, కార్పోరేట్ కళాశాలలో చదువుకున్న వాళ్లు కాదు. గవర్న్‌మెంట్ సూక్లుల్లో చదువుకునే వాళ్లు కాబట్టి

వారు పోటీ పడి చదవలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. కాబట్టి పేదవారు ఉన్న అర ఎకరం భూమిని ఆమ్ముకొని ఆ మేనేజ్మెంట్ కోటాలో జాయిన్ అవుతున్నారు.

(కాంగ్రెస్ సభ్యులు శ్రీ ఎమ్. రాజేష్ కుమార్ నుండి అంతరాయం)

దశితుల గురించి మాటల్లాడేటప్పుడు దశితుడు అడ్డు తగలడం చాలా దురదృష్టకరం . మార్గులు తక్కువ రావడం వల్ల మెరిట్లో సీటు రాకపోవడం వల్ల మేనేజ్మెంట్ కోటాలో చేరడం జరిగింది. ఇంతకుముందు చదువుకున్న విద్యార్థులకు ఆరవ తరగతి వరకు ఇంగ్లీషు, హిందీ తెలియదు. అటువంటి వారు ఇంటర్లో, ఎమ్సెట్లో ఏ విధంగా ర్యాంక్ సాధిస్తారు? అటువంటి వారికి మేనేజ్మెంట్ కోటా తప్ప వేరే విధంగా సీటు ఎలా పొందగలరు? ఈ రోజు బెంజ్ కారు ఉన్న వాడికి కూడా డీజిల్ సబ్సిడీ ఇస్తున్నాము. కానీ పేదవాడికి మాత్రం ఇవ్వడం లేదు. పేదవాడు చదువుకుంటే రేపు పొద్దున ఉపయోగ పదే అవకాశాలు మనందరికి ఉన్నాయి. అవన్నీ గుర్తు పెట్టుకోవాలి. పదవ తరగతి మూడు సార్లు ఫైల్ అయిన వాళ్ళ కలెక్టర్లు అయిన సంగతి చాలా చోట్లు చూశాము. వీళందరినీ ప్రోత్సహిస్తే ఆ విధంగా ఉంటుందని గుర్తు పెట్టుకోవాలి.

మ.12.30

అధ్యక్షా, ఎస్.సి, బి.సిలకు ముప్పై నాలుగు సంవత్సారల వయో పరిమితి పెట్టారు. వికలాంగులు, మైనారిటీలు ఏ పాపం చేశారు? వికలాంగులకు ముప్పై సంవత్సరాలకు వయో పరిమితిని కుదించడం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. పది సంవత్సరాల వరకూ సూర్యులో జాయిన్ అవ్యాలేని పిల్లలున్నారు. వీళకు యాభై సంవత్సరాల వయో పరిమితి పెట్టినా తప్పు లేదు. వీరికి కేవలం ముప్పై సంవత్సరాలు పెట్టారు, అన్ని అవయవాలు బాగున్న వారికి ముప్పై నాలుగు సంవత్సరాలు పెట్టడం ఎంతవరకూ కరెక్టు?

అధ్యక్షా, సంక్షేమ హాస్టల్స్ లోని పిల్లలకు భోజనానికి, కాస్యూటిక్ ఛాజ్ఞసేకి సంబంధించి రోజుకు కేవలం పదహారు రూపొయలు ఇస్తున్నారు. జైల్లలో ఉన్న బైదీలకు కూడా ఇంత తక్కువ ఇవ్వడం లేదు. వాళ్ళతో పోల్చుకుంటే విద్యార్థుల జీవితాలు దారుణంగా ఉన్నాయి. బైదీల కంటే దారుణంగా విద్యార్థులను చూస్తున్నారు. ఈ విధంగా పెట్టడం ఎంతవరకూ కరెక్టు? బాలికల హాస్టల్స్ లో మరుగుదొడ్లు, బాతీరూమ్స్ సౌకర్యాలు లేవు. పదవ తరగతి చదివే పిల్లలు బయటకు వెళ్లే దౌర్ఘాగ్య స్థితి హాస్టల్స్ లో ఉంది అంటే ఏ విధమైన పరిస్థితి ఉందో అర్థం చేసుకోవాలి. గవర్నమెంట్ హాస్టల్స్ లో కాంపోండ్ వాల్స్ లేక పిల్లలు, భోజనాలు చేస్తున్న సమయంలో పందులు వస్తున్నాయి. మేము స్వయంగా చూసాము. మొన్న కలెక్టర్ గారు కూడా వచ్చారు. బాలికల హాస్టల్స్ లో ఈ సంఘటన జరిగింది. అక్కడ కాంపోండ్

వాల్ లేదు, పందులు వచ్చి పాడు చేస్తున్నాయి. ప్రైవేట్ వ్యక్తిని రెండు లక్షల రూపాయలు అడిగి కాంపొండ్ వాల్ నిర్మించుకున్నారు. ఈ సంక్షేమ హోస్పిట్ విషయంలో మీకు ఎందుకు అంత అలుసుగా ఉండని అడుగుతున్నాను.

అధ్యక్షా, హాసింగ్ విషయం. అడిగిన వారికి ఇస్తాము, సాచ్యురేషన్ హాయింట్కి తెస్తామున్నారు. రచ్చబండ, ఫేజ్.1, ఫేజ్.2, ఫేజ్.3 ద్వారా ఇళ్ళ నిర్మాణాలను పూర్తి చేస్తామని చెబుతున్నారు. ఒకొక్క మండలంలో మూడు నుండి నాలుగు వేల ఇళ్ళ పెండింగ్లో ఉన్నాయి. లింటల్ లెవల్, స్లాబ్ లెవల్ వరకూ రచ్చబండ ఫేజ్.1, ఫేజ్.2 లో చేస్తామున్నారు. ఎస్.సి, బి.సి వర్గాలకు చెందిన వారు అప్పు చేసి ఆ లెవల్స్ వరకూ కట్టుకున్నప్పటికీ ఈరోజు వరకూ డబ్బు శాంక్షన్ చేయలేదు. మైక్రో ప్లైనాన్స్ ను ఆశ్రయించి రెండు రూపాయలు, మూడు రూపాయల వద్దికి తీసుకొచ్చి ఇళ్ళను నిర్మిస్తున్నారు. వారు బిల్లులు రాక ఎంత అవస్త పదుతున్నారో అర్థం చేసుకోవాలి. మా నియోజకవర్గంలో ఎనిమిది వేల ఇళ్ళ పెండింగ్లో ఉంటే కేవలం రెండు వేలు మాత్రమే ఇస్తామని, ఆ పై మాకు అధికారం రాలేదని చెబుతున్నారు. ఈ అధికారం ఎవరికి ఇస్తున్నారు? ఒక గ్రామంలో ఎర్నైని కోనయ్ ఫౌండేషన్ ద్వారా 180 ఇళ్ళను నిర్మించారు. క్వాలిటీ కంట్రోల్ వాళ్ళ ఇవి నివాస యోగ్యం కాదని, వీటికి బిల్స్ ఆపేస్తామని అన్నారు. కలెక్టర్ గారు, సంబంధిత శాఖల వారు వచ్చి టెస్ట్ చేసి నివాసయోగ్యం కాదని చెప్పారు. తరువాత లభ్యిదారులు ఒకొక్క ఇంటికి అయిదు వేల నుండి పది వేల రూపాయల వరకూ ఖర్చుపెట్టారు. కొత్త ఇంటిని ఆ ట్రిప్ప్టో కట్టిస్తారా? ఏమి చేస్తారు? స్పీకర్ గారూ మీరు ఒక్క నిమిషం వినాలి. ఇటువంటి అవకతవకలకు పొల్పాడిన వ్యక్తులను ఇంచార్జిలుగా వేస్తున్నారు. సాచ్యురేషన్ విధానం కాకుండా ప్రయారిటీ ప్రకారం ఇస్తామని అన్నారు. లింటల్ లెవల్, స్లాబ్ లివల్ వరకూ వేసుకున్న తరువాత కూడా బిల్స్ సాంక్షన్ చేయడం లేదు. అయిదు వేల రూపాయలు, పది వేల రూపాయలు కమీషన్ ఎవరు ఇస్తారో వారికి అన్నీ చేస్తున్నాము. ఇందిరమ్మ హాస్ పైట్స్ కి సంబంధించి పేద వాళ్ళ దగ్గర నుండి భూములు తీసుకున్నారు. బడుగు, బలహీన వర్గాల వారి వద్ద నుండి, మైనారిటీల వద్ద నుండి భూములు తీసుకున్నారు. ఎకరం, రెండెకరాల లోపు ఉన్న వారి దగ్గర నుండి భూసేకరణ చేయకూడదు అనే విధానం ఉన్న సరే వారి దగ్గర నుండి భూములు తీసుకున్నారు. ఈ రోజు వరకూ వాళ్ళకు సంబంధించి నష్టపరిహారం ఇవ్వలేదు. భూమి కొనుగోలు విధానానికి సంబంధించి డబ్బు ఈ రోజు వరకూ పేద వాడికి దక్కలేదు. దళితులు, బి.సిలు గ్రామాలలో ఎక్కువగా ఉంటున్నారు. హైదరాబాద్, కార్బోరేట్ సిటీలలో పెద్ద వాళ్ళంటున్నారు. చిన్న సన్నకారు రైతులు, వ్యవసాయ కూలీలు, పేద వర్గాల వారు పల్లెటూర్లలో ఉన్నారు. వాళ్ళకు సంబంధించి ఏ విధంగా మనం నీటిని సప్లై చేస్తున్నాము? ఇందిరమ్మ ఇళ్ళ కట్టిస్తున్నారు. టాయిలెట్స్ ను కొన్ని చోట్ల కట్టిస్తున్నారు, కొన్ని చోట్ల కట్టించడం లేదు. త్రాగడానికి మంచినీళ్లు లేవు. కోస్టల్ ఏరియాలో భూగర్జు జలాలన్నీ ఉపుగా ఉంటాయి. బోర్డ వేసినట్లయితే ఉప్పు నీరు వస్తుంది. ఇరిగేషన్ ఛానెల్ ద్వారా వచ్చినవి ఒక చెరువులో నింపుకొని ఆ నింపుకున్న వాటర్స్ ని మూడు, నాలుగు నెలలు తాగవలసిన

అవసరం ఉంది. పూర్వం బ్రిటీష్ కాలంలో బిందెలతో నీళ్లు తీసుకొచ్చేవారు. ఆ నీళ్లు మూడు, నాలుగు నెలలు సరిపోయేవి. అప్పుడు ఒక గ్రామంలో మూడు వందల జనాభా ఉండేది. ఇప్పుడు ఒక గ్రామంలో జనాభా సంఖ్య అయిదు వేలకు పెరిగింది. ఇప్పుడు జనాభా పెరుగుతూ వస్తుంది. మంచి నీటి చెరువులకు ఈరోజుకి విస్తీర్ణం పెరగలేదు. కరెంట్ మోటార్ ద్వారా, ఓ.హెచ్.ఎస్.ఆర్లు కట్టి ఇంటింటికి ట్యూప్లు ఇవ్వాలి. పబ్లిక్ ట్యూప్లు కాకుండా ప్రైవేట్ ట్యూపులు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ప్రైవేట్ ట్యూపుల ద్వారా లాక్కుంటూ పోతే పేద వాడికి చుక్క నీరు రాకుండా పోతుంది. డెల్టా ఆధునికీకరణ రూపంలో జనవరి నుండి ఇప్పటివరకూ కాలువలో నీళ్లు వదలలేదు. మంచినీటి చెరువులు ఎండిపోయాయి. ట్యూంకర్లతో మంచినీళ్ల సరఫరా చేయడం లేదు. ఆ నీళ్లకు సంబంధించి చెరువుల విస్తీర్ణం పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. ఆర్థాటంగా ఇందిరమ్మ ఇళ్లు కట్టి గ్రామాల విస్తీర్ణాన్ని పెంచుతున్నాము కాని వారికి వారికి సదుపొయాలున్నాయా లేదా చూడడం లేదు. బహిరంగ మలవిసర్జన చట్ట రీత్యా నేరం అని ప్రకటనలు చేస్తున్నాము. దానికి తగినట్లు ప్రతి టాయిలెట్‌ను మనం ఉపయోగించుకోవాలంటే, పది నుండి పదిహేను లీటర్ల నీటిని మనం అప్పే చేయవలసిన అవసరం ఉంది. నీళ్లు ఇవ్వడం లేదు అలాంటప్పుడు మీరు టాయిలెట్‌ను ఏ విధంగా కట్టిస్తారు? కనీసం తాగడానికి నీళ్లు ఇవ్వడం లేదు. నార్చ్చు ప్రకారం సగటున ప్రతి మనిషికి రోజుకి అన్ని అవసరాల కోసం నలజై లీటర్ల నీటిని ఇవ్వాలని ఉంది. ఆ విధంగా ఇస్తున్నామా లేదా ఆలోచించుకోవాలి. దశితులు ఎక్కడైతే ఉంటారో అక్కడ మంచినీటి చెరువుల విస్తీర్ణాన్ని పెంచాలి. రెండు మూడు సార్లు నేను జోరో అవర్లో, క్వశ్చన్ అవర్లో రెయిజ్ చేసాను. జనాభాకి సరిపడా మంచినీటి చెరువుల విస్తీర్ణం చేయడంలేదు. దశితులు, బడుగు, బలహీన వర్గాల వారు దూరం నుండి మంచినీళ్లు తెచ్చుకుంటున్నారు. ఉన్నవాళ్లు మోటర్ సైకిల్స్‌పై తెచ్చుకొని బ్రతుకుతున్నారు. పేద వర్గాల వారు ఇబ్బంది పడుతున్నారని తెలియజేసాను. రోశయ్య గారి దృష్టికి అప్పుడు తీసుకెళ్లాను. ఇప్పుడున్న కిరణ్‌కుమార్ రెడ్డి గారు ఆలోచిస్తామని అన్నారు. ఇందిరమ్మ హాస్ సైట్స్‌కి సంబంధించి భూసేకరణ చేస్తున్నారు. మంచినీటి చెరువులకు సంబంధించి భూసేకరణ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. హాసింగ్‌కి విషయంలో మత్స్యకారులకు సంబంధించి చెప్పాలి. గతంలో సిమెంట్ బస్తా రూ. 90/- ఉన్నప్పుడు, ఇనుము క్రొంటాల్ రూ. 13,000/- ఉండేది. వీరు బి.సి (a) కి వస్తారు.

మ.12.40

అత్యధికంగా కోస్తా ప్రాంతంలో చాలా దీన పరిస్థితుల్లో ఉంటారు. వారికి సంబంధించి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో ఒక్కుక్క ఇంటి నిర్మాణానికి రూ.40,000 ఇచ్చారు. అప్పుడు సిమెంట్ బస్తా ధర రూ.90/-లు, స్టీల్ ధర టన్నుకు రూ.13,000 నుంచి రూ.17,000 వరకు ఉండేది. అప్పుడు

ఇతరులకు రూ.23,000 మంజూరు అయ్యది. ఇప్పుడు మనం ఇవ్వపలసింది ఎంత? సుమారుగా లక్ష రూపాయల నుంచి లక్ష ముపై వేల రూపాయల వరకు ఇవ్వాలి. కానీ మత్స్యకారులను ఒక విధంగా, ఇతరులను ఒక విధంగా చూస్తున్నాం. ఇకపోతే బీసీలన్నా, ఎస్సీలన్నా అధికారులకు చిన్న చూపు. ఈ విషయంలో బాగా ఆలోచించాలి. ఈ రోజు వడ్డి, వడ్డెరలకు కుల ద్రువీకరణ పత్రాలు పొందాలంటే వారికి చాలా ఇబ్బంది. వడ్డెర కులం వారు రాళ్లు కొడుతుంటారు, టెలిఫోన్ స్టంబూలు, కేబుళ్లు వేయడానికి గుంటలు తప్పుతుంటారు, మట్టి పని చేస్తుంటారు. భవన నిర్మాణ కార్బీకులుగా పనిచేస్తున్నారు. భవన నిర్మాణ రంగంలోని వారి సంక్షేపం కోసం భవన నిర్మాణదారుల నుంచి ఒక శాతం ప్రభుత్వం వసూలు చేస్తున్నది. ఆ విధంగా వసూలు చేసిన మొత్తం రూ.600 కోట్లు ఉంది కానీ వారికి ఏ విధంగానూ ఖర్చు పెట్టలేని పరిస్థితి ఉంది.

మన రాష్ట్రంలో వెనుకబడిన కులాలు 98 ఉన్నాయి. కానీ ఆ కులాలలో వడ్డెర కులం లేదు. నేను ప్రభుత్వ వెబ్సైట్లో కూడా చూశాను, తమరికి ఆ కాపీ కూడా పంపిస్తాను. వడ్డెర కులం పేరు బి.సి-ఎ గ్రూప్లో 27వ నంబరులో ఉంది. వడ్డిల కులం అనేది లేదు. ఆదాయ ద్రువీకరణ కోసం వెళితే వడ్డెర అని ఇస్తున్నారు. ఉద్యోగాలకు దరఖాస్తు చేసుంటే వడ్డిలు అని లేదు కాబట్టి బి.సి-ఎ కింద ఎలా వస్తారని అడుగుతున్నారు. వారిది దౌర్ఘాగ్యమైన పరిస్థితి. వడ్డి, వడ్డిలు అని కొల్లేరు ప్రాంతంలో ఉన్నారు. ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న వడ్డి, వడ్డిలు అనాదిగా కొల్లేరులో మత్స్యకారులుగా ఉన్నారు. మత్స్యకారులను తీసుకొచ్చి భవన నిర్మాణ కార్బీకులైన వడ్డెరలో చేర్చారు. వడ్డి అని కులం తీసివేశారు. వడ్డిలు మత్స్యకారులుగా ఉన్నారు. ఆ కులంవారు పడవ ప్రమాదాలలో చనిపోతే వారికి హాసింగ్ పథకంలో వర్తింప జేయాలంటే మీరు మత్స్యకారులు కాదు, వడ్డెర కమ్యూనిటీలో, భవన నిర్మాణ రంగంలో ఉన్నారని చెబుతారు. వడ్డిలను మత్స్యకారులలో చేర్చాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

MR.DEPUTY SPEAKER: Please conclude.

శ్రీ జె. వెంకటరమణః అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం చర్చ బడుగు బలహిన వర్గాలకు సంబంధించినది కాబట్టి నేను ముందే రిక్వెషన్ చేశాను. మీరు కూడా అవకాశం కల్పిస్తున్నందుకు సంతోషం. ఇది చాలా పెద్ద అంశం. కొల్లేరు ప్రాంతంలోని వడ్డిలకు ఉద్యోగాల విషయంలో చాలా ఇబ్బంది కలుగుతుంది, హాసింగ్ విషయంలో కూడా అన్యాయం జరుగుతోంది. కొల్లేరు ప్రాంతంలో సుమారు రెండు లక్షలమంది వడ్డిలు మత్స్యకార వృత్తిలో జీవిస్తున్నారు. కొల్లేరులో కాంటూరులు తొలగించిన తరవాత చాలా ఇబ్బంది పడ్డారు. ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ పరిమితులు విధించడం వలన వారు జాతీయ ఉపాధి గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం కింద పనిచేసుకోవడానికి కుడా వీలుండడం లేదు. వడ్డిలను మత్స్యకారుల కింద చూపించి వారిని బి.సి.గ్రూప్-ఎ లో చూపించే విధంగా ఏర్పాటు చేసి, వడ్డి అనే పదం కూడా చేర్చాలి. వడ్డెర సంక్షేప నిధి సుమారు రూ.600 కోట్ల వరకు ఉంది. భవన నిర్మాణ రంగంలో పనిచేసేవారు ప్రమాదవశాత్తు చనిపోతే

మాత్రమే ఆ నిధి నుంచి పరిహారం ఇస్తున్నారు కానీ, ఆ నిధి నుంచి సహాయం అందించడం ద్వారా వారు ఆర్థికంగా, విద్యాపరంగా, సామాజికంగా ఎదగడానికి వారికి కూడా ఆశ్రమ పారశాలలు నిర్మించేందుకు అలోచించాలి.

రేప్పన్ కార్బుల విషయం గురించి చెప్పారు. అసలు మన రాష్ట్రంలో ఉన్న కుటుంబాలు ఎన్ని? మొత్తం 2.20 కోట్ల కుటుంబాలున్నాయి. రాష్ట్రంలో మనం 2.20 కోట్ల తెల్ల రేప్పన్ కార్బులు జారీ చేశామని మొన్న మంత్రి వట్టి వసంత కుమార్ గారు చెప్పారు. ఎక్కడికి పోతున్నాయి ఈ సంక్లేషము పథకాల ఫలాలు? పేదవారికి ఇస్తున్నామని, మీకు ఇస్తున్నామని చెప్పారు. ఆ కార్బులను ఢీలర్లు తమ వద్ద ఉంచుకొని, పేదల పేరు చెప్పుకొని పందికొక్కలా తింటున్నారు. 2.20 కోట్ల తెల్ల కార్బులు జారీ చేశారంటే వాస్తవంగా.....

(అధికార పక్ష సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

దమ్ముంటే చర్చకు రండి. మీ మంత్రి గారే ఈ సభలో ఆ విషయాలు చెప్పారు. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన కోటీ అరబ్ లక్షల కుటుంబాలున్నాయని నివేదిక తెలియజేస్తుంది. కానీ పేదవారికి ఉపయోగించే సంక్లేషము పథకాలలో రెండు కోట్ల పది లక్షల మందికి తెల్ల రేప్పన్ కార్బులు జారీ చేశారు.

శ్రీ కొండ్రు మురళీమాహన్: అధ్యక్షా, సభ్యులు సభలో మాటల్లాడేటప్పుడు గౌరవంగా మాటల్లాడాలి. రాష్ట్ర శాసనసభలో జరుగుతున్న చర్చను రాష్ట్ర ప్రజలందరూ చూస్తారనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని గౌరవంగా మాటల్లాడాలని గౌరవసభ్యులను మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ గండ్ర వెంకట రమణారెడ్డి: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు ప్రసంగించేటప్పుడు ఛైర్‌ను అడ్రెస్ చేస్తూ మాటల్లాడాలి. వారు చేస్తున్న వ్యాఖ్యలను వారే స్వయంగా ఉపసంహారించుకోవాలి లేదా మీరైనా రికార్డుల నుంచి తొలగించాలని కోరుతున్నాను. భవిష్యత్తులో ఎప్పడైనా గతంలో సభలో జరిగిన చర్చ గురించి చదువుకోవడానికి వీలుగా ఉండాలి. వారు మాటల్లాడిన భాష సరిగా లేదు కాబట్టి తొలగించాలని కోరుతున్నాను.

MR.DEPUTY SPEAKER: Please conclude.

శ్రీ జె. వెంకటరమణః అధ్యక్షా, నేను మాటల్లాడిన దానిలో సంక్లేషము పథకాలు ఏమైతే ఉన్నాయో, వాటిలో 2.10 కోట్ల కుటుంబాలు దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నాయని, వారిలో పేదవారు, చిన్న కుటుంబాలు ఉన్నాయని చెప్పాను. దానికి సంబంధించి 2.20 కోట్ల తెల్ల కార్బులు ఇచ్చామని మంత్రి గారు చెప్పారు. సర్వే ప్రకారం దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన 1.6 కోట్ల కుటుంబాలు ఉండాలి. రెండు కోట్లకు

పైచిలుకు తెల్ల రేప్స్ కార్డులు ఏ విధంగా, ఎవరికిచ్చారు? ఇప్పుడు ఆ కార్డులు ఎక్కుడున్నాయి. రేప్స్ కార్డుల జారీలో భారీఎత్తున కుంభకోణం జరుగుతుంటే, ఇంత పెద్ద విషయాన్ని మీరు పట్టించుకోకుండా ఏ విధంగా నిర్వించగలరు?

MR.DEPUTY SPEAKER: Please conclude.

శ్రీ జె. వెంకటరమణః పేద వారి విషయానికౌస్త్ర, కూలీ నాలీ చేసుకొని, వ్యవసాయ పనులు ముగించుకొని సాయంత్రానికి ఇంటికి వస్తారు. బెల్ల్ పొపులు ప్రతి గ్రామంలో ఉండడంతో కూలీ డబ్బులు తీసుకెళ్లి మధ్యం సేవిస్తున్నారు. ప్రతి గ్రామంలో బెల్ల్ పొపులు లేకుండా, మూడు నాలుగు గ్రామాలకు ఒక పొప్ ఉంటే పేదవారు మందు సేవించడానికి దూరం వెళ్లవలసి వస్తుంది కాబట్టి వెళ్లరు. అదే గ్రామంలో బెల్ల్ పొప్ ఉండడం వలన వారు సంపాదించిన మొత్తం అంతా మద్యానికి వెచ్చిస్తున్నారు. ఆ విధంగా గ్రామాల్లో మధ్యం అందుబాటులో లేకుండా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

MR.DEPUTY SPEAKER: Please conclude.

శ్రీ జె. వెంకటరమణః అధ్యక్షా, సహకార సంఘాల విషయం మీకందరికి తెలుసు. రైతుల కన్నా ప్రస్తుతం కొలు రైతులు ఎక్కువగా వ్యవసాయం చేస్తున్నారు. వారిలో కూడా ఎక్కువగా బీసీలు, ఎస్సీలు ఉన్నారు. ఉన్నత వర్గాలవారు భూమిని ఎవరికో కట్టబడికి ఇచ్చి అమెరికాలోనో, ఆఫ్రోలియాలోనో, దేశంలోని ఇతర రాష్ట్రాలలోనో ఉంటున్నారు. కొలుకు తీసుకొని సాగుచేస్తున్న వారందరూ బడుగు, బలహీన వర్గాలకు చెందినవారే. ఇది చిన్న విషయం కాదు. వరదలు వచ్చినపుడు, పొలాలు ముంపుకు గురైనపుడు ఇన్ఫుట్ సబ్సిడీ ఎవరికిస్తున్నాం? భూస్వాములకు ఇస్తున్నాం కానీ కొలు రైతులకు ఇవ్వడం లేదు. ఆరుగాలం పెట్టబడి పెట్టిన కొలు రైతులకు ఇన్ఫుట్ సబ్సిడీ అందడం లేదు. బడుగు, బలహీన వర్గాలకు చెందిన కొలు రైతులకు రుణాలు కూడా స్క్రమంగా అందడం లేదు. కార్బోరేట్ బ్యాంకుల ద్వారా రుణాలిపిస్తున్నామని ప్రభుత్వం చెబుతున్న అతీగతీ లేదు. మన సొంత సెక్టర్ అయిన కోఆపరేటివ్ సెక్టర్ను మొత్తం నాశనం చేశారు. ఖచ్చితంగా దానిని ఉపయోగించుకొంటే పేద వర్గాల కొలు రైతులకు మనం సహకార సంఘాల ద్వారా ఇవ్వగలుగుతాం. కార్బోరేట్ బ్యాంక్స్ను పేద రైతులకు రుణాలు అందించమని ప్రభుత్వం ఆదేశించినా కూడా బ్యాంకులు రుణాలు ఇచ్చే పరిస్థితి లేదు. సహకార సంఘాలకు ఎన్నికలు జరపకపోవడంతో వాటిలో రూ.1800 కోట్లు నిల్వ ఉన్న కూడా పేదవారు ఉపయోగించుకోలేని పరిస్థితి ఉంది. ఇటువంటి దోర్ఘాగ్య స్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సహకార సంఘాలకు ఎన్నికలు నిర్వహించి ఆ శాఖలో అందుబాటులో ఉన్న రూ.1800 కోట్లు పేద, బడుగు బలహీన వర్గాల కొలు రైతులకు రుణాలుగా అందించినట్లయితే వారికి కొంత ఊరట లభిస్తుంది. చెప్పవలసిన విషయాలు చాలా ఉన్న కూడా తొందరగా ముగించమని చెబుతున్నందున ముఖ్యమైన అంశాన్ని మరొకసారి రిపీట్

చేస్తున్నాను. వడ్డెర, వడ్డె విషయంలో, కొల్లేరు ప్రాంతంలోని వడ్డె కులాన్ని మత్స్యకారుల కులంలో చేర్చి, వారికి మత్స్యకారులకు అందించే పథకాలను అందించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. వడ్డెరలకు సంబంధించి ప్రభుత్వ జీవోలో వారిని చేర్చి వారి సంక్షేమానికి ఉపయోగపడే విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

మ.12.50

స్పీకర్ గారూ, మనం సంక్షేమానికి సంబంధించి ఒకోక్కొర్కు కార్డుకి రూ.800/-లు సగటున ఖర్చు పెడుతున్నామని ఒక నివేదికలో ఉంది. అదే విధంగా రూ.3000 కోట్లు సచ్చిదీ రూపంలో ఇచ్చినా, లిక్వర్ రూపంలో పేదవాడి దగ్గర నుంచి సుమారు రూ.6000 కోట్లు అదనంగా వస్తున్నది. అంటే సంక్షేమ పథకాలకన్నా లిక్వర్ రూపంలో ఇంకా అదనంగా వస్తున్నది కాబట్టి వాళ్ల నుంచి వచ్చిన డబ్బుని వాళ్లకు ఖర్చు పెట్టడానికి వచ్చిన అవకాశాన్ని మనం సద్వినియోగం చేసుకోవడం లేదు. కాబట్టి ఈ సంక్షేమ విషయాలకొస్తే హస్టల్ మెన్ చార్జీలు పెంచడం గానీ, పేద వర్గాలకు ఫీజు రీశంబర్స్ మెంటు పెంచడం గానీ, కొలు రైతులను ఆదుకునే విధానంలోగానీ వీటన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకుని ఇవన్నీ పెంచాలని తమిద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు : సార్, మనం సంక్షేమానికి సంబంధించిన పద్ధల మీద చర్చ చేస్తున్నాం. హాసింగ్ మినిస్టర్, ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్, బ్యాక్వార్ క్లాసెస్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్, మైనార్ట్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్, విమెన్, షైల్డ్ అండ్ డిజెబుల్డ్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్ ఈ విధంగా ఏడుగురు మంత్రులకి సంబంధించిన చర్చ జరుగుతున్నది. సభలో ఒక్క మంత్రి గారైనా ఉన్నారా? ఒక్కరన్నా ఉన్నారా చెప్పండి? ప్రభుత్వానికి బాధ్యత లేదా? సంక్షేమ కార్బూకమాల మీద చర్చ చేసేటప్పుడు కూడా ఒక్కరు కూడా లేకపోతే ఇది న్యాయమా? కాంగ్రెస్ పార్టీ బీదవాళ్ల కోసం ఉండని చెబుతారు. కనీసం బీదవాళ్లకు సంబంధించిన అంశం మీద ప్రధాన ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాటలాడుతుంటే ఒక్క మంత్రి కూడా సభలో లేకపోతే మనం ప్రజలకి ఏమని మేనేజ్ ఇస్తున్నాం సార్? రేపు రిపై ఇవ్వాల్సింది ఆ మంత్రులు. ఇప్పుడున్న మంత్రులు కాదు. వాళ్లు ఉండాలి కాబట్టి ఆ మంత్రులను సభకు పిలిపించండి. లేకపోతే ఇక్కడ చర్చ అనవసరం. మేము ఎవరికి చెప్పుకోవాలి? వాళ్లు నోట్ చేసుకుని సమాధానం చెప్పాలి కదా?

డా.ఎస్.శైలజానాథ(మైకు లేకుండా) : ముందు మీ లీడర్ని హాస్టలోకి రఘుని చెప్పండి.

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు : మీరు మీ సి.ఎమ్సి సభలో కూర్చోమని చెప్పండి. మాకూతెలుసు. మీరు మా లీడర్ని కూర్చోమంటే లీడర్ ఆఫ్ ది హాస్ట కూడా సభలో కూర్చోవాలి. ఆయన్ని రఘునమని చెప్పండి.

(మైకు కట్ చేయబడింది)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్నీకర్ : ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు గారూ దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ కొండు మురళీ మోహన్ : సార్, బాగా అనుభవం ఉన్న ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు గారు బాధ్యత కలిగిన ప్రజా ప్రతినిధిగా, ఉన్నారు. సార్ ప్రభుత్వంలో కేబినెట్‌కి కలెక్టివ్ రెస్పోన్సిబిలిటీ ఉంటుంది. మంత్రులు కొన్సిల్‌లో ఉన్నారు, వస్తారని చెప్పాం. వాళ్ల ఆన్ ది వే ఉన్నారు. రెండవ విషయం నిజంగా సంక్లేషం మీద చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు తెలుగుదేశం పార్టీలో మాత్రం ఎవరున్నారు? వాళ్ల నాయకుడు ఎక్కడున్నాడు? ప్రతిపక్ష నాయకుడు సభలో ఎక్కడున్నారు? ఇక్కడ మేమున్నాం. ఈరోజు రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రూ.24,000 కోట్లు ప్రజా సంక్లేషం కోసం ఖర్చు పెడుతున్నది. ఈ దేశంలో ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకోనన్ని ప్రణాళికలతో పేదవాళ్లి రక్షించాలని ముందుకు వెళుతున్నది. రూ.24,000 కోట్లు పేదవాళ్ల సంక్లేషం కోసం ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడుతున్నది. ప్రతీ ఇంట్లో రెండు నుంచి మూడు సంక్లేషం పథకాల ద్వారా ప్రయోజనాలను పొందుతున్నారు. తెల్ల కార్బులు గానీ, ఒక రూపాయికే కిలో బియ్యం గానీ, ఫీజు రీఇంబర్స్‌మెంటు గానీ ఆరోగ్యశీలీ గానీ ఇవన్నీ ప్రజలు ఉపయోగించుకుంటున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ పట్ల, ప్రభుత్వం పట్ల ప్రజలందరూ చాలా ఆనందంగా ఉన్నారు. ఈరోజు తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులు చెప్పిన అబద్ధాలన్నీ కూడా ప్రజలు గమనిస్తున్నారు. వారికి భవిష్యత్తులో ఖచ్చితంగా వ్యతిరేక ఘలితాలు ఉంటాయి.

శ్రీ బసవరాజు సారయ్య : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చూడలేదు. నేను సభలోనే ఉన్నాను. మంత్రులు ఎవరూ లేరని చెప్పడం సమంజసం కాదు. నేను సభలోనే కూర్చున్నాను. సంక్లేషం కొరకు ఈ రాష్ట్రంలో రూ.5000 కోట్లతో ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీలందరి సంక్లేషానికి ఈ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడుతున్నది. ఈనాడు బీసీ కార్బోరేషన్ నిధులను రూ.7 కోట్ల 50 లక్షల నుంచి రూ.120 కోట్లకి పెంచింది. వాష్టర్‌మెన్ ఫైడరేషన్‌కి గతంలో రూ.20 లక్షలకేటాయింపు ఉంటే రూ.33 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది. నాయి బ్రాహ్మణ ఫైడరేషన్ రూ.20 లక్షల నుంచి రూ.30 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది. వడ్డెర కులానికి కూడా రూ.15 లక్షలు ఉంటే దాన్ని రూ.5 కోట్ల 16 లక్షలకు పెంచిన ఘనత కాంగ్రెస్ పార్టీకి దక్కిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా వృత్తి సంఘాల కేటాయింపులన్నీ పెరిగాయి.

శ్రీ టి.వి.రామారావు (మైకు లేకుండా) : ఎస్సీలకు ఎక్కడ పెంచారో చెప్పమనండి సార్?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్నీకర్ : రామారావు గారూ దయచేసి కూర్చోండి.

డా.ఎన్.జయప్రకాశ్ నారాయణ్: అధ్యక్షుడు, మీకు ధన్యవాదాలు. నేను మాటల్లాడే సమయానికి మీ చోరవ వల్ల మంత్రులంతా సభలో వచ్చి కూర్చున్నారు. అలాగే గౌరవ సభ్యులు ముద్దుకృష్ణము నాయుడు గారి గొడవ వల్ల ఉభయ పక్షాల నుంచి సభ్యులు సభలోకి వచ్చి కూర్చున్నారు.

(శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణము నాయుడుచే అభ్యంతరం)

మీరు చెప్పినవి మంచి మాటలే. నేను మిమ్మల్ని అభినందిస్తున్నాను. అధ్యక్షుడు ఇక్కడ పక్షపాతాలకు అతీతంగా నిజాయితీగా చర్చ జరగాలి. అధికార పక్షం రూ.23,000 కోట్లు మేము సంక్లేషమం కోసం ఖర్చు పెడుతున్నాం. మొత్తం రాష్ట్రంలో 2 కోట్లు 20 లక్షల కుటుంబాలు ఉంటే కుటుంబానికి రెండు, మూడు చోప్పున మేము ఆరు, ఏడు కోట్ల పథకాలను తెస్తున్నాం అని ఇప్పుడే మురళీ గారు కూడా చెప్పారు. కానీ ఒక వ్యాపారమైన అంశం మీ ముందుకు తెస్తున్నాను. పార్టీలను పక్షున బెట్టి మనం నిజాయితీగా ఆలోచిద్దాం. 41 సంవత్సరాల క్రితం ఈ దేశంలో "గరీబీ హతావో" అనే నినాదంతో కాంగ్రెస్ పార్టీ ముందుకు వచ్చింది. అప్పటి నుంచి ఏ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చినా ఒకే రీతిన కొన్ని పథకాలను అమలు చేస్తున్నారు. కానీ ఇవాళ్లి సమస్య గతంలో జరుగుతున్నదే మళ్ళీ కొనసాగించి కొంచెం ఎక్కువ, తక్కువలు చేయడమా లేక రీతిని వ్యాపికంగా మార్చడమా? మేము ప్రజల్ని కేవలం లభీదార్లగా భావించి వాళ్లకు చేతనైన మేరకు తలాకాస్త తాయిలాలు ఇస్తాము అదే సంక్లేషమం అంటే ఖచ్చితంగా ప్రభుత్వానికి మేము బాగా చేసాం అని చెప్పుకునే హక్కున్నది. ప్రణాళికా సంఘం లెక్కల ప్రకారం ఒక మనిషికి 1900 లేదా 2000 కేలారీలు తినడం కోసం తగినంత శక్తి ఉంటే బీదరికం నుంచి బయట పడ్డట్లు అని చెప్పుకుంటే ఖచ్చితంగా బీదరికం తగ్గుతోంది.

2012 సంవత్సరంలో మనం ఆలోచించవలసింది అణగారిన వర్గాల్లో పుట్టిన వారు, బీదరికంలో పుట్టిన వారు, కుల వివక్షకు గురవుతున్న వారు, తల్లిదండ్రులకు చదువు లేకుండా బీదరికంలో ఉన్న కారణంగా నష్టపోతున్న వారు ఆత్మ గౌరవంతో బ్రతకాలా, లేదా ఎల్లకాలం చేయచచి అర్థించే పోరులుగా ఉండాలా అనే ఈ అంశాన్ని మనం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. లేకపోతే కేవలం ఆ పూట వాళ్లకి తిండి పెట్టడమే మన ప్రభుత్వ లక్ష్యం, సమాజం లక్ష్యం అంతకు మించి ఈ రాజ్య వ్యవస్థ ఏమీ చేయదు, బీదరికం కొనసాగుతూ ఉంటుంది, కానీ బీదరికం భారం తగ్గించడం కోసం ఆ పూట ఎంగిలి మెతుకులు వేస్తాం అనే పరిస్థితులు కొనసాగుతున్నంత కాలం ఈ దేశంలో రాజకీయ, సామాజిక సంక్లోభం తప్పదు. నేను ఈ మాట అనదలచుకోలేదు. కానీ అధ్యక్షుడు, ఇవాళ్లి ఎన్నికల ఫలితాలు చూడండి. ప్రజలు మనకు పార్టీలక్షీతంగా ఏమి చెబుతున్నారంటే "ఇప్పటి దాకా కొనసాగుతున్న విధానాలు మాకు సచ్చడం లేదు, మా బ్రతుకులు బాగుపడాలంటే వ్యాపారమైన ఆలోచన కొత్తగా మీరు చేయండి" అని కోరుతున్నారు. దాన్ని మరచిపోయి గతాన్ని కొనసాగిస్తామంటే ఎల్లకాలం రాజకీయ ఫలితాలు రావు, సమాజంలో శాంతి రాదు. ఆ

ఉద్దేశంతో కొన్ని అంశాల్లో నిర్దిష్టంగా సూచనలు చేస్తాను. ప్రభుత్వ పక్షం వారు కాస్త ఓపికగా ఆలోచించండి. విమర్శను సహృదయంతో స్వీకరించండి. ప్రతీ దానికి అదే పనిగా ఉలిక్కి పడబోకండి. నిజాయితీగా ఆలోచన చేయమని కోరుతున్నాను. మన రాష్ట్రంలో మన అదృష్టం ఏమిటంటే జనాభా పెద్దగా పెరగడం లేదు. కాబట్టి ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం గట్టిగా పట్టించుకుంటే బీదరికాన్ని తగ్గించడం కోసం గట్టి ప్రయత్నం చేయవచ్చు. జనాభా విపరీతంగా పెరుగుతుంటే, పెరుగుతున్న జనాభాతో అందుకోవడం చాలా కష్టమవువతుంది. అలాగే ఆర్థికంగా ప్రగతి పెరగడంతో ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టడం కూడా పెరుగుతోంది. ఇవేళ గతంలో ఈ సభలో నేను చెప్పినట్లుగా ఒక కుటుంబంలో నలుగురు సభ్యులు ఉన్నారనుకుంటే ఒక్కొక్క కుటుంబానికి ఈ రాష్ట్ర శాసన సభ అయిదు సంవత్సరాల కాలంలో రూ.3,50,000 ను ఈ ప్రభుత్వానికి ఖర్చు చేయడానికి అనుమతి ఇస్తున్నది. నిజంగా ఈ డబ్బుని సద్వినియోగం చేస్తే బీదరికం పోవడమే మనం ప్రధాన లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటే అసలు బీదరికం దరిదాపుల్లోకి కూడా రాకూడదు.

మ.1.00

ఏవోతోంది? మళ్ళీ మళ్ళీ ఈ పథకాలనే కొనసాగించి ఇదిగో ఈ బియ్యమిస్తానే వుంటాము, ఈ పెన్నాన్ని ఇస్తానే వుంటాము, ఈ బీదల్ని బిచ్చగాళ్లగా భావిస్తానే వుంటాము అనంటే, మీరు ఏనాడు సాయం చేయకపోతే ఆనాడు మళ్ళీ వాళ్లంతా దుర్భర దారిద్ర్యంలో మునిగిపోతారు. ఆనాడు మళ్ళీ అయ్యా! మేం బ్రతకలేకపోతున్నామని విలపిస్తారు. అలాంటి పరిస్థితి ఎందుకు వస్తుంటుంది అధ్యక్షా? ఈ రూ.3,50,000/- సద్వినియోగమైనట్లయితే ఎందుకని ఇంత కాలం బీదరికం వున్నది? ఎందుకు ఇంతటి దుర్భర దారిద్ర్యమున్నది? ఏనాడు ప్రభుత్వం నుండి ఈ సాయం చేసే హస్తం అందకపోతే ఆనాడు ప్రజలు విలపించే పరిస్థితి ఎందుకు వస్తున్నది? అంటే నిరంతరం ప్రజలు ఈ రకంగా సాయం కోసం ఎదురు చూడవలసిందేనా? తలెత్తుకు బ్రతకవలసిందేనా? ఇది వోలికమైన అంశం.

అధ్యక్షా, మనకు ఇవాళ నిజమైన సంక్లేషమం జరగాలంటే, బీదరికం పోవాలంటే వొలికమైన అంశం విద్య. వివక్ష పోవాలన్నా, బీదరికం పోవాలన్నా విద్య లేకుండా, సంపాదించే శక్తి పెరగకుండా, బీదవాళ్ల తమ కాళ్లమీద తాము నిలబడకుండా మనం ఏం చేసినా కూడా ఉటు బ్యాంకు రాజకీయాలే తప్ప, జనహితం కోసం చేసే రాజకీయాలు కాదు. అధ్యక్షా, నిన్ననే బీదరికం గురించి ప్రణాళికా సంఘం కొన్ని వివరాలను బయట పెట్టింది. దాన్నో ఒక మాట మళ్ళీ మళ్ళీ స్వప్షంగా చెప్పారు. 'బీదరికం= అవిద్య'. ఏ కుటుంబాల్లో అయితే నిరక్షరాస్యత వుందో, ఏ కుటుంబాల్లో అయితే విద్య అందడం లేదో అక్కడ దుర్భరమైన దారిద్ర్యం తాండవిస్తోంది. అది ఏ కులమైనా సరే. మీరు దశిత కులమైనా చూడండి, మైనాట్లు చూడండి. లేదా వితంతువులున్న మహిళల కుటుంబాలు చూడండి. వికలాంగులను చూడండి. అసలు బీదరికం అనేది ఎక్కడ వుందంటే, విద్య అందకుండా వున్న కుటుంబాల్లో, తల్లిదండ్రులకు అక్కర

జ్ఞానం లేని కుటుంబాల్లో దుర్భర దారిద్ర్యం తాండవిస్తోంది. మనం విద్యకి గట్టిగా పెద్ద పీట వేయకుండా, మన సాంఘిక సంక్లేషమ పథకాల్లో ఈ బీద కుటుంబాల్లోని పిల్లలకు మంచి విద్యను అందించడమన్నది ప్రధాన ప్రాతిపదికగా తీసుకోకుండా, సంపాదించే శక్తిని వారికివ్వకుండా, వారి కాళ్ళ మీద వారు నిలబడే ఏర్పాట్లు చేయకుండా వుంటే మాత్రం ఈ బీదరికాన్ని తగ్గించలేము.

అధ్యక్షా, ఒకసారి సాంఘిక సంక్లేషమ హాస్టల్సను చూడండి. ఆర్థిక మంత్రి గారు ఒక మంచి ప్రకటన చేశారు. వారి ప్రకటనను నేను ఆహ్వానిస్తున్నాను, హర్షిస్తున్నాను. ఎందుకంటే నిజాయితీగా వారు చెప్పారు. 2,358 హాస్టల్స్ 2,35,000 మంది పిల్లలున్నారని చెప్పారు. మొం సర్వే చేస్తే 1,96,000 మంది పిల్లలు మాత్రమే వున్నారని తేలింది, అంటే మిగతావన్నీ కూడా దొంగ లెక్కలని తేలిందన్నారు. ఈ వాస్తవాన్ని చెప్పినందుకు మంత్రి గారిని నేను మనసారా అభినందిస్తున్నాను. దయచేసి, మీరు ఈ డబ్బునంతా మళ్ళీ హాస్టల్స్ సౌకర్యాల కోసం పెంచండి. నేను ఎన్నో హాస్టల్సను స్వయంగా చూశాను. మన చర్చంతా ఎంతసేపటికి హాస్టల్స్ సౌకర్యాల గురించే జరుగుతోంది గానీ, సోషల్ వెల్పెర్ రెసిడెన్షియల్ సూక్షులు వున్నచోట్ల మంచి విద్య అందుతుందే తప్ప, హాస్టల్స్ వున్న పిల్లలకి మాత్రం కనీస ప్రమాణాలున్న విద్య అందడం లేదు. నూటికి తొంబై తొమ్మిది సందర్భాల్లో ఆ పిల్లలని ఊరికి కూర్చోబెట్టారే తప్ప, ఆ పిల్లలకి భవిష్యత్తు లేకుండా చేస్తున్నాం. అదే రెసిడెన్షియల్ సూక్షుల్లో చూస్తే, చాలా మేరకు అన్ని చోట్ల కాకున్నా నూటికి తొంబై పాళ్ళ కాస్త మంచి విద్య అందే ప్రయత్నం జరుగుతోంది. అప్పుడు రెసిడెన్షియల్ సూక్షుల్లో చదివే పిల్లల భవిష్యత్తు బాగుంటుంది. హాస్టల్స్ వుండి చదువుకునే పిల్లల భవిష్యత్తు బాగుండదు. ఈ నేపథ్యంలో మీరు రాష్ట్రం మొత్తం మీద చూసినట్లయితే పెడూర్చుల్లు కులాలు, పెడూర్చుల్లు తరగతులకు విద్యనందించే రెసిడెన్షియల్ సూక్షులు, ఆశ్రమ సూక్షుల్లో వెరసి 7,38,000 మంది పిల్లలున్నారు. కానీ, దశిత, ఆదివాసీల పిల్లలను మీరు చూసినట్లయితే మన రాష్ట్రం మొత్తం మీద సుమారుగా 40 లక్షల మంది వున్నారు. ఈ 40 లక్షల్లో పోనీ ఒక యాభై శాతం మంది పిల్లలను తల్లిదండ్రులే పట్టించుకుంటారని అనుకుంటే కూడా, రాష్ట్రంలో దుర్భరమైన దారిద్ర్యంలో వున్నటువంటి దశిత, ఆదివాసీల పిల్లలు 20 లక్షల మంది వుండగా, వారిలో కేవలం 7,30,000 మంది పిల్లలకి ఈ రెసిడెన్షియల్ సూక్షుల్లో, ఆశ్రమ పాతశాలల్లో విద్యనందిస్తున్నారు. మిగతా 13,00,000 మందికి సంబంధించి మీరు ఎన్ని పథకాలిచ్చినా కూడా నేను ఖచ్చితంగా చెప్పగలను. పదేళ్ళ తరువాత మళ్ళీ దుర్భరమైన దారిద్ర్యంలో వారు వుండటమనేది ఖాయం.

కాబట్టి నేను కోరేది - ఎన్ని వందల, వేల కోట్లు ఖర్చైనా ఫర్మలేదు. మిగతా పథకాలకు నిధులు కొంత తగ్గించండి, వృధాని అరికట్టండి, అవినీతిని తగ్గించండి. కానీ, ఈ 13 లక్షల మంది పిల్లలకై మంచి ప్రమాణాల విద్యను అందించడం కోసం అవి రెసిడెన్షియల్ సూక్షు కావోచ్చు, లేదా పబ్లిక్ ప్రైవేట్

పొర్టవర్కోప్ కాచ్చు, లేదా స్వచ్ఛంద సంస్థలు కాచ్చు, లేదా ప్రైవేటు స్కూళ్లు గానీ బాగా నడుస్తుంటే, ప్రభుత్వ పారశాలలు అందుబాటులో లేకపోతే అక్కడ ఫీజు రీఇంబర్స్‌మెంట్లు స్కూలు స్థాయిలో కాచ్చు, వివిధ పథకాల్ని చేపట్టి ఈ 13 లక్షల మంది పిల్లలకు కూడా ఖచ్చితంగా మంచి ప్రమాణాలున్న విద్యను ఏర్పాటు చేయడం జరగాలి. నేను ఎస్సీ, ఎస్టీల విషయమే మాటల్లాడుతున్నాను. అదే బలహీన వర్గాల్లో బీదల కుటుంబాలు చూస్తే బహుశా మరో 10, 15 లక్షల మంది వుంటారు. అంటే ఈ రాష్ట్రంలో 20 నుండి 25 లక్షల మంది బీద కుటుంబాల నుండి వచ్చిన పిల్లలకు మంచి విద్యను అందించడమే ప్రధాన ప్రాతిపదికగా అన్ని సాంఘిక సంక్లేశు పథకాలను పునర్వ్యవస్థకరించండి. అప్పుడు ఎన్ని వేల కోట్లు ఖర్చుపెట్టినా కూడా దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనం నెరవేరుతుంది. ఆ బిడ్డల బ్రతుకులు బాగుపడతాయి.

అధ్యక్షా, ప్రాథమిక పారశాలలు చూసినట్లయితే, ఇది విద్యను గురించిన చర్చ కాకపోయినా బీదరికాన్ని గురించిన చర్చలో విద్యను మనం పక్కన పెట్టలేం. ప్రాథమిక పారశాలలను మీరు చూసినట్లయితే ప్రధానంగా మన రాష్ట్రంలో చూసినట్లయితే ప్రాథమిక పారశాలలకు వెళుతున్న వారిలో నూటికి తొంబై మంది దళిత, ఆదివాసీల పిల్లలు. మిగతా పది, పదిహేను మంది బలహీన వర్గాల్లో బీదల పిల్లలు. మిగతా కులాల వారు దాచాపుగా ఆ గ్రామాల్లో స్కూళ్లకి వెళుతున్న వాళ్లు లేరు. ప్రభుత్వ పారశాలల్లో ఇవాళ హైస్కూళ్లకి కొంతమంది వెళుతున్నారు గాని, అసలు ప్రైమరీ స్కూల్లో పిల్లలు లేరు. కానీ, ఇటీవల పథకాల వల్ల ఏం జరుగుతోంది అధ్యక్షా? ఎన్నోలమెంట్ బ్రహ్మండంగా చూపేడుతున్నాం. కానీ రిటెన్షన్ లేదు, విద్యా ప్రమాణాలు అధ్వాన్నంగా వున్నాయి. ప్రభుత్వ పారశాలల్లో విద్యా ప్రమాణాలు లేకపోతే ప్రధానంగా నష్టపోయేది నిరుపేదల పిల్లలు, దళిత ఆదివాసీల పిల్లలు మాత్రమే.

అధ్యక్షా, అంతర్జాతీయంగా 74 దేశాల మీద సర్వే ఒకటి జరిగితే, కజకిస్తాన్ అనే ఒక దేశం వుంది కాబట్టి మన అదృష్టం కొద్ది వాళ్లు పారశాల విద్యలో ప్రపంచంలోని 74 దేశాల్లో అట్టడుగు స్థానంలో వుంటే, అడుగు నుండి రెండవ స్థానంలో భారత దేశం వుంది. అంటే కేవలం ప్రభుత్వ పారశాలల్లో చదువుకుంటున్న పాపానికి ఈ దేశంలో, ఈ రాష్ట్రంలో వున్న ఆదివాసీలు, దళిత కుటుంబాల పిల్లలను, బలహీన వర్గాల్లో నిరుపేద కుటుంబాల్లో పిల్లలకు భవిష్యత్తు లేకుండా మనం నాశనం చేస్తున్నాం. ప్రభుత్వం డబ్బులు ఖర్చుపెట్టడంలో వాతావరిం తక్కువేం లేదు. కేవలం పారశాల విద్య కోసమే రూ.19,000 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నాం. మీరు సంక్లేశుం కోసం ఎంత డబ్బు ఖర్చుపెడుతున్నామని చెబుతున్నారో, దాచాపు అంతే డబ్బు పారశాల విద్య కోసం ఖర్చుపెడుతున్నాం. కానీ ఫలితాలు రావడం లేదు. కాబట్టి నేను మనవి చేసేదేమంటే ఈ సంక్లేశున్ని పారశాల విద్యతో పాటు ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం పారశాల విద్యతో ప్రైమరీ స్కూలు స్థాయిలో మిళితం చేసి రెండు పథకాల్ని పూర్తిగా కలిపి ప్రతి బీద కుటుంబంలోని బిడ్డకి ముఖ్యంగా తల్లిదండ్రులకు చదువు లేకపోయినట్లయితే దళిత, బలహీన వర్గాల కుటుంబాల నుండి పుట్టినట్లయితే నూటికి నూరు పాళ్లు మంచి విద్య రావడానికి ప్రతి విద్యార్థిని, ప్రతి బిడ్డని కూడా మీరు

ఎన్యూపరేట్ చేసి, ప్రతి బిడ్డని కాన్స్ట్యాంట్‌గా మానిటర్ చేస్తే ఖచ్చితంగా మంచి ఫలితాలు ఆ బిడ్డకి వస్తాయి. కేవలం పేరు కోసం స్వాతంత్ర్య వుండటం కాదు. ఆ బిడ్డల భవిష్యత్తు బాగుండటానికి ఏర్పాట్లు చేయండి. మిగతావి పక్కన పెట్టినా ఫర్మలేదు. ఖచ్చితంగా ఒక పదేళ్ళ కాలంలో బీదరికం అనేది వుండదు.

అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం సగర్వంగా చెప్పుకునే స్నీం ఫీజు రీజింబర్స్‌మెంట్. నేను మిమ్మల్ని అభినందిస్తున్నాను. ఈ స్నీం కావాలని మొట్టమొదట వాదించింది ఈ రాష్ట్రంలో లోక్సంతూ పార్టీ. ఉన్నత విద్యకు అర్థత ఉన్నట్లయితే, ఆసక్తి వున్నట్లయితే, కేవలం డబ్బులు లేకపోవడమే అవరోధం కాకూడదని గట్టిగా పోరాడి 2009 ఎన్నికల మ్యానిపోస్టోలో మేం ఈ అంశాన్ని చేర్చాము. అంతకుముందే దీని గురించి ప్రకటన చేయగానే ప్రభుత్వం దీన్ని చేపట్టింది. పూర్తిగా ఆహ్వానిస్తున్నాం. కానీ, అమలులో మాలికమైన సమస్యలున్నాయి. మనం మాటలాడుకునేది ఏదైనా కూడా అందరికీ తెలుసు. మొట్టమొదటిది ఈ సభలోనే వున్నటువంటి ఒక సీనియర్ సభ్యులు, సాక్షాత్కార మంత్రి గారే నాకు చెప్పారు. పేర్లు చెప్పడం అప్రస్తుతం. కోట్ల రూపాయల వ్యాపారం చేసుకునే ఒక రైస్ మిల్లర్ ఆయన దగ్గరకు వచ్చి "అన్నా... నా కొడుకుంటి ఆ ఫీజు రీజింబర్స్‌మెంట్ రావడం లేదు, కాబట్టి నా కొడుక్కి కూడా మీరు ఫీజు రీజింబర్స్‌మెంట్ ఇప్పించండి" అని అడిగితే "నువ్వు రైస్ మిల్లర్ వి. మరి నీ కొడుక్కి ఫీజు రీజింబర్స్‌మెంట్ ఎట్లా వస్తుంది?" అని మంత్రి గారు అడిగితే, అందుకు ఆయన "అందరు రైస్ మిల్లర్ పిల్లలకి ఫీజు రీజింబర్స్‌మెంట్ వస్తోంది, ఒక్క నా కుమారుడికి మాత్రం అందడం లేదు. నేనేం పాపం చేశాను? నాకు కూడా అందించే ఏర్పాటు చేయండి" అని కోరాడని చెప్పారు.

అధ్యక్షా, సంతులిత స్థాయిలో అమలు చేయడమనంటే బీదలు, డబ్బున్న వాళ్ళ అని తేడా లేకుండా అందర్నీ సమానంగా చేస్తే నష్టపోయేది మాత్రం ఎవరిపట్టేతే మనం దయాదాక్షిణ్యాలతో ప్రవర్తించాలో, ఈ సభ పన్నుల రూపంలో వసూలు చేసిన డబ్బుల్లో ఎవరి భవిష్యత్తు కోసం ఎక్కువ డబ్బులు కేటాయించాలో వాళ్ళకు వెళ్ళకుండా అర్థత లేనివాళ్ళకిచ్చేసి, ఎనిమిది కోట్ల మందికి స్వాలర్పింపులు పంపిణీ చేశామని చెప్పుకుని నిజమైన పిల్లలకు అన్యాయం చేస్తున్నాము. ఈ మాట చాలా ఖచ్చితంగా చెప్పాల్సిన అవసరముంది. సమాజంలో బాగా నష్టపోతున్న కుటుంబాలకు న్యాయం చేయకుండా, వాళ్ళకు ఎక్కువగా నిధుల్ని కేటాయించకుండా, వాళ్ళ భవిష్యత్తుకు భరోసా ఇవ్వకుండా రైస్ మిల్లర్ కుటుంబాలకు, కోటీశ్వరుల కుటుంబాలకు కూడా ఈ పథకాల్లో ఏర్పాట్లు చేసి అందరికీ అందించామని గొప్పలు చెప్పుకుంటే మాత్రం మీకు పేదవాళ్ళ, డబ్బున్న వాళ్ళనే వివక్ష లేదు. తద్వారా వివక్షకు గురోతున్న కుటుంబాలు, సమాజంలో హాయిగా బ్రతికే కుటుంబాల మధ్య తేడా లేకుండా చేస్తున్నారు. ఇది కాదు అని మనలో ఏ ఒక్కడం కూడా చెప్పలేము. దీన్ని ఖచ్చితంగా ఏర్పాటు చేయాలి. మల్లీ చెబుతున్నాను. ప్లానింగ్ కమీషన్ లెక్కల ప్రకారం మన రాష్ట్రంలో 1,76,00,000 మంది నిరుపేదలున్నారు. అంటే 45,00,000 కుటుంబాలున్నాయి. 8 కోట్ల జనాభాకి, 2 కోట్ల కుటుంబాలకి, కుటుంబానికి మూడు ఫలితాలు ఇవ్వడం

కాదు. ఈ 45,00,000 కుటుంబాలకు కుటుంబానికి 20 ఫలితాలివ్వండి, కుటుంబానికి 10 ఫలితాలివ్వండి. దబ్బంతా కూడా అక్కడికే వెళ్లే ఏర్పాటు చేసి, ఫలితం వచ్చేలా చేయండి గానీ ప్రజలను ఓటు బ్యాంకులుగా మార్పి బీదలకు, బీదలు కాని వాళ్లకు మధ్య ఈ ప్రభుత్వం తేడా లేకుండా చేసింది. నేను చాలా నిర్దిష్టమైన ఆరోపణ చేస్తున్నాను.

మ.1.10

మీరు డబ్బు ఖర్చు పెట్టడం లేదని నేను అనడం లేదు. నిరుపేదలకి - బీదరికంలో లేని వారికి మధ్య తేడా లేకుండా చేసి తాత్కాలిక ఓటు బ్యాంకుల కోసం చూస్తున్నారు తప్ప, పేదరికాన్ని తొలగించడం కోసం మీరు పోరాటం చేయడం లేదు. అధ్యక్షా, ఈ ఆరోపణలకు స్పష్టమైన సమాధానం కావాలి. అందుకనే నేను రెండు సూచనలు చేస్తున్నాను. చాలా మంది విద్యార్థులు స్కూలు స్థాయిలో నెలకు వెయ్యి రూపాయలు ఫీజులు కట్టి, జానియర్ కళాశాల స్థాయిలో సంవత్సరానికి రూ.25,000 వేలు కట్టిన తర్వాత, కాలేజీకి రాగానే ఫీజు రియంబర్స్‌మెంటు ఇస్తున్నారు. నిజంగా నిరుపేదలెవరు? ఇది తెలుసుకోవడం కష్టమా? నేను మళ్ళీ రూ.300 రూ.400 ఖర్చుతో పాపం రిభ్యూ కార్బూకులు కూడా ప్రభుత్వ పారశాలల మీద నమ్మకం లేక ప్రైవేటు పారశాలలకు వారి పిల్లల్ని పంపిస్తున్నారు. దీంట్లో వారిని పరిగణనలోనికి తీసుకోవడం లేదు. ఎందుకంటే వారు నిరుపేదలు. కానీ, నిజంగా పేదరికం లేకుండా ఉండి, నెలకు వెయ్యి రుపాయలు స్కూలు స్థాయిలో ఫీజులు కడుతూ, జానియర్ కళాశాల స్థాయిలో ఇరవై ఇరవై అయిదు వేల రూపాయలు కట్టిన తర్వాత ఇంకా మీరు ఇస్తామంటే నిరుపేదలకు అన్యాయం చేయడమే కదా! రెండవది, తల్లిదండ్రులకు చదువు ఉన్నట్లయితే వారి పిల్లల్ని బీదలుగా ప్రకటించినట్లయితే అబద్ధమవుతుంది. కాబట్టి ఈ రెండు అంశాల ప్రాతిపదికగా నిజమైన బీదలకు పూర్తి ఫలితాలను అందించండి.

రెండవది, క్వాలిటీ ఎడ్యూకేషన్. రూ.4000 కోట్లను మీరు ఫీజు రియంబర్స్‌మెంటు కోసం ఖర్చుపెడుతుంటే.. పారశాల విద్యలో ఎలాగైతే ఫలితాలు రావడం లేదో, ఉన్నత విద్యలో కూడా డబ్బులిచ్చి కార్బూరేట్ కళాశాలలను మీరు బ్రెతికిస్తున్నారు. ఈ ప్రభుత్వ పథకాలు, మీ ఉద్దేశం ఏమైనప్పటికీ ఫలితం ఏమి జరుగుతుందంటే, ఆరోగ్య శ్రీ అంటే ఈ రోజు కార్బూరేట్ శ్రీ. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఆరోగ్యశ్రీ లేకపోతే కార్బూరేట్ అసుపత్రులు ఇప్పటికే మూతపడి ఉండేవి. బీదల ఆరోగ్యం కంటే వారి బ్రతుకుదెరువు బాగుంది మనకి. అట్లాగే, విద్యార్థుల జీవిష్టత్తుకంటే, ఏ ప్రమాణాలతో విద్య వస్తుందనే దానికంటే, ఏ ప్రమాణాలు లేని పనికిరాని కళాశాలలను నింపడం కోసం ఈ పథకం పనికొస్తుంది. కాబట్టి, ఈ పథకం క్రింద రూ.4000 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నప్పుడు, 800 ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలకు ఒక్కాక్క కళాశాలకు బహుశా మూడు నాలుగు కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నప్పుడు, కనీసం ఆ కళాశాల్లో ఉన్న ప్రమాణాల గురించి మీరు పట్టించుకున్నారా?

కాబట్టి, ఈ రోజు ప్రైవేటు విద్యా సంస్థలు ఖచ్చితంగా లేవు. అది అబద్ధం. ప్రభుత్వం డబ్బుతో ప్రైవేటు యాజమాన్యంతో నడుస్తున్న సంస్థలవి. పూర్తిగా పన్నుల డబ్బుతో నడుస్తున్న సంస్థలవి. కాబట్టి ఆ కళాశాలల్లో మంచి ప్రమాణాల కోసం గట్టిగా మీరు ఒక బెత్తం పట్టుకునే అవకాశం, బాధ్యత మీకుంది. అది చేయకపోతే మరలా నిరుపేదలే నష్టపోతారు. ఎందుకంటే, డబ్బున్న వాళ్ల ఈ విషయాన్ని గుర్తించి, ప్రమాణాలు లేని కళాశాలలను వదిలేశారు. అవసరమైతే డోనేషన్ ఇస్తాము, ర్యాంకొచ్చినా మాకు ఈ సీటు అక్కరలేదని, మంచి కళాశాలలు ఉన్నచేట, ఈ రాష్ట్రంలో గానీ పరాయి రాష్ట్రంలోగానీ, వేరే దేశంలోనైనా వారి పిల్లల్ని చదివించుకుంటున్నారు. కాబట్టి, మంచి ప్రమాణాల కోసం గట్టిగా మీరు కూర్చోండి. ఒక సంస్థను ఏర్పాటు చేయండి.

మూడవది, ఈ పిల్లలకు డబ్బులేదో ఇచ్చేశాం మాకు ఓట్లు వేయిండని కాకుండా, వాళ్ల బ్రతుకు బాగుపడాలంటే, పిల్లల కోసం కొన్ని ప్రమాణాలను పెట్టాలి. కనీసం అటోండెన్న.. ఈ పిల్లలు చదువుకోవాలని, వారి భవిష్యత్తు బాగుండాలని ఫీజు రియంబర్స్‌మెంటు ఇస్తున్నామా లేక మీ ఓట్లు కావాలి, మీ బ్రతుకు మాత్రం బాగుపడకూడదు, శాశ్వతంగా ఓట్లు బ్యాంకులుగా ఉండాలని డబ్బులిస్తున్నామా? అందుచేత ఖచ్చితంగా అటోండెన్న, పరీక్షల్లో పెర్ఫార్మెన్స్, ఆ పరీక్షల్లో పెర్ఫార్మెన్స్ మీద మీకు నమ్మకం లేకపోతే, వేరే కొన్ని ప్రమాణాలను, టెస్టులను పెట్టండి. పిల్లలు బాగుపడటం కోసం బెత్తం పట్టుకోండి. కనుబడ్డను ప్రైమించే తండ్రి టీవీలు చూస్తాను సినిమాలు చూస్తాను అంటే, నయానో భయనో బిడ్డకు చెప్పి భవిష్యత్తు కోసం చదివిస్తాడు. ప్రభుత్వం ఆ బాధ్యతను తీసుకోకపోతే, కేవలం ఓట్లు బ్యాంకులుగా భావించి, బీదరికం శాశ్వతంగా కొనసాగినా మాకు అభ్యంతరం లేదని అనుకుంటే, ఆ బిడ్డల భవిష్యత్తును నాశనం చేసిన వాళ్లమవుతాం. తత్కాలికంగా దీని వల్ల మీకు ఇబ్బంది కలగవచ్చు. కన్న తండ్రి బిడ్డల్ని టీవీ చూడొద్దు చదువుకోమనంటే ఆ క్లబంలో ఆ బిడ్డ తండ్రిని కూడా ధూషిస్తాడు. కానీ, నిజంగా భవిష్యత్తు పట్ల అవగాహన ఉన్న ప్రభుత్వం తాత్కాలికంగా ఇబ్బంది అయినా సరే, మీ భవిష్యత్తు బాగుండాలంటే మీరు చదువుకోవాలి, మీ నుంచి మంచి ఫలితాలు రావాలి, మీ అటోండెన్న సక్రమంగా ఉండాలి, మీ భవిష్యత్తు బాగుండాలని ఖచ్చితంగా పట్టుపట్టాలి. అది చేయకపోతే ఓట్లు బ్యాంకుల రాజకీయమే అవుతుంది గానీ, బీదరికాన్ని తొలగించే రాజకీయం కాదు.

కొన్న కళాశాలల నుంచి చాలా తీవ్రమైన ఫిర్యాదులు వస్తున్నాయి. డబ్బులు మీరిచ్చినా ఫీ అనేది ఎంతో తెలియకుండా అస్వష్టంగా ఉంచి, రియంబర్స్‌మెంటు డబ్బులను కూడా ఆ ఫీజులో భాగంగా చేర్చిసి మరలా ఫీజు రియంబర్స్‌మెంటు ఫలితాలు అందించడం లేదని. మరి కొన్న కళాశాలల్లో దొంగ పేర్లను చేర్చి అక్రమాలకు పాల్గుడుతున్నారని. మీరు ప్రయత్నం చేస్తే అలాంటి కేసులు తప్పకుండా బయటపడతాయి నిర్ధారించి చర్యలు తీసుకోండి. Including de-licensing of those colleges.

వారికి మామూలు చర్యలు సరిపోవు. పెనాట్లీలు వేయడంతోపాటు, ఏపసిటి లైసెన్స్‌ను తీసిపారేస్తే భవిష్యత్తులో ఆ ప్రమాదం ఉండదు.

ఇక నిజమైన పేదరికమన్నది అసంఘటిత రంగంలో ఉన్న కార్బూకులది. ఈరోజు రెక్కాడితేగాని డొక్కాడని కుటుంబాలు అత్యంత దుర్భరమైన దారిద్ర్యంలో ఉన్నాయి. మన సంక్లేశ పథకాల్లో ఎక్కడా ఏదో మిగతా వాళ్ళతోపాటు మామూలుగా, డబ్బున్న వాళ్ళతోపాటు రేషన్ కార్దలు ఇచ్చామనేది తప్ప, ఆ రంగం గురించి ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ ఎక్కడా కనిపించడం లేదు. ఆ రంగంలో మొట్టమొదటగా కేంద్ర ప్రభుత్వం కొన్ని సాంఘిక సంక్లేశ పథకాలను చేపట్టింది. ఉదాహరణకు మనందరి ఇళ్ళలో ఎవరో ఒకళ్లు పని మనుషులో, వంట మనుషులో పని చేస్తున్నారు. వాళ్ళను మనం చాలా దయతో చూసుకున్నా వాళ్ల పిల్లలకు భద్రత ఉండదు – వారి పిల్లలకి బరోసా లేదు. ఈ ఉద్దేశంతోనే జాతీయ స్థాయిలో ఒక పథకాన్ని పెట్టారు. దయచేసి, ప్రభుత్వం అవసరమైతే ప్రమియం మీరే కట్టండి. లేదు ఆ ఇంటి ఆసామి ముందుకొస్తే ఆ ఆసామిని కట్టమనండి. కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులను మీరు తీసుకోండి. వీరందరికి కూడా నెలకు ఇంత అని వారు డబ్బుని శాశ్వత ప్రాతిపదికన ఒక పెన్నన్ కోసమో, గ్రాంయోలీ కోసమో దాచుకునే ఏర్పాట్లు చేసినట్లుయితే – ఏనాడు ఆ ఇంట్లో అమ్మగారికి కోపం వస్తే పని మనిషి పదవి తీసి వేస్తారో, వంట మనిషి ఉద్యోగం పోతుందో రేపొద్దున బరోసా ఏమిలో అనే భయంతో వఱకుతున్నారు. కాబట్టి, ప్రత్యేకంగా ఆ సాంఘిక భద్రత పథకాన్ని వారికి అమలయ్యే విధంగా ప్రత్యేకమైన చౌరవ తీసుకోండి. దానికి ఖర్చు పెద్దగా కాదు. రూ.50 కోట్లో రూ.100 కోట్లో అదనంగా ఖర్చు అవుతుంది. మిగతా నిధులు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి వస్తాయి. కానీ పెద్దవత్తున ఒక ఉద్యమంలాగా చేపట్టి అమలు చేసే ఏర్పాట్లు చేయండి.

రెండవది, ఇళ్ళలో పని చేస్తున్న కార్బూకుల పిల్లల భవిష్యత్తును కాపాడటం కోసం ప్రతి ఇంటినీ సర్వే చేసి – మరలా ఆ ఇంట్లో ఉద్యోగం ఇచ్చిన వారికి భయం కలగకుండా, ఆ పిల్లల చదువు గురించి ప్రత్యేకంగా మీరు ఏర్పాట్లు చేయండి. ఎందుకంటే, బాగా నష్టపోతున్న కుటుంబాలు అవి. మూడవది, ఈరోజు ఇళ్ళలో గానీ, చాలాచోట్ల హాస్పిటల్ ఇండస్ట్రీలో గానీ చాలా అవకాశాలు ఉన్నాయి. కానీ నిరుపేదల కుటుంబాల్లో ముఖ్యంగా మహిళలకి చిన్నపాటి శిక్షణను ఇచ్చినట్లుయితే, ఎక్కువ అక్కరలేదు 15 రోజులు ఇచ్చిన పర్యాలేదు. టెలిఫోన్ రిసీవ్ చేసుకోవడం ఎట్లాగా, హైజైన్ ఎట్లాగా, ఇంట్లోకి పది మంది అతిధులు వస్తే ఆహ్వానించడం ఎట్లాగా ఇలాంటి చిన్న చిన్న విషయాల్లో శిక్షణనిచ్చినట్లుయితే, నెలలో వారికి వచ్చే రెండు మూడు వేలకు బదులు అయిదారు వేలు ఇవ్వడానికి చాలా మంది సిద్ధంగా ఉంటారు. ఆ చిన్నపాటి శిక్షణను వారికి ఇచ్చి ఖచ్చితంగా అయిదారు వేలు సంపాదించుకునే అవకాశం వారికి ఇచ్చినట్లుయితే ఆ కుటుంబాలు బాగుపడతాయి, బీదరికం భారం తక్కుతుంది.

రాజీవ్ యువకిరణాలు పథకంలో చోటు చేసుకున్న అవకతవకల గురించి నేను మాట్లాడటం లేదు. ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను. కానీ, ఎంత సేపటికీ దాని మీద ఉన్న ఎంపిసిస్ అంతా కూడా ఉద్యోగాలు అని ఉంది గానీ నాకు అర్థమైనంత వరకు స్వయం ఉపాధి అని లేదు. ఈరోజు పట్టణ ప్రాంతాల్లో ముఖ్యంగా స్వయం ఉపాధికి అవకాశాలు పెరుగుతున్నాయి. కార్బోంటర్లు గానీ, ప్లంబింగ్ గానీ, ఎలక్ట్రిషిప్స్ గానీ, మెకానికల్గా గానీ అపారమైన డివాండ్ ఉంది. దయుచేసి, రాజీవ్ యువకిరణాలు పథకంలో భాగంగా ప్రత్యేకంగా వాళ్ళకి నెలో రెండు నెలలో, అవసరాన్ని బట్టి మూడు నెలలో శిక్షణనివ్వండి. ఈ నాలుగైదు రంగాల్లో మైనారిటీలకు చెందిన విద్యార్థులకు పెద్ద ఎత్తున శిక్షణనిచ్చినట్లయితే సెల్పు ఎంప్లాయిమెంటుకు కీలకమైన మార్గంగా ఉంటుంది. అలాగే, నగరాలకు వలస వస్తున్న వారి పిల్లలకు వాళ్ళందరికి సెల్పు ఎంప్లాయిమెంటు కీలకమైన మార్గం.

కాబట్టి, రాజీవ్ యువకిరణాల పథకంలో సెల్పు ఎంప్లాయిమెంటును కూడా చేర్చి శిక్షణను, శిక్షణను పూర్తి చేసిన తర్వాత వారి కాళ్ళ మీద వాళ్ళ నిలబడటానికి కొంత పెట్టుబడిని ఏర్పాటు చేయండి. చాలా కుటుంబాలు చాలా గౌరవంగా బ్రతుకుతాయి. ఈ రోజు కార్బోంటర్ బాగా పని చేసినట్లయితే రోజుకు అయిదారు వందలు సంపాదిస్తున్నాడు. గౌరవంగా బ్రతికే వృత్తుల్లో అదొకటి అయిపోయింది. కాబట్టి ఆ ఏర్పాటును మీరు చేసినట్లయితే కొన్ని పదుల వేల మందికి రాష్ట్రంలో ఉపాధి లభిస్తుంది. బీదరికం నుంచి బయట పడిన వారపుతారు.

తర్వాత కులాల మధ్య ఇంటిగ్రేపన్, మనం ఎంత సేపటికీ కులాలుగా వ్యవహారించి ఉటు బ్యాంకులుగా వాడుకుంటున్నామే గానీ, కులవివక్క పోవాలంటే వివక్క లేని సమాజం కావాలంటే, కులాలకు అతీతంగా సమాజంలో ప్రజలు వ్యవహారించే తీరును గురించి ఆలోచించడం లేదు. కాబట్టి, ఒక నిర్ధిష్టమైన సూచన చేస్తున్నాను. కులాంతర వివాహం చేసుకున్న వారికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెద్దగా ఏమి చేయడం లేదు. చాలా ఉదాసీనంగా వ్యవహారిస్తున్నాం. ఈరోజు పట్టణీకరణ పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో, యువత తల్లిదండ్రుల మాటలను భాతర చేయకుండా నచ్చిన పిల్లను పెళ్ళి చేసుకోవడానికి సిద్ధపడుతున్నారు. అలాంటి వారికి చాలా సందర్భాల్లో ఆ కుటుంబం ఈ కుటుంబం ఏ రకమైన సహాయం చేయరు. పెద్దఎత్తున వారికి సహాయం చేయాలి, రిజర్వేషన్లే కాదు, వారికి ఉపాధి అవకాశాలే కాదు, వారికి వారి పిల్లలకి విద్యావకాశాలే కాదు, ఏ రూపంలో వీలైతే ఆ రూపంలో, ఎందుకంటే ఏ కులంలో పిల్లనో లేక వరుడ్నో పెళ్ళిచేసుకున్న నా బీడ్లల భవిష్యత్తు బాగుంటుంది అనుకుంటే, ఒక ఇరవై పొతిక ఏళ్ళలో చాలా మంది పిల్లలు తల్లిదండ్రుల మాటల్ని భాతర్ చేయకుండా 'ఈ కులమనే భయంకరమైన విష వృక్షాన్ని' చేదించి వాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళ చేసుకుంటారు. ఎందుకంటే, కుల వ్యవస్థ కొనసాగుతున్నది ప్రధానంగా పెళ్ళి కారణంగా. వివాహం అనేది కులం లోపల అనేది ఎప్పుడైతే ఉన్నదో, ఆ కులం - కులం పేరుతో వచ్చే

అడ్డంకులు కొనసాగుతాయి. దానిని మనం దెబ్బకొట్టాలంటే, కులాంతర వివాహాలకు పెద్దశీట వేయండి. వారికి పూర్తిగా సహాయాన్ని అందించండి.

మ.1.20

ఇక సంక్లేషమ పథకాల గురించి ఊను కూడా వినిపించడం లేదు. ఇళ్ల స్థలాల విషయంలో రెండు సూచనలు చేస్తున్నాను. మొట్ట మొదటిది ఆర్థిక మంత్రి గారు మాటలాడుతూ, రెండు లక్షల ఇరవై ఇళ్ల స్థలాల కోసం రూ.350 కోట్లు కేటాయించామన్నారు. అంటే సుమారుగా పది వేల ఎకరాల భూమి అవసరమవుతుంది. ఇండ్ల స్థలాలంటే నివాసయోగ్యమైనవి కాబట్టి ఒక గ్రామంలోనో, పట్టణంలోనో బాగా పనికొచ్చే ప్రాంతం కాబట్టి ఖరీదు ఎక్కువ ఉంటుంది. అంటే సుమారుగా ఎకరం భూమికి మూడున్నర లక్షల రూపాయలు అవుతుంది. నాకు తెలిసి ఈ రాష్ట్రంలోని గ్రామీణ ప్రాంతంలో కూడా నివాసయోగ్యమైన ఇంటి స్థలానికి పనికొచ్చే ఎకరా భూమి మూడున్నర లక్షల రూపాయలుంటుంది గనుక అంత డబ్బును వెచ్చించడం సాధ్యం కాదు. అట్లాగని ఇంకోక మూడు వందల కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించమని నేను అనడం లేదు, అది సాధ్యం కూడా కాదు కాబట్టి రెండు పనులు చెయ్యండి.

మొట్ట మొదటిది ఇండ్ల స్థలాల కోసం భూములు కోలోయే వారికి ప్రత్యేకంగా కొన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తే వారు ముందుకొస్తారు. నాకు స్కూల్లో పాఠాలు చెప్పిన మాస్టర్ గారు ఆ మధ్య ఫోన్ చేసి చెప్పిందేమిటంటే బాధా నేను పట్టణానికి దగ్గరలో ఇంటి స్థలం కొనుకున్నాను. అదృష్టవశాత్తూ దాని ధర పెరిగి కోటి రూపాయల విలువ చేస్తున్నది. ఇవ్వాళ నా పిల్లలకు అదే ఆధారంగా ఉన్నది. కానీ నా స్థలాన్ని ఇండ్ల స్థలాల కోసం తీసుకుంటామంటున్నారు, అలా తీసుకుంటే గనుక నేను పూర్తిగా బికారిసైపోతాను. ఈ విషయంలో నేను సంబంధిత కలెక్టర్ గారికి ఫోన్ చేసి చెప్పిందేమిటంటే మీకు అవసరముంటే భూమి తీసుకోవాలి తప్పదు కానీ మీరు అందులో ఒక ఎకరం భూమిని మాత్రమే తీసుకొని ఇండ్ల స్థలాల కోసం ఉపయోగించి, చుట్టుప్రక్కల అన్ని సౌకర్యాలను పెంచితే భూమి విలువ పెరుగుతుంది గనుక తీసుకున్న దాంట్లో మళ్లీ సగం భూమిని తిరిగి ఇస్తే ఉన్న దాంట్లో కొంత భూమి పోయినా కూడా మిగిలిన భూమికి రేటు పెరుగుతుందని సంతోషంగా ఇస్తారు. లేదంటే వారు బికార్లుగా మారిపోతారు. కాబట్టి ఇండ్ల స్థలాలు ఒక గ్రామానికో, పట్టణానికో దగ్గరగా ఉండే విధంగా, ఇండ్ల స్థలాల కోసం భూమిని కోలోయిన వారు వారికున్న భూమినంతా కోలోయామని బాధపడే అవకాశం లేకుండా ఇండ్ల స్థలాలకు భూమిని సేకరించినప్పుడు వందెకరాలు అవసరమైతే రెండొందల ఎకరాలు సేకరించి అక్కడ ప్రభుత్వ నిధులను వెచ్చించి అన్ని సౌకర్యాలను కల్పిస్తే ధర ఖచ్చితంగా పెరుగుతుంది. మిగిలిన సగం భూమిని మాత్రం ఇండ్ల స్థలాల కోసం భూమిని కోలోయిన బాధితులకు తిరిగిస్తే అప్పుడు చాలా మంది ముందుకొస్తారు.

రెండవది, ఇండ్ల స్టలాలు కేటాయిస్తున్నప్పుడు ఖచ్చితంగా ఎక్కుడైనా సరే ఈ కులానికి ఆ కులానికి అని కాకుండా అన్ని కులాలు కలిసి అక్కడ మిశ్రమంగా ఉండాల్సిందే. ఇండ్ల కాలనీలలో అన్ని కులాల వారు కలిసి సహజీవనం చేయాల్సిందేనన్న నిబంధనను ఖచ్చితంగా విధించకపోతే మనం ఈ సమాజంలోని కుల వివక్షను తొలగించలేము. దాంట్లో కూడా ప్రతి ఇంటికి మరుగుదొడ్డి ఉండాలి. బహిరంగ మల విసర్జన పేద కుటుంబాలలోని మహిళలకు శాపంగా మారింది. వివక్షకు కీలకమైన కారణం కూడా ఇదే. బహిరంగ మల విసర్జన వలన ఆరోగ్యం చెడిపోవడమే కాదు, ఆత్మ గౌరవం దెబ్బతినడమే కాదు ఎంతో మంది మహిళలు అవమానపడాల్సి వస్తున్నది, కొన్ని సందర్భాలలో అరాచకాల పాలవ్యాల్సి వస్తున్నది. కాబట్టి ప్రతి ఇంటికి గౌరవప్రదంగా, శుభ్రంగా ఉండే మరుగుదొడ్డిని కట్టించాలి. ఇది కేవలం పరిశుభ్రత, ఆరోగ్యం కోసమే కాదు మహిళల ఆత్మ గౌరవం కోసం, అణగారిన వర్గాల కోసమని కీలకమైన బాధ్యతగా భావించి సాంఘిక సంక్లేషంలో చేపడితే బాగుంటుంది.

ఆదే విధంగా వివక్షను తొలగించడం కోసం, వివక్షకు గురి చేస్తే బాధ్యతకు శిక్ష విధించడం కోసం రెండు కీలకమైన అంశాలున్నాయి. అప్పి (1) మహిళల విషయంలో (2) దళితుల విషయంలో. మన రాష్ట్రంలో, దేశంలో కొన్ని చట్టాలు అమలులో ఉన్నాయి. ఈ చట్టాలు ముఖ్యంగా మహిళలకు, అణగారిన వర్గాలకు చాలా ఉపయోగకరమైనవి. కానీ ఉన్న కొద్ది ఈ చట్టాలకు చెడ్డ పేరు తీసుకొన్నున్నారు. ఈ చట్టాలను కేవలం తాత్కాలికంగా ఇంకొకరిని ఇబ్బంది పెట్టడం కోసం కొంత మంది దుర్మార్గులు ఉపయోగించుకుంటుంటే పాలనా యంత్రాంగం దానికి పాపులుగా ఉపయోగపడుతుంటే నిజంగా నిరుపేదలకు ఉపయోగపడాల్సిన చట్టాలు నీరుగారి పోతున్నాయి. కాబట్టి ఈ చట్టాలలో దుర్యాన్యియోగం ఎక్కుడ జరిగినా నిర్దాక్షిణ్యంగా చర్యలు తీసుకునే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం చేయాలి. నిజంగా మహిళలకు గాని, అణగారిన వర్గాల వారికి గాని అన్యాయం జరిగినప్పుడు వారికి ఈ చట్టాలు ఉపయోగపడకుండా అసలు ఈ చట్టం కింద ఏ కేసు వచ్చినా బహుశా ఇది మంచి కేసు కాదేమో అనే భావన కోర్చులకు కలిగితే నష్టపోయేది ఈ వర్గాలే. కాబట్టి ఈ చట్టాలను దుర్యాన్యియోగం చేసిన వ్యక్తుల మీద కలిన చర్యలు తీసుకోకపోతే నిజంగా అవసరమైనప్పుడు ఆ చట్టాల నుంచి రక్షణ దొరకదు.

నేను చివరగా కోరేదేమిటంటే ఇవ్వాళ ఒక అంతర్గుధనం కావాలి. గతంలో చేపట్టిన పదకాలే మళ్ళీ చేపడతామంటే ఇప్పటిదాకా వచ్చిన ఫలితాలే మళ్ళీ వస్తుంటాయి. ఇంకొక ఇరవై సంవత్సరాలు గడచినా కూడా మళ్ళీ మనమో లేదంటే మన తర్వాత తరం వారో కూర్చుని సంక్లేషం గురించి మళ్ళీ ఈ మాటలే చెప్పుకుంటారు. నేను కోరేది ఖచ్చితంగా దీర్ఘకాలికంగా ఈ కుటుంబాలకు పనికొచ్చేది, బీదరికాన్ని శాశ్వతంగా తొలగించేది, వారిని వాళ కాళ మీద నిలబెట్టేది, ఆత్మ గౌరవాన్ని పెంచేది, వివక్ష లేని సమాజాన్ని సృష్టించేటటువంటి విధానాలను మనకున్న వనరులతో, సంకల్పంతో రూపకల్పన చేయకపోయినట్టే ఈ సమస్య శాశ్వతంగా కొనసాగుతూనే ఉంటుంది కాబట్టి వ్యాపాంలో మాలికమైన మార్పు కావాలి.

ప్రభుత్వాన్ని గాని, వివిధ రాజకీయ పార్టీలను గాని ఈ విషయంలో నేను శంకించడం లేదు. ఖచ్చితంగా వివక్ష లేని సమాజం కావాలని, సంక్లేషణానికి పెద్ద పీట వేయాలని కోరుకుంటున్నాను తప్ప వ్యాహం తప్పని నేను అనడం లేదు. అందుచేత లభ్యిదారులు కాదు ఆత్మ గౌరవం ఉన్న పొరులుగా మనం గుర్తించాలి. ఓటు బ్యాంకు కాదు, బతుకు భయం లేని కుటుంబాలుగా మనం గుర్తించాలి. ప్రతి దేశంలో అనుభవం నుంచి వ్యాహాలు మారుతాయి. కాబట్టి పథకాల నుంచి శాశ్వతంగా ప్రయోజనాలను కల్పించి బీదరికాన్ని, కుల వివక్షను తొలగించడం కోసం పునాది వేయాల్సిందిగా కోరుతూ, ఈ అవకాశమిచ్చిన మీకు నమస్కారాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డిః అధ్యక్షౌ, ఎస్.సి సంక్లేషణానికి సంబంధించి ఈ బడ్జెట్లో రూ.2,683.93కోట్లు కేటాయించారు. గత సంవత్సరం బడ్జెట్లో రూ.2,357.70కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. రాష్ట్ర జనాభాలో ఒక కోటి యాభై లక్షల మంది దళితులున్నారు. దళితులు నివాసం ఉంటున్న దళితవాడలను చూస్తే వాళ్ళకు కనీస సౌకర్యాలు గాని, ఇండ్ల సౌకర్యం గాని, మంచినీటి సౌకర్యం గాని, విద్య, వైద్య సౌకర్యం లేక చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అందువల్ల, వాళ్ళ ఆవాసం ఉంటున్న దళితవాడలను అభివృద్ధి చేయడానికి కనీసం రూ.5,000 కోట్లు ప్రతి సంవత్సరం ఒక ప్రత్యేకమైన ప్యాకేజీగా ప్రకటించి ఆ రకంగా అభివృద్ధి చేసి మన రాష్ట్రంలోని దళితవాడలను కనీస వసతులు, సౌకర్యాలతో అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశముంటుంది. దీని గురించి మొం అనేక సందర్భాలలో చెప్పినప్పటికి కూడా ప్రభుత్వం నిర్దిష్టం చేస్తున్నది. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం దళితవాడలను గుర్తించి అభివృద్ధి చేయడానికి కావలసిన ప్రత్యేక ప్యాకేజీతో నిధులు కేటాయించడానికి ముందుకు రావాలని కోరుతున్నాను.

స్పెషల్ కాంపోనెంట్ నిధులు 2001జనాభా లెక్కల ప్రకారం దళితులకు ప్రతి శాఖలో 16.2%, ఎస్.టి.లకు 6.6% కేటాయించాలి కానీ 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం దళితులకు 18%, గిరిజనులకు 8శాతం పెంచాల్సిన అవసరమున్నది. కానీ ఆ రకంగా పెంచడం లేదు. కేటాయించిన నిధులు కూడా వీళ్ల సంక్లేషణానికి ఖర్చు చేయడం కాకుండా ఇతర పనులకు కేటాయించడం జరుగుతున్నది. అసలు దళితులకు కేటాయించే నిధులే తక్కువ, కేటాయించిన నిధులు సుమారు రూ.25,000 కోట్లు ఇతర పనులకు కేటాయించడం జరుగుతున్నది. గత సంవత్సరం సబ్-ప్లాన్లో కేటాయించిన నిధులు చూస్తే రూ.25,000 కోట్లు కోత పెట్టారు. గత 19 సంవత్సరాల నుంచి లెక్కపేసినట్టే సబ్ ప్లాన్కు

మ.1.30

గత 19 సంవత్సరాల కాలం నుంచి సబ్ ప్లాన్కు సంబంధించిన నిధులను చూసినట్టే, సుమారు రూ.25,000 కోట్లు కోత పెట్టారు. గత 19 సంవత్సరాల నుంచి లెక్కపేసినట్టే సబ్ ప్లాన్కు

సంబంధించిన నిధులు ఆ విధంగా నిరూపయోగమైనాయి. అంటే, వాళ్ల అమాయకులు, చదువు రాని వాళ్ల, తరువాత ఏ దిక్కు లేని వాళ్లని అర్థమవుతోంది. వాళ్లకు కేటాయించే నిధులే తక్కువ, అందులో కూడా కోత విధించడమంటే, ఇంత కంటే దారుణమైన విషయం మరొకటి ఉండదు. కానీ, ఈ పద్ధతిని మార్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇవాళ జాతీయ ప్రణాళిక సంఘం 12వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కూడా ఈ విషయం చెప్పడం జరిగింది. దళితులకు, వారి సంక్షేపమానికి నిధులు ఏ విధంగా కేటాయించాలి, తరువాత ఏ పరిస్థితుల్లో కూడా వారి సంక్షేపమం కోసం కేటాయించిన నిధులను మళ్లించడానికి వీలు లేదనే విషయాన్ని కూడా సృష్టిం చేసింది. కానీ, దాన్ని ఎవరు కూడా పట్టించుకునే పరిస్థితి కనబడడం లేదు. ఇది చాలా అన్యాయం. ఇవాళ ఎస్సి కార్బోరేషన్ విషయంలో గత సంవత్సరంలో రూ.60 కోట్లు కేటాయిస్తే, ఈ సంవత్సరం రూ. 128 కోట్లు కేటాయించారు. కార్బోరేషన్ ద్వారా ఇస్తున్న బుఱాలు గ్రామానికి కాదు కదా, మండలానికి ఒకటి, రెండు కంటే ఎక్కువ వచ్చేటటువంటి పరిస్థితి లేకుండా పోతోంది. ఇది వాస్తవం మీరందరు కూడా చూస్తున్నారు. ఒక లక్ష రూపాయల వరకు బుఱాన్ని surity లేకుండా ఇప్పించే ప్రయత్నం చేయాలిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది. అది కూడా జరగడం లేదు. ఆ కారణంగా మన రాష్ట్రంలో ఏ ఒక్క దళితుడు కూడా ఇవాళ బుఱం తీసుకునేటటువంటి పరిస్థితి లేకుండా పోతోంది. అందుకోసమే కనీసం ఈ కార్బోరేషన్కు సంవత్సరానికి వెయ్యి కోట్లు రూపాయలైనా నిధుల్ని కేటాయించాలి. ఇప్పుడు కేటాయించిన రూ.128 కోట్లు ఏ మాత్రం కూడా సరిపోవు. మన రాష్ట్రంలో పెద్ద యెత్తున దళితులు కోటి యాభై లక్షల మంది వరకు జనాభా ఉంది. ఈ విషయంపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారించాలిన అవసరముంది.

అదే విధంగా అట్టాసిటికి సంబంధించిన విషయంలో గత సంవత్సరం రూ. 1.25 కోట్లు కేటాయించి, కేవలం రూ.50 లక్షల మేరకు వాతమే ఖర్చు చేశారు. ఇది చాలా దారుణమైన విషయం. రూ.1.25 కోట్లు నిధులు కేటాయించి, రూ.50 లక్షలే ఖర్చు చేయడమంటే, మిగితావి కేసులు లేకనా? కానీ, చాలా కేసులున్నాయి. కానీ, వాటిని టేకప్ చేసి, వారికి కేటాయించిన నిధులను ఖర్చు చేయాలిన అవసరం ఉంది. ఆ విషయంలో తగిన శ్రద్ధ పెట్టకపోవడం వల్లనే వాళ్లకు అన్యాయం జరుగుతోంది. భవిష్యత్తులో ఆ విధంగా జరగకుండా చూడాలిన అవసరం కూడా ప్రభుత్వానికి ఉంది.

అదే విధంగా ఎస్సి, ఎస్టీ కమీషన్స్ ఛైర్మన్ విషయంలో, ఎన్సో పోరాటాలు చేసి, ఎస్సి, ఎస్టీ కమీషన్సుకు ఛైర్మన్ను ఉండాలని, ఎందుకంటే ఈ వర్గాల ప్రజలకు ఎక్కడ అన్యాయం జరిగినా కూడా వారి బాధలు చెప్పుకోవడానికి అవకాశం, ఆస్కారం ఉంటుందనే ఉద్దేశంతో ఎన్సో పోరాటాలు చేసిన ఫలితంగా ఛైర్మన్నను నియమిస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పింది. కానీ, రెండు సంవత్సరాల కాలం నుంచి ఆ ఛైర్మన్ పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. ఆ కమీషన్సుకు ఛైర్మన్నను నియమించడానికి మీకు అర్థత కలిన వ్యక్తులు దొరకడం లేదా? అర్థాలైన వారు దొరకడం లేదంటే మీరు చెప్పండి? కావాలంటే, మేం అర్థత

కల్గినటువంటి ఒక డజన్ మంది పేర్లు ఇస్తాం. కానీ, ఎందుకు మీరు రెండు సంవత్సరాల నుంచి ఆ కమీషన్లకు చైర్మన్స్‌ను నియమించలేకపోతున్నారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చైర్మన్స్‌ను నియమిస్తామంటే, మేం రేపే పేర్లను ఇస్తాం. చాలా మంది అర్థాలైన వారున్నారు. కాబట్టి ఎన్ని, ఎట్టి కమీషన్లకు చైర్మన్లను నియమించే విషయంలో ఏ మాత్రం అశ్రద్ధ చేయుద్దు. మేం గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి చెబుతున్నప్పటికీ కూడా ప్రభుత్వం పట్టించుకునే పరిస్థితి లేకుండా పోతోంది.

అదే విధంగా రాష్ట్రంలో ఇవాళ సుమారు 12 లక్షల మంది హాస్టల్ విద్యార్థులు సరైన పౌష్టికాహార లోపం వల్ల, రక్తహీనత, కాళ్లు, చేతులు వంకర పోవడం గానీ, అనేక రకాల అనారోగ్యానికి గురి కావడమనేది జరుగుతోంది. ఇవాళ ఒకటవ తరగతి నుంచి ఏడవ తరగతి వరకు హాస్టల్లో చదువుకునే విద్యార్థులకు కేవలం రూ.14/- లు మాత్రమే మెన్ ఛార్జీ క్రింద ఇస్తున్నారు. ఆ పైన ఉన్న విద్యార్థులకు రూ.17/- లు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. కానీ, ఆ సొమ్యు ఏ విధంగా సరిపోతుంది? మీరే ఆలోచించండి. పెరుగుతున్న ధరలకు అనుగుణంగా మెన్ ఛార్జీలు పెంచకపోతే, ఈ ఇచ్చేటటువంటి మెన్ ఛార్జీలు ఏ మాత్రం సరిపోక, సరైనటువంటి పౌష్టికాహారం వాళ్లు విద్యార్థులకు అందించలేకపోతున్నారు. దానితో విద్యార్థులు అనారోగ్యానికి గురై, బలహీనపడి, ఇవాళ వాళ్లు చదువులో వెనుకబడి పోతున్నారు. తరువాత ఏ రకంగా కూడా విద్యార్థులు ముందుకు వెళ్లే పరిస్థితి కనబడడం లేదు. కనీసం విద్యార్థులకు మెన్ ఛార్జీలను రూ.40/- నుంచి రూ.50/- ల వరకు పెంచాల్సినటువంటి అవసరం ఉంది. ఇవాళ ధరలు పెరిగినాయి. గత స్పీకర్ గారు అదేశించిన కారణాన, మేం హాస్టల్లో నిద్రపోయి విద్యార్థుల యొక్క పరిస్థితిని, కప్టాలను, ఇబ్బందులను చూడడం జరిగింది. నేను స్వయంగా గత సంవత్సరం రెండు, మూడు హాస్టల్లో నిద్రపోయి వారి పరిస్థితిని చూడడం జరిగింది. వాళ్లకు కడుపు నిండా తిండి తినే పరిస్థితి లేదు, కరెంటు సొకర్యం ఉండదు, హాస్టల్లో టాయిలెట్ సొకర్యం లేదు, వంట గదులు లేవు, రాత్రి పూట పాములు, తేళ్లు, పశువులన్నీ కూడా హాస్టల్లో తిరుగుతుంటాయి. అలాంటి వాతావరణంలో ఇవాళ విద్యార్థులు నిక్ఫషమైన జీవనాన్ని హాస్టల్లో గడుపుతున్నారు. అందుకే విద్యార్థులకు మెన్ ఛార్జీలను పెంచాలి, హాస్టల్లో సొకర్యాలను పెంచాలి, అభివృద్ధి పరచాలి, విద్యార్థులకు కావాల్సినటువంటి ఆన్ని రకాల సొకర్యాలను, వసతులను ప్రభుత్వం కల్పించకపోయినట్టేతే, ఆ దిశగా ప్రయత్నం చేయకపోయినట్టేతే చాలా ఇబ్బంది పడవల్సిన పరిస్థితి. ముఖ్యంగా బాలికలు, ఆడపిల్లలు చదువుకుంటున్న హాస్టల్ను చూసినట్టేతే, మరి భయంకరమైన పరిస్థితి కనబడుతోంది. మేం స్వయంగా చూశాం. కాబట్టి, ఈ హాస్టల్కు సంబంధించినటువంటి విద్యార్థుల విషయంలో మెన్ ఛార్జీలను పెంచడంతో పాటు, వాటిని అభివృద్ధి చేయాల్సినటువంటి అవసరముంది. లేకపోతే, వాళ్లు చాలా ఇబ్బందులను ఎదుర్కొవాల్సిన పరిస్థితి వస్తోంది.

సార్, ఇవాళ గిరిజన సంక్షేమం విషయానికొస్తే, మన రాష్ట్రంలో మైదాన ప్రాంతాల్లో గానీ, ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో గానీ సుమారు 70 లక్షల మంది గిరిజనులు ఉన్నారు. వీళ్లు ప్రతి సంవత్సరం కూడా సరైన వైద్య సైకర్యం అందక, గిరిజన ప్రాంతాల్లో చాలా మంది చనిపోతున్నారు. గిరిజన సంక్షేమానికి గాను, రూ. 1,552.69 కోట్లు ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో నిధులను కేటాయించారు. గత సంవత్సరం రూ. 1,230.10 కోట్లు నిధులను గిరిజన సంక్షేమానికి కేటాయించారు. కానీ, ఈ నిధుల్లో మీరు కనీసం సగం కూడా ఖర్చు చేయడం లేదు. ఈ గిరిజనులకు, వారి సంక్షేమానికి కేటాయించినటువంటి నిధులు కూడా, ఇవాళ ప్రభుత్వం వారి సంక్షేమం కోసం సగం కూడా ఖర్చు చేయకుండా, మిగతా డబ్బంతా కూడా మిగతా వేరే అవసరాలకు, కార్బూక్షమాలకు ఖర్చు చేయడమనేది జరుగుతోంది. కాకపోతే, ఈ మిగిలి పోయినటువంటి డబ్బంతా కూడా, విద్యార్థుల యొక్క స్కూలర్సిప్సుకు గానీ, లేకపోతే వాళ్లకు సంబంధించినటువంటి భవనాలకు గానీ ఖర్చు చేయడమనేది జరుగుతోంది. కానీ, ఇది చాలా అన్యాయం.

అదే విధంగా గిరిజనుల విషయంలో అటవీ హక్కుల చట్టం సక్రమంగా అమలుకావడం లేదు. 14 లక్షల 51 వేల ఎకరాల భూమిని ప్రభుత్వం పంపిణీ చేసినట్టుగా చెబుతోంది. కానీ, మా లెక్కల ప్రకారం మాసినట్టేతే, ఇవాళ ప్రభుత్వం అంత భూమిని గిరిజనులకు పంచలేదు. కేవలం 4 లక్షల ఎకరాల భూమిని మాత్రమే రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా గిరిజనులకు పంపిణి చేయడం జరిగింది. కాబట్టి, రికార్డుల్లో మీరు తప్పగా చూపిస్తున్నారు. అటవీ హక్కుల చట్టంలో సవరించినటువంటి వివరాల ప్రకారం, ఇవాళ రాష్ట్రంలో అటవీ భూములు వృధాగా ఉన్నాయి. అక్కడ అడవులు లేవు, ప్రభుత్వం గిరిజనులకు భూమిని ఇచ్చే విషయంలో ఎందుకు నిర్లక్ష్యం చూపుతోందో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ప్రభుత్వం ప్రత్యేక దృష్టి ఆ విషయంలో సారించాల్సిన అవసరముంది. అదే విధంగా, ఈ గిరిజనుల సంక్షేమం విషయంలో మైదాన ప్రాంతంలో గానీ, ఏజెన్సీ ప్రాంతంలో గానీ ఉన్నటువంటి గిరిజనుల సంక్షేమం కొరకు, అభివృద్ధి కొరకు, వాళ్ల వ్యవసాయం చేసుకునేందుకు గానీ, కాఫీ తోటలు, పండ్ల తోటలు గానీ పెంచుకోవడానికి కావాల్సినటువంటి సహకారాన్ని, అనేక రకాల పద్ధతుల్లో ప్రభుత్వం అందించడం జరుగుతుందని గతంలో చెప్పడం జరిగింది. కానీ, అలాంటి సహకారం అందించే విధంగా ప్రభుత్వం ప్రయత్నించలేదు. ఆ ప్రయత్నమే చేసే పరిస్థితి ప్రభుత్వానికి లేదు.

అదే విధంగా గిరిజన తండ్రాలను గ్రామ పంచాయతీలుగా చేస్తామని కూడా చెప్పారు. 500 మంది జనాభా ఉన్న గిరిజన తండ్రాలను గ్రామ పంచాయతీలుగా ప్రకటిస్తామన్నారు. ఆ రకంగా కూడా తండ్రాలను గ్రామ పంచాయతీలుగా ప్రకటించేటటువంటి పరిస్థితి లేకుండా పోతోంది. అందుకనే మైదాన, ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో నివసించే గిరిజనుల సంక్షేమం, వారి అభివృద్ధి కొరకు మీరు కేటాయిస్తున్న నిధులే తక్కువ. ఆ కేటాయించిన నిధులను కూడా సక్రమమైన పద్ధతుల్లో ఖర్చు చేయడం లేదు. కాబట్టి నిధులు పెంచాలి. గిరిజనుల సంక్షేమం కోసం ఖర్చు చేయాలి. తర్వాత ఆ తండ్రాలను కూడా గ్రామ

పంచాయతీలుగా గుర్తించాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం సీరియస్‌గా ఆలోచన చేయాల్సిన అవసరం, దృష్టి కేంద్రికరించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

అదే విధంగా ఇవాళ బి.సి. సంకేమ విషయానికౌస్తే, రాష్ట్ర జనాభాలో నాలుగు కోట్ల మంది బి.సి.లు ఉన్నారు. అంటే సగానికి సగం వీళ్ళే ఉన్నారు. బడుగు, బలహిన వర్గాలకు సంబంధించినటువంటి జనాభా మన రాష్ట్రంలో ఉంది. కానీ, వీళ్ళకు కేటాయిస్తున్నటువంటి నిధులు కూడా చాలా తక్కువ. అది కూడా సక్రమంగా వీళ్ళ సంకేమానికే మొత్తం అంతా ఖర్చు పెట్టలేనటువంటి పరిస్థితి కనబడుతోంది. ఇవాళ పట్టణంలో ఉన్నటువంటి, వృత్తిదారులకు సబ్సిడీతో బుణాల కొరకు "రాజీవ్ అభ్యుదయ పథకం" క్రింద రూ. 5.00 కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించారు. కానీ, రూ.2.5 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. ఇది అన్యాయం కద! సార్. పట్టణాల్లో ఉన్నటువంటి ఈ బి.సి. వర్గాలకు, వారి సంకేమానికి మీరు కేటాయించిందే రూ.5.00 కోట్లు. దాంట్లో మీరు రూ.2.5 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లో రూ.20 కోట్లు కేటాయించారు, మరి ఈ రూ.20 కోట్లు ఖర్చు చేస్తారా, అనేది ఇవాళ నమ్మకం లేనటువంటి పరిస్థితి రావడమనేది జరుగుతోంది.

అధ్యక్షా, రజకులకు గత సంవత్సరం రూ.50 లక్షలు బడ్జెట్‌లో కేటాయిస్తే, అందులో కేవలం రూ.17 లక్షలే ఖర్చు చేశారు. రజకులే మన రాష్ట్రంలో చాలా పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్నారు. వాళ్ళకు కేటాయించిందే రూ.50 లక్షలు, దాంట్లో రూ.17 లక్షలు ఖర్చు చేయడమనేది జరిగింది. అలాగే, క్షోర వృత్తిదారులకు రూ.25 లక్షలు కేటాయించి, రూ.12.5 లక్షలే ఖర్చు చేశారు. ఏమి అన్యాయం సార్ ఇది. కేటాయించిన మొత్తాన్నే ఖర్చు చేయనటువంటి పరిస్థితిని మనం దీంట్లో చూస్తున్నాం.

మ.1.40

వడ్డెర, ఉప్పర, సగర, వాల్మీకి, బోయ, బుట్రాజులు, దూదేకుల, పూసల ఇటువంటి ఫెడరేషన్‌లకు సంబంధించి రూ.30 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ రూ.30 లక్షలలో మూడు రూపాయలు కూడా ఖర్చు చేయలేదు. వీరికి ఖర్చు చేసింది ఏమీ లేదు. ఇది వాస్తవం, లెక్కలు చూసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ సంవత్సరం రూ.5.30 కోట్లు ఈ ఫెడరేషన్‌కి ఇస్తున్నారు. దీని మీద ఎవరికి నమ్మకం లేని పరిస్థితి ఉంది. రజకులకు రూ.5.7 కోట్లు, ఛ్వార వృత్తిదార్లకు రూ.3.7 కోట్లు కేటాయించారు. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లోనే ఈ మొత్తాలను చిత్తశుద్ధితో ఖర్చు చేస్తారా? గత సంవత్సరం కేటాయించి ఖర్చు చేశారా? ఈ సంవత్సరం ఖర్చు చేస్తారా, లేదా? ఖర్చు చేయాలి, వారికి కేటాయించి తక్కువే. వీరికి సంబంధించి అనేక సమస్యలు ఉన్నాయి.

ఈ స్టోరీలకు సంబంధించి భూస్వాముల, పెత్తండ్రాల వేధింపులను అరికట్టే ప్రయత్నం చేయాలి. జనాభా ప్రాతిపదికన వృత్తిదార్లకు రాష్ట్రంలో వీరంతా ఎంత మంది ఉన్నారో వారికి రూ.13,750 కోట్లు కేటాయించాలి, కానీ ఆ విధంగా కేటాయించకుండా చాలా తక్కువ కేటాయిస్తున్నారు, దాని వల్ల ఈ వర్గాలు అన్యాయానికి గురవుతున్నారు. ఈ విషయం ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

బ్యాక్లాగ్ పోస్టలు రాష్ట్రంలో 70,000 వరకూ ఉన్నాయి. వాటిని భర్త చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. చేతి వృత్తిదార్లకు ఇళ్ళ స్థలాలు, పెన్సన్లు, రేప్సన్ కార్బులు అన్ని సక్రమమైన పద్ధతిలో అందడం లేదు. వాటిని అందించడం కోసం చర్యలు తీసుకోవాలి.

మైనారిటీల విషయానికి వస్తే, మన రాష్ట్రంలో 88 లక్షల మంది ఉన్నారు. ఇందులో 7 లక్షల మంది సిక్కులు, బౌద్ధులు, దజితులు, క్రిస్తియన్లు మొదలైన వారున్నారు. 2004వ సంవత్సరం నుండి 9 సంవత్సరాల వరకూ వీరికి ఖర్చు పెట్టింది చూస్తే ఒక్క శాతం కూడా మించ లేదు. వారికి ఒక్క శాతం కూడా కేటాయించే పరిస్థితి లేదు. ఈ సంవత్సరం రూ.489 కోట్లు కేటాయించారు. గత సంవత్సరం రూ.295 కోట్లు కేటాయించారు. కేటాయించిన డబ్బు వారి సంక్షేపానికి ఖర్చు చేస్తున్న పరిస్థితి లేదు. ఫీజు రీ-ఇంబర్స్‌మెంట్ చూసినట్లయితే దానికి సరిపోతేంది. మైనారిటీల జనాభా ప్రకారంగా రూ.1300 కోట్లు కేటాయించాలి. అలా అయితే వారి అభివృద్ధికి ఉపయోగపడతుంది. జస్టీస్ రాజేంద్ర ప్రసాద్ గారు వీరికి సంబంధించి అధ్యయనం చేసి వీరి అభివృద్ధికి బడ్జెట్లో కేటాయింపులు ఉండాలి, వీరిని అభివృద్ధి చేయాలని అన్నారు.

వక్ష్ బోర్డ్ భూములు అన్యాక్రాంతం అవుతున్నాయి. వందల, వేల ఎకరాలు అన్యాక్రాంతమయిన వాటిపై చర్యలు తీసుకోవాలి. 1985లో ఎన్టి.రామారావు గారు మైనారిటి కార్బోరేషన్ ని ఏర్పాటు చేశారు. తద్వారా రోషనీ, దుకాన్-మకాన్, స్వయం సహాయక గ్రూపులు నడిపారు. వాటిని రద్దు చేశారు. వీరి అభివృద్ధి కోసం ఈ స్నీములను తీసుకురావడం జరిగింది. ప్రధాన మంత్రి 15 సూత్రాల పథకానికి కేంద్రం రూ.1,750 కోట్ల నిధులు కేటాయించారు. అవి ఎక్కడ పోతున్నాయి? మైనారిటీల విషయంలో వారికి తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. వారి జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారంగా బడ్జెట్లో వారికి నిధులు కేటాయించి, వారి సంక్షేపానికి సక్రమమైన పద్ధతిలో ఖర్చు చేయాలి. అధ్యయనం చేసి వారికి న్యాయం చేసే పద్ధతిలో ముందుకు పోవాలని కోరుతున్నాను.

వికలాంగులు మన రాష్ట్రంలో 60 లక్షల మంది ఉన్నారు. వాస్తవంగా పోషికాహారం, మంచి నీరు లేని పేద కుటుంబాలలో దురదృష్టవశాత్తు పుట్టిన వారున్నారు. వారు మనుషుల్లాగా బ్రతకడానికిగాను

వారి సంక్లేషం గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. బడ్జెట్లో మూడు శాతం వారి సంక్లేషానికి ఖర్చు చేయాలి. ఆ విధంగా ఖర్చు చేయడం లేదు. అధికారులు, నిపుణులు ఏరి సంక్లేషానికి, పెన్సన్స్కి నిధులు కావాలని సిఫారసు చేసినా కేవలం రూ.1620 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. ఇది ఏ మాత్రమూ సరిపోయే పరిస్థితి లేదు. దీనిని పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. పెన్సన్స్ చాలా వరకూ రద్దు చేశారు. వారందరూ ఆఫీసుల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు.

వికలాంగులు అనేక రకాలుగా ఉన్నారు, శారీరక, మానసిక, అందవిహీనత, మూగ, చెవిటి, లెప్రసి, మరుగుజ్జ మొదలైన క్యాటగిరీసెలో ఉన్నారు. ఏరి వికలాంగతనబట్టి పెన్సన్ ఉండాలి. అందరికి ఒకే మాదిరిగా ఉండరాదు. రూ.1500, రూ.1200, రూ.1,000 అంటే వికలాంగత ఎక్కువ ఉన్న వారికి ఎక్కువ, తక్కువ ఉన్న వారికి తక్కువ ఉండాలి. ఏరికి సంబంధించి ఆ విధంగా న్యాయం చేయాలని కోరుతున్నాను.

జనాభాలో సగం మహిళలు ఉన్నారు. వారికి తగిన ప్రాధాన్యత లేదు. రుణాల విషయంలో ఇబ్బంది ఉంది. ముఖ్యంగా గర్భిణీ స్త్రీలు, అంగన్వాడి స్త్రీలకి సంబంధించిన విషయంలో తగిన న్యాయం జరిగే పద్ధతిలో లేదు.

గృహ నిర్మాణాలకు కేటాయించింది రూ.2,302 కోట్లు. గత సంవత్సరం రూ.2,300 కోట్లు కేటాయించారు. నిధులు తగినచిన పరిస్థితి ఉంది. పెంచింది లేదు. రాష్ట్రంలో 62 లక్షల మందికి ఇందిరమ్మ గృహాలు మంజారు చేసి 2009వ సంవత్సరం నాటికి గుడిసె రహిత రాష్ట్రం చేస్తామన్నారు. చివరకు ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారంగా 4 లక్షల ఇళ్ళలో అవినీతి ఉందని అన్నారు. మా లెక్కల ప్రకారంగా 13 లక్షల ఇళ్ళలో అవినీతి ఉంది. 32 లక్షల ఇళ్ళ పూర్తయినట్లుగా చెప్పారు. ఆ పరిస్థితి లేదు. కాకి లెక్కలు చెబుతున్నారు. వాస్తవంగా అన్ని ఇళ్ళ కాలేదు. ఇంకో 30 లక్షలు పూర్తి చేయవలసినది ఉంది. చాలా మంది ఇళ్ళ స్థలాలలో ఇళ్ళ కట్టుకోలేకపోతున్నారు. దీనిని గుర్తించవలసిన అవసరం ఉంది. 14 లక్షల ఇళ్ళకి సంబంధించి కొంత మంది వింటల్ లెవల్, కొంత మంది బేస్మెంట్ లెవల్ వరకూ కట్టుకొని ఉన్నారు. తగినట్లుగా వారికి పూర్తి కావడం లేదు. కాబట్టి అర్పాలైన వారు ఇళ్ళ కట్టుకోలేకపోతున్నారు. వారికి యూనిట్ కాస్ట్ సరిపోకపోవడం ముఖ్య కారణం. సిమెంటు ఇసుక పెరగడం వల్ల ఈ అర్పాలైన వారు ఇళ్ళ కట్టుకోలేకపోతున్నారు.

మ.1.50

ఇంతో అంతో ఆర్థిక స్థోమత ఉన్న వారు మాత్రమే ఇళ్ళ కట్టుకోవడం జరుగుతోంది. యూనిట్ కాస్ట్ ని ఒక లక్ష రూపాయలుగా పెంచాలని కోరుతున్నాను. మరుగుదొడ్డు లేక ప్రజలు పదుతున్న ఇబ్బందిని

మనం గ్రామాల్లో చూస్తానే ఉన్నాం. అందుకే మరుగుబోడ్డ సౌకర్యం వెంటనే కల్పించాలి. కరెంటు, మంచినీరు వంటి వూలిక వసతులను కూడా ఇందిరమ్మ కాలనీలకు వెంటనే కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ఎన్.సి., ఎన్.టి. బడుగు బలహీన వర్గాల వారికి బడ్జెట్‌లో తగినంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదు. వీరి ఓట్లను వేయించుకొని అధికారంలోకి రావడం జరుగుతోంది. వీరి సంక్షేపం విషయంలో, వీరి అభివృద్ధి విషయంలో వరుసగా నిర్దిష్టయం చేయడం జరుగుతోంది. కాబట్టి, ఈ వర్గాల వారికి తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. రాష్ట్ర జనాభాలో వీరు 80 శాతం ఉన్నారు. వీరికి గాను ఎక్కువగా నిధులు కేటాయించండి. సక్రమమైన విధంగా వాటిని ఖర్చు చేయండి. ప్రభుత్వం నేను చెప్పిన సూచనలన్నింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకొని, వారికి న్యాయం చేయడానికి తగు చర్యలు తీసుకొంటారని ఆశిస్తా, సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

MS. CHRISTINE LAZARUS (Nominated): Thank you very much for giving me this opportunity Speaker Garu.

Sir, at last, I was given an opportunity to present my view points in this august House. Sir, through you, I would like to place my thanks to His Excellency the Governor for presenting his Address to this august House also to the Hon'ble Chief Minister and the Hon'ble Finance Minister for presenting a pro-people Budget.

Sir, His Excellency the Governor had mentioned in his speech that last year was an eventful year. It was certainly so. But Sir, there are many more promises given by the Government which are yet to be fulfilled.

Sir, I also utilize this opportunity to congratulate our Hon'ble Chief Minister for holding Biodiversity Convention in the city of Hyderabad, which would not only brings beautification to the city but also focuses attention of the world on the city of Hyderabad. So Sir, all good things are happening now.

Sir, I would like to utilize this opportunity to speak particularly of women and disabled. First of all, I would like to congratulate AIMIM party for electing young Mayor Mr. Majeed Hussain to the city of Hyderabad. I also would like to request the Hon'ble Chief Minister and his Government to kindly fill-up the vacancies in all the Commissions, Committees, Boards and also in different

Governmental Programmes with young men and women belonging to minority communities – Christians, Muslims, Sikhs, Buddhists, Jains etc.

Sir, through you, I would also request the Government to implement all the Programmes meant for child empowerment in a uniform manner. I mean to say that whether they are the programmes being taken up under SC, ST, BC and Minority Welfare; they all should be implemented in a uniform and unison manner.

Sir, like the Haj House, the Christian Minority would also like to have a Christian Bhavan and the AP State Minorities Welfare Corporation had already submitted its proposal for the allocation of the land for the construction of the same and it is pending with the Government for the past two years. Through you, I would request the Government to speed up the process meant for the allocation of land. Sir, the Christian Bhavan is highly helpful to the community, to come on to a common platform for self-awareness and also to know the various schemes and measures being initiated by the Government for the minority welfare.

Sir, the minorities cannot bank on any bankable schemes, because the banks do not really encourage the minorities. Sir, at every Collector's meeting held with Bankers', nothing substantial is emerging and the same sad situation is being repeated again and again. Therefore Sir, I request through you, the Government to take necessary care and attention to see that the Minorities do get benefited to the optimum level, from all the bankable schemes.

Sir, through you, I would also like to request the Government to constitute all Committees, at all levels, required for the implementation of Prime Minister's Fifteen Point Programme.

(Bell)

Sir, you are giving me very little time to speak on the subject, because I am a Nominated Member.

MR. DEPUTY SPEAKER: No, it is not like that. You can continue. But try to conclude your speech early. There are also other Members to speak.

MS. CHRISTINE LAZARUS Sir, we are unable to get the required information from the Department concerned about the implementation of the scheme. During the meetings, they are not providing us the necessary information. Sir, as the Hon'ble House knows that as per the rules, it is mandatory for all the District Collectors to conduct meetings on PM's 15 Point Programme informing as to what the Programme really consists of and as to how the minorities are going to get benefited from that. It is also mandatory on their part to report the same to the Chief Secretary to the Government and the Chief Secretary on his part has to conduct quarterly meetings on the implementation of the programme throughout the State. But it is unfortunate that the outcome of these meetings were not communicated either to the minority people or even to the Legislators so far.

Sir, the AP Christian Finance Corporation was constituted after much demand during the time when Dr. YS Rajasekhara Reddy garu was the Chief Minister. We request that 30% of the budget should be allocated to us. Sir, I thank the Minister for Finance for enhancing the budget for Minorities. Sir, last year we have an allocation of Rs.45 crores and in that only 22 crores have been released. Sir, as of date many pilgrimage applications are still pending and also a number of repairs to be taken up for Churches are also pending for want of necessary funds. Therefore Sir, I request the Hon'ble Finance Minister, through you, to include the balance left over of Rs.23 crores to the allocation already made for Minorities Welfare in the 2012 year's Budget, keeping in view the large number of pilgrimages pending and also a large number of repairs to be taken up for various Churches in the State.

Sir, the mass marriages programme taken up had a very good response from the people. On this occasion, through you, I would like to request the

Government to kindly enhance the gift amount given on this occasion to Rs.25,000/- so that the poor women would get benefited from that.

Sir, next, I would like to say a few words about the Anglo-Indian Community, whom I represent in this august House. Sir, our community has its presence in considerable numbers in Hyderabad, Secunderabad, Visakhapatnam, Vijayawada, Rajahmundry and Guntakal.

రూ.2.00

Sir, one major issue, which I had raised several times in this august House, was with regard to issuance of Community Certificates to Anglo-Indian Community. Sir, everybody has a certificate but not the Anglo-Indian Community People. Sir, it is not even a Caste Certificate but a Community Certificate. I persuaded this matter and also got a GO passed to this effect from Revenue Department. Sir, last day, I had received reliable information that the MRO, Visakhapatnam, had thrown away on the ground the 15 applications given to him by the applicants requesting for issuance of Anglo-Indian Community Certificates. Sir, this incident resembles the very sad state of affairs that my community is facing. I had already brought it to the notice of Hon'ble Minister for Revenue with a request to initiate suitable action in this regard. Sir, I hope that such unfortunate incidents should never recur again. Sir, Anglo-Indian women dress in a particular way and that does not mean that they should be treated different manner.

Sir, on this occasion, I would also like to bring to the notice of the Government that Anglo Indian Community was not being given the opportunities they deserve in sports. Sir, if we look back and see the Indian participation in 1928 Olympics, 9 out of 11 participants were from Anglo-Indian Community. Sir, I would like to utilize this occasion and request the Minister for Sports, through you, to give an opportunity to our community to not only participate in the sports but also train young people from all communities in various disciplines of sports,

especially, Hockey and Football. If, given an opportunity, my community people are ready to share their experience and talent with other young people, to the maximum extent.

Sir, with regard to Rajiv Kiranalu, I had already requested the Hon'ble Chief Minister to include us in Thousand Jobs. As my community is spread over considerably in the above mentioned 5 districts, through you, I would like to once again request the Hon'ble Chief Minister to kindly include us in the Thousand Jobs to be taken up in the 5 districts.

Sir, next, I would like to mention about Housing, particularly, Weaker Section Housing. Sir, it is sad to say that we too got weaker sections among our Anglo-Indian Community. Five years ago, I was given an opportunity to distribute 300 houses among weaker sections of our community. Still no progress has been on this front. So far it has not been allocated to the weaker sections of our community. It stays as it is without any progress being made. Sir recently, I got a commitment from the District Collector stating that he would do the allocation within six months and I sincerely hope that this year it may get fulfilled.

Sir, there is some problem being experienced in issuing Police Clearance Certificates to the people belonging to Anglo-Indian Community. I know Sir; there is an order from the DGP level not to issue Police Clearance Certificates. But Sir, when the certificate was sought for a job, it can be issued after proper verification, because the person is going to get settled in life after getting the certificate.

Sir, I have also given two attendants to the budget, asking for two residential schools, one at Hyderabad and the other is at Visakhapatnam. Sir, in fact, the Government has asked me for that. Both these schools would not only engage in teaching but also in imparting training in Spoken English, which is a necessity during the present day circumstances.

MR. DEPUTY SPEAKER: Kindly conclude.

MS. CHRISTINE LAZARUS: Sir, I am concluding. Sir, we have so many programmes coming in the next few months. This may include in State and World Conventions. Sir, the next World Convention is to be held in January, 2013. This is called “Reunion of Anglo-Indian Community all over the World”. Sir, it is a very very important programme for us. Therefore, through you, I would request the Hon’ble Chief Minister to kindly allot a small budget to meet the requirements of the said conventions and the Anglo-Indian Community is highly thankful for that. Not only this, there are also some more small issues which will be attended to. They will not cost anything but the Anglo-Indian Community badly needs them. Sir, through you, I request the Government to kindly provide the same, keeping in view the services rendered by the Anglo Indian Community to nation building.

MR. DEPUTY SPEAKER: Please conclude.

MS. CHRISTINE LAZARUS: Sir, there only one or two things left over. Yesterday, I made a mention in this House with regard to constitution of Christian Properties Board. It is a welcome sign that GHMC had come forward for the protection of Christian Properties in Greater Hyderabad limits. Sir, Christian Properties throughout the State are in a very precarious condition. They are constantly being subjected to encroachments. Sir, the British Cemetery had been ravaged by goons. Sir, these are very scared to us and we request the Government, through you, to protect them with commitment. Sir, the training centers throughout the State will be used for community’s awareness and also to impress upon them the dire need to protect the cemeteries and also to tell them as to why they are important to the Christian Community.

Sir, earlier there was House Committee constituted to examine the issue of Christian Properties and to suggest measures for their protection. The Committee already presented a report and the same is pending with the Government now. I

hope and trust that our Hon'ble Chief Minister will take appropriate action on that as early as possible.

Sir, it is very important and auspicious that Good Friday will come on 06th and Easter Sunday on 08th of April, 2012. Through you, I would like to request the Hon'ble Chief Minister to utilize this auspicious occasion and deliver a message to Christian Community throughout the State wishing them great luck and also ensuring safety to their properties.

Sir, the Christian Community has given so much to the society, particularly in the field of education. Sir, I think there is lot more we can contribute to the society. I have already made a mention about filling up of vacancies with young people from Anglo-Indian Community in Women Commission and Youth Commission etc., to provide them right opportunity to contribute their lot to the society. Sir, there are also many posts at national level to which the Christian Youth may be appointed, thus giving them right opportunity to serve the country.

Sir, I also made a mention about exemption of tax. There is a settled law with regard to the same. Through you, I once again appeal to the Government to kindly look into that. Sir, the year 2012 may be officially declared as the Year of women. Andhra Pradesh State should take a lead in this regard. Through you, I would like to request the Hon'ble Chief Minister and his Government also the Hon'ble Speaker and this august House to positively respond to my request in declaring the year 2012 as the Year of Women.

Sir, I would also like to talk about the plight of domestic workers, but Mrs. Jayasudha Madam, had already decided to debate on the same tomorrow, I would not get into that.

Sir, at last, I would like to speak on my favorite subject, namely, the plight of disabled and their upliftment. Sir, we are all well aware that the Government had done wonderfully well by providing disabled excellent educational

opportunities. But Sir, the hostels are in a bad shape. In fact, they are in a mess. There is an urgent need to improve the working conditions in the hostels. Sir, as Mr. Ranga Reddy had informed in his speech that there are 6 categories of disabled; the existing reservation of 3% may be increased to 6%, while recruiting them in jobs. Sir, the present reservation of 3% seems to be utterly inadequate to serve the requirements of disabled people.

(Bell)

Sir, I thank you for the opportunity given to me. I will continue my speech later on.

MR. DEPUTY SPEAKER: Now, the House is adjourned to meet again at 9-00 AM tomorrow.

(The House then adjourned at 2-06 PM to meet again at 9-00 AM on Thursday, the 22nd of March, 2012)